

FACULTAT
**D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ,
ESPORTS I PSICOLOGIA**

UVIC | UVIC-UCC

DE LA TEORIA A LA PRÀCTICA:

Formació inicial i construcció de l'escola inclusiva

**Treball Final de Grau en Mestre/a d'Educació Primària
de la Menció d'Educació Inclusiva i Atenció a la
Diversitat**

Ainoa Morales Ambròs

4t curs. Treball Final de Grau.

Tutor: Josep Castillo Adrián

Grau en Mestre d'Educació Primària

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya

Vic, maig de 2023

Agraïments

Agrair a totes aquelles persones que m'han ajudat i acompanyat a fer possible aquest Treball Final de Grau.

En primer lloc, al meu tutor, Josep Castillo, per acompanyar-me, guiar-me i animar-me durant tot el projecte.

Tanmateix, a la Universitat de Vic i als seus docents, que m'han acompanyat durant tot el grau i m'han enriquit de coneixements que han fet possible la realització d'aquest estudi.

A les mestres especialistes en atenció a la diversitat del centre on he dut a terme la recollida de dades; per escoltar-me, ensenyar-me i acompanyar-me en aquest procés.

I, per últim, a la meva família i als meus companys; per animar-me, confiar en mi i fer-me costat en tot moment.

Moltes gràcies!

Resum:

El present treball fa un estudi de cas sobre l'impacte dels mestres degudament formats en atenció a la diversitat en els centres educatius per tal de fer-los un lloc inclusiu; de quina manera intervenen en les pràctiques educatives, com s'atenen els infants amb necessitats educatives especials i a la resta d'alumnes, l'organització del centre respecte a la inclusió, etc. A més, es tracta la implicació en la inclusió dels mestres especialitzats en altres matèries i com aquests es coordinen amb els mestres d'atenció a la diversitat per tal d'atendre al total de l'alumnat.

Aquesta recerca gira entorn la pregunta "Com la formació inicial i permanent dels mestres especialistes en inclusió afavoreix la transformació de les pràctiques educatives i les estructures per a que l'escola esdevingui un espai més inclusiu?". Per donar-hi resposta s'ha d'analitzar l'actuació dels mestres especialistes en inclusió, la dels docents especialitzats en una altra àrea i el dia a dia en el centre educatiu, i així poder comparar aquests tres àmbits i treure'n una conclusió.

Paraules clau: atenció a la diversitat, educació inclusiva, mestre de suport educatiu, necessitats educatives especials, formació docent.

Abstract:

This work carries out a case study on the impact of teachers specialized in attention to diversity in schools in order to make them an inclusive place; how they intervene in educational practices, how children with special educational needs and other students are cared for, the organization of the center regarding inclusion, etc. In addition, it analyzes the involvement in the inclusion of teachers specialized in other subjects and how they coordinate with teachers of attention to diversity in order to attend all the students.

This research revolves around the question “How does the initial and permanent training of teachers specializing in inclusion promote favors the transformation of educational practices and structures to make schools more inclusive?”. To give an answer it is necessary to analyse the performance of inclusion specialist teachers, the performance of teachers specialised in another area and the day-to-day of the school, and thus be able to compare these three areas and draw a conclusion.

Key words: attention to diversity, inclusive education, educational support teacher, special educational needs, teacher training.

Índex

1 Introducció	8
2 Marc teòric	10
2.1 L'educació inclusiva	10
2.1.1 Conceptualització	13
2.1.2 Objectius de la inclusió	16
2.2 Normativa i legislació de la inclusió	17
2.3 Criteris, raons i oportunitats de la inclusió	20
2.3.1 Raons legals	21
2.3.2 Raons ètiques	22
2.3.3 Raons educatives	24
2.4 Formació inicial	24
2.4.1 Programes	26
2.4.2 Matèries	26
2.4.3 Continguts	27
2.5 Caracterització de les mestres d'atenció a la diversitat i inclusió	29
2.6 Models d'intervenció	31
3 Investigació i anàlisi	33
3.1 Pregunta de recerca i objectius de recerca	33
3.2 Paradigma, mètode i instruments	34
3.3 Cronograma	34
3.4 Aspectes ètics	35

4 Fase de recerca.....	36
4.1 Contextualització	36
4.2 Anàlisi de dades.....	37
4.2.1 Graella d'observació	37
4.2.2 Enquestes dirigides a mestres especialistes en atenció a la diversitat	42
4.2.3 Enquestes dirigides a mestres no especialistes en atenció a la diversitat ...	47
4.3 Discussió de dades.....	52
4.3.1 La funció específica de la mestra d'atenció a la diversitat.....	52
4.3.2 El paper de la mestra d'atenció a la diversitat en el conjunt del centre.....	54
4.3.3 La concepció de la inclusió en el centre educatiu	58
4.3.4 La formació inicial en inclusió	60
4.4 Interpretació dels resultats	61
5 Conclusions	66
6 Referències bibliogràfiques	71
7 Annexos.....	75
Annex 1. Graella d'observació.....	75
Annex 2. Enquesta dirigida a mestres especialistes en atenció a la diversitat	95
Annex 3. Enquesta dirigida a mestres no especialistes en atenció a la diversitat..	128

1 Introducció

El present treball anomenat “De la teoria a la pràctica: formació inicial i construcció de l'escola inclusiva” pertany a l'assignatura de Treball Final de Grau, dins el grau en Mestre d'Educació Primària amb la menció d'Educació Inclusiva i Atenció a la Diversitat de la Facultat d'Educació, Traducció, Esports i Psicologia de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya. El mateix pretén introduir per primeres vegades a l'alumnat en el món de la recerca i la investigació, fet que permet que desperti el seu sentit crític amb la recerca d'informació, l'obtenció de dades... necessari per a la seva futura professió.

Aquest pretén investigar la influència que tenen les mestres especialistes en atenció a la diversitat dins d'un centre educatiu per tal que aquest esdevingui un espai inclusiu. La inquietud per respondre a aquesta pregunta sorgeix durant la meua formació inicial en aquest àmbit, on he anat detectant algunes mancances i dubtes per, en un futur, atendre els infants a les aules. És per això que em van començar a sorgir preguntes i vaig decidir dedicar la investigació i la recerca del Treball Final de Grau a donar resposta a totes elles.

Per arribar a una resposta, m'he marcat uns objectius, exposats de manera més extensa durant el treball, per assenyalar tots aquells aspectes que vull analitzar i de quina manera ho vull fer. Com per exemple els diferents recursos i estratègies que utilitzen els docents a les aules, la diferència d'aquells que utilitzen els mestres especialitzats en atenció a la diversitat i els especialistes en altres matèries, i detectar si hi ha mancances que conformin la necessitat de tenir un mínim de formació en inclusió. Finalment, en haver realitzat tota aquesta investigació m'agradaria aportar alguna proposta per tal que l'escola esdevingui un espai més inclusiu.

El treball es troba organitzat en diferents parts de manera lògica i ordenada. En primer lloc, trobem el marc teòric, el qual es forma a partir de teories i opinions de diferents autors, a més de normatives marcades en els documents de diversos organismes oficials. Aquest punt es troba dividit en sis subapartats diferents: en el primer es desenvolupa de què tracta l'educació inclusiva, marcant-ne la conceptualització i els objectius. En el segon s'exposa la normativa i la legislació de la inclusió. En el tercer es tracten els criteris, raons i oportunitats de la inclusió, tractant les raons legals, ètiques i educatives. En el quart es mostra la formació inicial que s'ofereix respecte a aquest àmbit, analitzant els programes, matèries i continguts. En el cinquè es defineix

la caracterització de les mestres d'atenció a la diversitat i inclusió, i en el sisè els models d'intervenció, és a dir, aquelles tasques que els recauen.

Seguidament, trobem l'apartat d'investigació i anàlisi, on es recull la metodologia utilitzada durant el treball. Aquest també té subapartats, on es presenta la pregunta de recerca i els objectius de la investigació, el paradigma, mètode i instruments usats durant aquesta, el cronograma a seguir durant la realització de tot el treball, i els aspectes ètics que s'han de tenir en compte a l'hora de recollir dades.

A continuació, trobem la fase de recerca on ,en primer lloc s'exposa la contextualització del centre educatiu on es recullen les dades. Seguidament, es fa l'anàlisi de dades dels instruments emprats. Conseqüentment, trobem la discussió de dades, dividida en els quatre àmbits a investigar, els mateixos amb els quals estan dividits els instruments de recerca. I, per finalitzar aquest apartat, s'exposen els resultats extrets a través de l'anàlisi i la discussió de dades.

Per últim, trobem l'apartat de conclusions, on es fa una breu síntesi dels resultats obtinguts a través de la recerca realitzada i es reflexiona sobre el procés dut a terme durant aquesta. I, finalment, trobem l'apartat de les referències bibliogràfiques amb totes les referències utilitzades durant el treball, seguit dels annexos.

2 Marc teòric

Aquest apartat recull diferents investigacions i punts de vista d'autors, així com també aspectes legislatius sobre l'educació. Aquest bloc es divideix en sis apartats diferents, però tots relacionats entre ells.

En primer lloc, trobem el bloc que fa referència explícitament a l'educació inclusiva, aquest inclou la seva conceptualització, on es troben recollits els conceptes bàsics per entendre-la, i els seus objectius. En segon lloc, s'exposa la normativa i la legislació vigents dins el sistema educatiu inclusiu.

El tercer bloc tracta criteris, raons i oportunitats per dur a terme la inclusió dins el sistema educatiu. Seguidament, aquest exposa tres tipus de raons diferents: legals, ètiques i educatives. El quart apartat exposa què és la formació inicial, quins programes existeixen i a partir de quines matèries i continguts es treballa.

A continuació, el cinquè bloc desenvolupa la caracterització dels mestres d'atenció a la diversitat i a la inclusió; com han de ser, a què s'han d'atendre, quines són les seves funcions, etc. I, per acabar, el sisè apartat exposa els diferents models d'intervenció existents dins el sistema educatiu inclusiu.

2.1 L'educació inclusiva

L'educació inclusiva està suposant, cada cop més, un repte per la comunitat educativa. Aquest és un concepte complex, ampli i que es troba en evolució constant. Així doncs, en aquest primer apartat revisarem els principis d'aquesta. En primer lloc, veurem com es defineix a nivell legal i, a continuació, com ho fonamenten diferents autors.

La inclusió en l'educació consisteix en que tots els infants, independentment de les seves diferències, tinguin accés, no només al sistema educatiu, sinó a dins les aules, juntament amb els seus companys per aprendre de manera conjunta, i se'ls donin les mateixes oportunitats per assolir l'èxit educatiu.

D'aquesta manera, en el Currículum d'Educació Primària (2022) s'exposa l'acció educativa dins el marc educatiu inclusiu:

S'ha de garantir la inclusió educativa, l'atenció personalitzada, la participació de l'alumnat a través dels canals que determini cada centre educatiu i la convivència positiva, així com la detecció precoç de les dificultats en l'aprenentatge i la posada en

marxa de mecanismes de suport i flexibilització que tinguin en compte els agents socioeducatius de l'entorn, alternatives metodològiques i altres mesures adequades (p. 7).

Així doncs, aquest afirma que el sistema educatiu ha de tenir en compte a tots els infants i és l'escola qui s'ha d'adaptar a les necessitats d'aquests per tal de poder-los acompanyar en el seu procés d'aprenentatge. Remarca la tasca que recau sobre els docents en la detecció, de forma precoç, de les dificultats que poden sorgir durant el procés d'ensenyament i aprenentatge, per tal de poder actuar a temps i cobrir aquestes dificultats, i que d'aquesta manera no suposin una barrera per aprendre.

Reforçant aquesta idea, El Decret 175/2022 defineix l'educació inclusiva com a una acció que "ha d'estar sempre present per oferir a tot l'alumnat experiències, referents i aprenentatges diversos des d'una perspectiva global intercultural i no etnocèntrica ni androcèntrica" (p. 5). Fent referència no només a les dificultats que poden sorgir durant el procés d'aprenentatge, sinó també a la diversitat cultural, ètnica, lingüística, etc. que ens podem trobar dins l'aula. Afegeix que l'acció educativa s'ha d'ajustar "de manera personalitzada al moment evolutiu de cada alumne o alumna i també a la seva variabilitat i ritme personal de treball" (p. 5). Aquesta última idea reforça la idea que exposava el Currículum d'Educació Primària (2022), que és el sistema educatiu el qui s'ha d'adaptar als infants i a les seves necessitats per tal que aquests puguin avançar en el seu aprenentatge.

Stainback (2001) defensa que "L'educació inclusiva suposa la implantació de pràctiques que inclouen tothom en tots els aspectes de l'escola i la vida en comunitat" (p. 18). És a dir, defensa la idea que hem de conviure tots, dins i fora les aules, independentment de les característiques que ens diferencien, incloent d'aquesta manera a tothom dins la societat i evitant la segregació.

D'acord amb Encarta (1998), citat per Stainback (2001) defineix l'educació inclusiva com a "procés pel qual s'ofereix a tots els infants, sense distinció de la discapacitat, la raça o qualsevol altra diferència, l'oportunitat per continuar sent membre de la classe ordinària i per aprendre dels seus companys, i juntament amb ells, dins l'aula" (p. 18). La definició que dona Encarta (1998), de la mateixa manera que ho fa l'autor en l'article *L'educació inclusiva: definició, context i motius* (2001), defensa que tots els infants, al marge de les seves característiques personals, han de tenir garantit l'accés a l'escola de la comunitat on viuen i, concretament, l'accés dins l'aula ordinària amb la resta de nens i nenes.

A més de l'accés a l'aula ordinària a tots els infants, l'educació inclusiva també ha de garantir l'aprenentatge i el desenvolupament de tots ells. Partint doncs que, dins l'aula hi trobarem alumnes amb característiques i necessitats diferents, no podem impartir el mateix per tots ells, ja que, probablement, no seria efectiu. Així doncs, tal com hem vist que explica el Currículum d'Educació Primària (2022), com a docents hem d'atendre al total de l'alumnat, adaptant-nos a les seves necessitats i duent a terme una atenció personalitzada conseqüent a les seves capacitats.

En la mateixa línia, Murillo et al., (2020) expliquen que "Las prácticas educativas inclusivas hacen referencia a proporcionar programas de calidad educativa para cualquier estudiante, pues implican la implementación de estrategias enfocadas en la participación, progreso y logro de cada uno" (p. 4). Ortega i Ortiz (2015) i Fernández i Batanero (2013) afegeixen que aquestes pràctiques educatives impulsen nous mètodes de treball dins de les aules i dels centres educatius que promouen l'eliminació de barreres per aprendre i participar de manera activa dins el sistema educatiu.

Seguint amb la mateixa idea, Muntaner, Rosselló i de la Iglesia (2016) argumenten que les bones pràctiques inclusives tenen dues característiques fonamentals: la primera és que per aprendre, hem d'organitzar els alumnes en grups heterogenis, ja que del contrari, fent grups homogenis, el que estariem fent és dividir els alumnes per categories, fet que no aportaria res positiu ni a la nostra feina com a docents, ni al seu aprenentatge com a alumnes. I la segona característica és que aquestes pràctiques han de rebre el suport d'ajudes, ja siguin humanes o materials, i s'han de dur a terme sempre dins l'aula, ja que d'aquesta manera fomentem la participació i l'aprenentatge de tots els infants. Així doncs, aquests remarquen que les ajudes que hem de donar als infants per garantir el seu progrés s'han de donar dins l'aula ordinària, perquè del contrari, podria generar certes conseqüències negatives.

Muntaner, Rosselló i de la Iglesia (2016) defensen que "el problema no está en el alumno ni en sus características, sino en las oportunidades y en los medios que se ponen a su disposición para favorecer su pleno desarrollo" (p. 46). Per tant, hem de donar les ajudes necessàries per a eliminar les barreres que els impedeixen aprendre.

Ainscow (2005) citat per Ainscow i Messiou (2021) exposa un seguit de factors que hem de tenir en compte per fer de l'escola un lloc inclusiu. El primer és que la inclusió és un procés, ja que implica un canvi profund en el sistema educatiu i la cultura escolar. El segon és que una de les funcions que té la inclusió i que, per tant, hem de garantir, és la identificació i eliminació de totes les barreres, siguin físiques,

acadèmiques, emocionals, etc. i desigualtats que trobem a l'aula. La tercera que ens exposa és que la inclusió ha de garantir la presència, la participació i el progrés de tots els alumnes. I, la quarta, adverteix que, tot i que hem de tenir cura de tot l'alumnat, hem de posar èmfasi en aquells que es troben en risc de marginació, abandonament prematur escolar i exclusió, per tal de donar-los suports específics.

Finalment, remarcar que el principal avantatge que ens aporta l'escola inclusiva és que no només se'n beneficien aquells alumnes amb algun tipus de diversitat funcional, sinó que se'n beneficien tots els infants i docents. Dins del marc del sistema educatiu inclusiu la diversitat és considerada com quelcom positiu i enriquidor per tots. És a dir, incloent infants a l'aula, que sense una educació inclusiva no hi serien, no només garantim l'aprenentatge i el desenvolupament per aquests, sinó que permetem que la resta d'alumnes aprenguin una sèrie de valors relacionats amb la convivència, l'ajuda, l'empatia, l'acceptació, el respecte, etc., que d'una altra manera no adquiririen.

2.1.1 Conceptualització

Per tal de poder comprendre millor els principis de l'escola inclusiva és imprescindible conèixer alguns conceptes que aquesta engloba. En aquest apartat veurem aquells conceptes que he considerat més importants per comprendre aquesta acció i dur-la a terme de manera conseqüent als seus principis.

En primer lloc, cal tenir present el concepte "d'escola i aula inclusiva", ja que és d'on partim. Pujolàs (2006) el defineix com a "aquella en la que pueden aprender juntos, alumnos diferentes" (p. 1). A més, recolza la idea que tots els infants han de tenir accés a un mateix centre: "Una escuela que no excluye absolutamente a nadie, porque no hay distintas categorías de alumnos que requieran diferentes categorías de centros" (p. 2).

Així doncs, una vegada dins d'aquesta i tenint presents els seus ideals, hi trobarem més conceptes que fonamenten els seus principis, exposats a continuació.

Pujolàs (2006) ens presenta quatre principis que considera que han d'estar presents durant l'atenció a l'alumnat. El principi d'inclusió consisteix en que tots els infants han de tenir lloc dins el centre educatiu i han de poder-hi participar de manera activa. Remarca que aquest principi ha d'anar acompanyat dels tres següents: el principi de normalització, el principi de personalització i el principi d'igualtat d'oportunitats.

El principi de normalització defensa que s'han de tractar tots els alumnes de la mateixa manera, aplicant les mateixes normes de convivència, evitant així el pessimisme d'uns i la sobreprotecció d'uns altres. Molt relacionat a aquest, el principi de personalització, reproduceix el mateix que l'anterior, però afegint que s'han de tractar d'acord amb les seves característiques personals.

I, l'últim que ens presenta, el principi d'igualtat d'oportunitats consisteix en que no es poden oferir els mateixos recursos a tothom, sinó que aquests s'han de distribuir en funció de les necessitats educatives de cada infant.

Seguidament, es presenten dos conceptes que no haurien d'anar relacionats, però sovint succeeix: la diferència i la desigualtat. Flaqué (2022) defineix la diferència com a "qualsevol tipus de característica personal, social, física, mental... que distingeix una persona d'una altra. La seva accepció és neutra, en el sentit que d'entrada, no implica quelcom positiu ni negatiu". La mateixa defineix la desigualtat com a situació en la qual "una diferència, donat un context concret, implica un accés més fàcil o més difícil als recursos, drets, oportunitats, possibilitats, reputació, tracte, poder... Implica més o menys oportunitats. Una desigualtat és una diferència amb implicacions positives o negatives".

Dins una escola inclusiva, tindrem les aules plenes d'alumnes que es caracteritzaran per les diferències entre ells, tindrem molta diversitat d'infants, aquest fet no ha de provocar desigualtats entre ells.

Flaqué (2022) afegeix també dos conceptes que hem de tenir en compte i hem de saber diferenciar dins el marc inclusiu: la igualtat i l'equitat. El primer el defineix com a "tracte homogeni sense tenir en compte els punts de partida diversos", és a dir, es fa partir a tothom del mateix lloc sense mirar les necessitats de cadascú. I en el segon, els recursos "es donen a cadascú, en funció del seu punt de partida i amb l'objectiu de reduir desigualtats de recursos i oportunitats", fet que implica donar suports diferents depenent de les necessitats de cada un. Hem de plantejar-nos quin dels dos conceptes hem de tenir més present a l'aula, sobretot a l'hora de proporcionar ajudes i recursos.

Ainscow (2007) citat per Ainscow i Messiou (2021) introdueix el concepte de les "3P", que són els tres principis que s'han de donar a l'aula per tal de garantir la inclusió: presència, participació i progrés. És a dir, no n'hi ha prou en què l'alumne estigui

present a l'aula, sinó que dins d'aquesta ha de poder participar de manera activa i progressar en els seus aprenentatges.

Dins l'escola inclusiva, com a docents, tenim la funció de detectar i eliminar barreres en l'aprenentatge i en la participació. Índex per la inclusió (2006) defineix aquestes barreres com a fet on s'ha de "dirigir l'atenció al que realment s'ha de fer per millorar l'educació de qualsevol estudiant" (p. 7). Especifica que aquestes ens les podem trobar en qualsevol aspecte del centre i que les hem de saber detectar i eliminar, ja que "poden impedir l'accés al centre i limitar-ne la participació" (p. 7).

Per poder actuar d'acord amb les necessitats de tots els infants hem de conèixer el tipus de mesures que hi ha: universals, addicionals i intenses. A continuació, s'exposen breument cadascun d'aquests conceptes. Les mesures universals són aquelles adreçades al total de l'alumnat i les trobem recollides al Projecte Educatiu del Centre i a les Normes d'Organització i Funcionament del Centre. Les mesures addicionals són programes de diversificació curricular temporals adreçats a alumnes que, per la situació que sigui, es veu afectat el seu aprenentatge. Aquestes es concreten a les programacions d'aula, en el Pla de Suport Individualitzat de l'alumne i consta en l'avaluació. I les mesures intenses són suports específics per alumnes amb necessitats educatives especials, aquestes es concreten al Pla de Suport Individualitzat.

Per acabar, considero que hi ha quatre conceptes claus, relacionats entre ells, a tenir en compte a l'hora d'ensenyar: l'aprenentatge significatiu, les ajudes, les estratègies i la Zona de Desenvolupament Proper.

Un dels nostres objectius com a docents és que els alumnes aprenguin de manera significativa, segons Naranjo (2022), hi ha tres condicions per tal d'afavorir-lo: estructura lògica dels continguts, coneixement previ de l'alumnat on vincular els aprenentatges i disposició favorable a aprendre de manera significativa.

Per tal de poder-los acompanyar en aquest procés i garantir el seu èxit educatiu i el seu desenvolupament, hem d'utilitzar l'estratègia d'adaptació de les formes d'ensenyament. Segons Naranjo (2022) aquesta consisteix a intentar marcar uns objectius prou flexibles i generals que suposin diferents nivells d'assoliment i permetin adaptar les formes d'ensenyar a les necessitats educatives de l'alumnat.

Durant aquest procés, hauré de donar ajudes als infants per tal de superar les barreres que es trobin, aquestes hauran de ser ajustades i contingents. Naranjo (2022)

explica que, que siguin ajustades consisteix en que s'han de situar dins els límits de la seva zona de desenvolupament proper, és a dir, entre el seu nivell de desenvolupament real, allò que són capaços de resoldre de manera autònoma, i el seu nivell de desenvolupament potencial, allò que poden fer amb l'ajuda d'algú més expert. Igual que les ajudes, les tasques proposades també s'han d'ubicar dins d'aquests límits, ja que en cas contrari, suposen un repte inabordable pels alumnes i sorgeixen les dificultats d'aprenentatge. I que siguin contingents significa que s'han de proporcionar en el moment oportú i retirar quan ja no siguin necessàries.

Per tant, si tenim en compte aquests factors, tant a l'hora de planificar les tasques com a l'hora de dur-les a terme, garantirem el progrés de tots els infants en l'aprenentatge i, com a resultat, farem un pas endavant cap a la inclusió.

2.1.2 Objectius de la inclusió

L'educació inclusiva, com hem vist, vol fer avançar el sistema educatiu per tal que tots els infants tinguin cabuda dins les aules i puguin progressar en el seu aprenentatge. Per fer-ho, hi ha una sèrie d'objectius marcats, exposats a continuació, que s'han d'anar complint dins el sistema educatiu. Aquests no només estan marcats per diversos autors, sinó que també els marca la llei.

El Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (2017) recull una sèrie d'actuacions basades en els principis d'inclusió “per avançar en l'objectiu de fer possible una educació per a tots en el marc d'un sistema educatiu inclusiu” (p. 1). A més, afegeix que el principi que recull la Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat, té com a un dels seus objectius principals “aconseguir una societat inclusiva i accessible que permeti avançar cap a la plena autonomia de les persones, eviti la discriminació i propiciï la igualtat d'oportunitats per a tothom, especialment per a les persones que tenen discapacitats” (p. 1). Per tant, és la llei qui defensa un sistema educatiu inclusiu en el qual puguin tenir accés tots els infants i planteja unes actuacions per tal de complir uns objectius clars.

En el Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica (2022), en l'article 19, el qual fa referència a l'atenció educativa en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, es remarca que “Tot l'alumnat ha de tenir cabuda a l'educació bàsica i els i les docents han d'orientar la seva feina cap a l'èxit educatiu de tot l'alumnat” (p. 19). Aquesta nova llei, a més de mencionar que tots els alumnes han de tenir cabuda dins el sistema educatiu, afegeix que els professors tenen la tasca

de garantir l'èxit educatiu de tots ells. És a dir, no només hi han de tenir cabuda, sinó que han de poder-se desenvolupar dins d'aquest.

Dins els Objectius de Desenvolupament Sostenible, elaborats per Nacions Unides (2022), trobem l'ODS 4 que fa referència a l'educació de qualitat. Aquest exposa que el seu objectiu és "Garantizar una educación inclusiva y equitativa de calidad y promover oportunidades de aprendizaje permanente para todos". Per tant, podem veure que no és només el sistema educatiu qui vol garantir una escolarització per tothom, sinó que una organització mundial com és aquesta, també ho demana.

Pujolàs (2010), en un dels seus llibres sobre inclusió educativa, també menciona un dels objectius que té aquesta:

Una educación inclusiva tiene como objetivo que la escuela contribuya a adquirir, hasta el máximo de las posibilidades de cada uno, todas las habilidades técnicas (como hablar, leer, calcular, orientarse, etc.) y sociales (cómo comunicarse, respetarse, etc.) que son necesarias para *ser, vivir y convivir* (p. 21).

Aquest no només està impulsant que dins d'aquest sistema educatiu s'adquireixin els continguts que marca el Currículum (2017), sinó que promou que l'escola ha de formar ciutadans competents, amb valors relacionats amb la cooperació, la tolerància i el respecte. Afegeix també que "En una educación inclusiva, se insiste en la necesidad de formar una personalidad *autónoma y crítica, y no sólo competente y hábil*" (p. 21), de manera que els ciutadans puguin col·laborar entre ells i ajudar-se per evolucionar cap a una societat millor.

2.2 Normativa i legislació de la inclusió

Tots els principis, actuacions i objectius que s'han de seguir per assegurar una educació inclusiva de qualitat que pugui atendre al total de l'alumnat es recull en la normativa i la legislació del sistema educatiu. En aquests documents hi ha recollides totes les actuacions i criteris que s'han de tenir en compte dins d'aquest, en aquest apartat revisarem aquelles que van més vinculades en la inclusió i l'atenció a la diversitat.

En primer lloc, en el Currículum d'Educació Primària (2022), document en el qual s'estableixen els coneixements i les competències per a cadascuna de les etapes i ensenyaments del sistema educatiu, garantint-ne així el seu assoliment i la formació dels infants, hi afegeixen algunes actuacions que s'han d'introduir a l'escola per tal de

garantir la inclusió. El Servei d'Ordenació Curricular d'Educació Infantil i Primària (2022) afirma que l'acció educativa està determinada pels principis d'equitat, qualitat i excel·lència, ja que el procés d'ensenyament i aprenentatge ha d'estar personalitzat i ha de tenir present la diversitat de tots els alumnes dins el sistema inclusiu.

Per tant, els docents no només tenen la tasca de seguir aquells continguts que els marca el Currículum, sinó que han de personalitzar-los per garantir el progrés dels aprenents.

Tot i que en aquesta primera part del Currículum ens adverteixen que tot allò que duguem a terme haurà de ser personalitzat per tal d'adaptar-nos a les necessitats de cadascú, si avancem en aquest, trobem alguns apartats específics relacionats amb la inclusió i l'atenció a la diversitat.

El Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica (2022), tracta, en l'article 19, l'atenció educativa en el marc d'un sistema educatiu inclusiu i la defineix com:

Tot l'alumnat ha de tenir cabuda a l'educació bàsica i els i les docents han d'orientar la seva feina cap a l'èxit educatiu de tot l'alumnat. Els enfocaments educatius, com el disseny universal per a l'aprenentatge, entre d'altres, afavoreixen l'assoliment de les competències i la participació de tot l'alumnat (p. 19).

Seguidament, explica que l'atenció a la diversitat és un fet que afecta a tota la comunitat educativa, però s'ha de fer especial èmfasi en aquells alumnes amb necessitats educatives especials.

Per garantir l'aprenentatge d'aquests i garantir el correcte funcionament del centre d'acord amb aquests principis el projecte educatiu de centre ha d'incloure tots aquells elements curriculars, organitzatius, metodològics i tecnològics que permeten la participació de tots els infants, tenint en compte la diversitat, d'acord amb el règim jurídic vigent. Aquests han de tenir en compte els següents aspectes: planificació d'activitats d'accessibilitat universal, detecció i prevenció de les dificultats d'aprenentatge tan aviat com sigui possible, planificació de mesures i recursos com a suport pels alumnes que presenten necessitats específiques d'atenció educativa, i seguiment del progrés i adaptació de mesures per al total de l'alumnat.

Exposa que és tasca de l'equip directiu que tots aquells alumnes amb necessitats educatives especials disposin d'un pla individualitzat en un termini màxim de dos

mesos des de la seva escolarització. Pel que fa als alumnes d'incorporació tardana a l'educació, és l'administració educativa qui ha de facilitar recursos al centre.

En l'article 22, referent als recursos i materials didàctics, el Departament d'Educació (2022) esmenta que aquest ha de ser accessible per a tot l'alumnat i ha de "permetre l'avenç de tots i cadascun dels i les alumnes, oferint-los propostes accessibles i diversificades en la representació, l'expressió i el compromís" (p. 21). Afegeixen que aquests recursos i materials didàctics s'han d'ajustar als següents criteris: "la perspectiva de gènere, la mirada global i no etnocèntrica, la personalització dels aprenentatges, l'eliminació o minimització de les barreres d'accés per a l'aprenentatge i la comunicació, l'accessibilitat dels materials, la diversitat dels materials i la variabilitat dels processos d'aprenentatge" (p. 21).

Dins l'Àmbit d'Educació en Valors Cívics i Ètics, el Currículum (2022) defensa: "Els alumnes, en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, han d'aprendre a ser competents per viure i conviure d'acord amb els valors propis d'una societat democràtica, plural i diversa" (p. 142). Defineix que els valors propis d'aquesta són la llibertat, la responsabilitat personal, la solidaritat, el respecte, la igualtat i l'equitat.

Acabant la revisió d'aquest document, dins el capítol 3, en el qual es determina la gestió pedagògica, en l'article 21, el qual tracta el pla de suport individualitzat, explica la seva funció i a quin especialista recau cada tasca.

Deixant de banda el Currículum, el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, recull un seguit d'accions que s'han de dur a terme dins el marc de l'escola inclusiva i afirma la seva funció:

Queda acreditat l'interès general pel que fa a la necessitat d'atendre la diversitat de l'alumnat, per tant, d'acord amb els principis d'eficàcia i proporcionalitat, aquest Decret estableix un nou marc de referència, perquè tots els centres del Servei d'Educació de Catalunya, i la comunitat educativa en general, puguin seguir avançant en la formació de ciutadans compromesos, crítics i actius en el desenvolupament just i solidari de la societat, que només serà possible amb la presència, la participació i el progrés de totes i cadascuna de les persones que en formen part (p. 2).

El Decret 150/2017 s'organitza en cinc capítols, els quals cadascun d'ells recullen varis articles:

El capítol I fa referència al concepte d'atenció a la diversitat, relacionant-ho amb la xarxa de suports, l'àmbit subjectiu, i les tasques de l'Administració educativa i dels centres educatius en relació amb aquest document.

El capítol II tracta, en primer lloc, les mesures i suports que permeten organitzar els recursos per atendre a l'alumnat i, en segon lloc, la detecció i avaluació de les necessitats educatives i el pla de suport individualitzat. El capítol III assenyala l'escolarització dels alumnes. El capítol IV fa referència als ensenyaments postobligatoris. I el capítol V enumera serveis i recursos que es troben a disposició del sistema educatiu per garantir l'educació de tots els infants.

Per finalitzar aquest apartat, tractarem el Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, aquest afegeix alguns aspectes a l'anterior, amb l'objectiu també d'avançar cap a un sistema educatiu inclusiu.

En el tercer capítol, el qual desenvolupa la gestió pedagògica, hi trobem l'article 19: atenció educativa en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, el qual afirma que "Tot l'alumnat ha de tenir cabuda a l'educació bàsica i els i les docents han d'orientar la seva feina cap a l'èxit educatiu de tot l'alumnat" (p. 19). Afegeix també que els centres educatius han de comptar amb la comissió d'atenció a la diversitat, amb la tasca de fer un seguiment de les mesures i suports i assegurar que es compleixen els principis de la inclusió.

En l'article 20 hi trobem exposats els programes de diversificació curricular: què són, qui els aplica, a qui s'apliquen, quines àrees engloben, etc.

En l'article 21, hi trobem definit el pla de suport individualitzat. I en el capítol 4, en el qual s'exposa l'avaluació, hi ha ubicat l'article 25, en el qual es tracta l'avaluació i qualificació dels aprenentatges de l'alumnat amb pla de suport individualitzat.

2.3 Criteris, raons i oportunitats de la inclusió

Com hem anat veient al llarg d'aquest marc teòric, hi ha uns criteris, raons i oportunitats per tal d'avançar cap a la inclusió i fer possible una escola que aculli a tots els alumnes per igual. Tot i que es presentin diferents criteris a l'hora de fer-ho, tots ells comparteixen un objectiu en comú, el de garantir la presència, la participació i el progrés de tots els infants dins del sistema educatiu.

Avançar cap a aquest camí no només és una oportunitat per a aquelles persones que presenten algun tipus de discapacitat, sinó que és una oportunitat per a tots: pels mestres, pels alumnes i per la societat. Convivint tots en un mateix centre, en una mateixa aula, vivim fets i adquirim valors que d'una altra manera no faríem. Aprenem els uns dels altres i ens enriqueix constantment. A més, evitem la marginació d'aquestes persones dins la societat, creant una igualtat d'oportunitats per a tots.

A continuació, s'exposen les raons legals, ètiques i educatives per les quals s'ha d'avançar cap a un sistema educatiu inclusiu.

2.3.1 Raons legals

La primera raó per la qual hem de garantir la inclusió dins el sistema educatiu és perquè és un dret i així ho marca la llei i, nosaltres, com a docents, el que hem de fer és complir-la i defensar-la.

En la Declaració Universal dels Drets Humans, Draft Committee (1948), en l'article 26, ja es defensava que "Tota persona té dret a l'educació" (p. 5). Reforçant així la idea que tothom ha de tenir accés a aquesta.

De la mateixa manera, i tal com hem vist en el nou Currículum (2022), ja es defensava en el Currículum (2017), confirmant:

Els principis d'equitat, qualitat i d'excel·lència determinen i condicionen l'acció educativa ja que els processos d'ensenyament i aprenentatge s'han de personalitzar al màxim i han de tenir en compte la diversitat de tots els alumnes en el marc d'un sistema inclusiu (p. 9).

A més, remarca la tasca que tenen els mestres i els equips docents per tal de garantir la inclusió dins el centre: "Han d'emprar estratègies per conèixer el ritme d'aprenentatge dels alumnes amb l'objectiu d'adaptar-se, progressivament i de forma immediata a les necessitats que aquests tenen" (p. 9).

Com també hem revisat anteriorment, el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (2017), recull la tasca de fer de l'escola un lloc inclusiu com a deure que tenim l'obligació de complir:

Assolir l'objecte d'aquest Decret, que s'expressa en l'article 2, implica continuar un procés iniciat fa dècades, en què cal mantenir el diàleg, la complicitat i la implicació de tots els col·lectius que tenen a les seves mans la possibilitat de millorar la qualitat de l'educació —els docents, els professionals d'atenció educativa, el personal

d'administració i serveis i els equips directius, els alumnes i les seves famílies, els serveis educatius, la Inspecció d'Educació, els moviments de renovació pedagògica, la universitat, les organitzacions sindicals, les institucions i entitats del sector, etc.—, per avançar des de la corresponsabilitat cap a un repte comú: uns entorns educatius que, tenint en compte la diversitat de les persones i la complexitat social, ofereixin expectatives d'èxit a tots els alumnes en el marc d'un sistema inclusiu (p. 2).

Per tant, el principal motiu pel qual hem de treballar per aconseguir la inclusió és perquè ho dicta la llei i tenim l'obligació de complir-ho i defensar-ho.

2.3.2 Raons ètiques

Com hem vist en l'apartat anterior, fer possible una escola inclusiva que aculli a tots els infants per igual és un dret. Formar part d'una societat inclusiva que tracta a tots els seus habitants per igual i, concretament, compartir centre i aula amb tots ells, i valorar-los a tots de la mateixa manera, implicarà uns canvis a nivell ètic, ja que tots els infants, docents, etc., adquiriran valors i aptituds que els permetran créixer personalment.

Hegarty (1994) citat per Riera (2010), dins la tesi doctoral "Cooperar per aprendre/Aprendre a Cooperar", exposa tres principis ètics que assenten l'educació que han de rebre les persones amb discapacitat: el dret a l'educació, el dret a la igualtat d'oportunitats i el dret a participar en la societat.

El primer és el dret a una educació al qual totes les persones han de poder accedir.

El segon no es refereix al fet que s'han de tractar a tots els alumnes de la mateixa manera, però sí donar-los-hi el mateix valor, acollir-los igual de bé. Remarca que la manera la qual s'han de tractar dependrà únicament de les seves necessitats específiques, ajudant-los així a complir els objectius i a assolir l'èxit educatiu.

I el tercer, igual que el primer, també és un dret que han de rebre totes les persones, en aquest cas, de tenir cabuda dins de la societat i a les institucions, com és l'escola, que aquesta posseeix.

Pujolàs (2006) assegura que l'educació inclusiva és justa, necessària i possible. Considera que és justa, ja que tots els infants s'inclouen en una mateixa escola, en la de la seva comunitat, siguin quines siguin les seves característiques i necessitats personals, i afegeix:

La escuela donde deben ser escolarizados los niños y niñas es indiscutible: en la escuela común, en la misma donde van sus hermanos, sus amigos, sus vecinos, y en la clase que les corresponde según su edad. No hay discusión posible, esto no se pone en duda (p. 3).

A més, igual que Hegarty (1994), defensa que existeixen raons ètiques perquè aquesta pràctica educativa es dugui a terme: “Las razones de la inclusión son fundamentalmente éticas: todos los alumnos, sean cuales sean sus características personales y sus necesidades educativas, tienen el derecho de participar en la escuela de todos” (p. 3).

En segon lloc, considera que és necessària l'escolarització d'aquestes persones en centres ordinaris no només per ells, sinó per tots. Evidentment, per aquelles persones que tenen algun tipus de discapacitat, la interacció constant amb el seu grup d'iguals potencia el seu aprenentatge i desenvolupament. Però per la resta de companys, la presència d'aquests infants dins l'aula potencia el seu aprenentatge, la seva capacitat d'ajuda, de comunicació, de raonament, etc. I també beneficia a la resta de persones, a la societat, ja que volem anar cap a una comunitat on tots en formem part, per tant, és interessant que això es doni des de ben petits. Pujolàs (2006) assegura:

Si conseguimos que aprendan juntos alumnos diferentes, no sólo conseguimos que aprendan, sino que también conseguimos algo tanto o más importante: que aprendan que pueden aprender juntos, que pueden estar juntos en la escuela, que pueden vivir juntos, que pueden convivir, a pesar de sus diferencias. Si lo que pretendemos es progresar hacia una sociedad que no excluya a nadie; si queremos avanzar hacia una sociedad inclusiva, necesitamos avanzar, más que nunca, hacia una escuela inclusiva, que no excluya a nadie, porque es el lugar –entre otros– donde se educan las futuras generaciones y donde deben aprender a convivir (p. 5).

Per tant, aquesta inclusió s'ha de donar des que els infants són ben petits, per tal que, en un futur, puguin conviure tots en la mateixa societat i puguin col·laborar entre ells, creant cada vegada una societat millor i més compromesa.

En tercer lloc, defensa que la inclusió és possible, difícil, però possible. El fet que tots els infants siguin diferents no ens l'hem de plantejar com un problema, sinó com un repte per tal, com explica Pujolàs (2006) “cómo podemos enseñarles juntos, a pesar de que sean diferentes” (p. 5). És a dir, no hem de buscar la manera de fer-los ser a tots iguals i fer-los aprendre de la mateixa manera, sinó que hem d'aprendre a gestionar l'heterogeneïtat.

Així doncs, hem de treballar per tal que aquest canvi sigui possible.

2.3.3 Raons educatives

Des del punt de vista educatiu, la interacció és un punt clau per potenciar el desenvolupament. De fet, una de les teories psicoeducatives, el constructivisme, de Bruner i Vigotski, explica l'aprenentatge com a procés de construcció de coneixement on és imprescindible l'ajuda dels altres i, per tant, la interacció, tant entre mestres i alumnes, com entre iguals.

Per tant, si el que fem és aïllar a aquelles persones que tenen algun tipus de diversitat funcional en altres centres o en altres aules, aquests no tindran l'oportunitat d'interaccionar amb el seu grup d'iguals, amb altres infants, i conseqüentment, no es podran desenvolupar de la mateixa manera que els altres. Així doncs, fent-los presents a l'aula i interaccionant amb la resta podem promoure el seu desenvolupament. De la mateixa manera que també enriqueix a la resta de companys, ja que, com s'ha anat comentant, aprenen aspectes que sense la presència d'aquests a les aules, no aprendrien.

A més, un dels objectius de l'educació, emmarcat al Currículum d'Educació Primària (2022) és la formació "ciutadans lliures i responsables, amb domini dels seus actes i de les seves vides" (p. 144). Per tant, hem d'educar-los mostrant-los-hi tot allò que forma part de la societat, ensenyant-los-hi de quina manera han d'actuar, quins valors han d'adquirir, etc. Per tal que puguin evolucionar cap a una societat millor, on tothom en formi part, i aquest canvi s'ha de començar a fer des de l'educació, des de ben petits.

2.4 Formació inicial

Per poder fer front a la inclusió i ser capaços d'atendre a tots els alumnes, els professors necessiten formar-se; aprendre estratègies, adquirir nous recursos, etc. Imbernón (2007) argumenta:

"La realidad social, la enseñanza, la institución educativa y las finalidades del sistema educativo han ido evolucionando, y que, en consecuencia, el profesorado debe sufrir un cambio radical en su modo de ejercer la profesión y en su proceso de incorporación y formación" (p. 12).

Per tant, de la mateixa manera que la societat avança i canvia constantment, també ho han de fer els professors. Per tal de saber donar resposta a aquesta nova societat, aquests s'han de formar de manera contínua.

Hi ha diverses formacions, tan dins de graus universitaris, com cursos, etc. Aquestes es van actualitzant i en van sortint de noves constantment per poder cobrir tots aquests canvis que van sorgint dins la nostra societat. Imbernón (2007) explica que el procés per planificar-les i elaborar-les no és senzill, aquest “implica analizar los aciertos y los errores y darse cuenta de todo lo que nos queda por conocer y avanzar” (p. 13). Així doncs, aquestes són realistes i ajustades a la realitat, ja que parteixen de les necessitats que hi ha, del que ja sabem i d'allò que fem, però cal rectificar, i es van actualitzant constantment.

El Ministeri d'Educació i Formació Professional (2022) ofereix cursos de formació docent. Afirmar que aquests “tratan de responder a los retos a los que se enfrentan los docentes en su desempeño profesional diario”. S'actualitzen sovint a través de la innovació i la investigació, asseguren que “avanzar hacia un sistema educativo inclusivo también se ha convertido en una prioridad de este Ministerio”. Així doncs, és tasca de tots fer-la possible.

A partir de la formació docent, la Subdirección General de Cooperación Territorial e Innovación Educativa (2022) treballa per complir els següents objectius:

- Avanzar hacia políticas públicas que garanticen el acceso, permanencia y promoción en el sistema educativo de todo el alumnado en igualdad de condiciones.
- Establecer y mantener la cooperación con diferentes organismos internacionales vinculados a la inclusión educativa.
- Trabajar de forma colaborativa con diferentes Ministerios para favorecer la interdisciplinariedad de las acciones que en materia educativa se están impulsando.
- Promover acciones singulares para determinados grupos que requieren ayudas específicas.
- Fomentar el desarrollo profesional docente a través de distintas estrategias de formación e innovación educativa.

- Establecer procesos de diálogo, participación y el trabajo conjunto con el tejido asociativo, la comunidad educativa y la sociedad civil a través de diversos órganos colegiados.

L'assoliment d'aquests objectius durant la formació inicial permetrà afrontar els casos que ens trobem dins les aules d'una manera més encertada.

2.4.1 Programes

Per tal de poder formar els futurs docents i professionals de forma òptima per poder atendre a la diversitat i fer possible la inclusió s'ofereixen una sèrie de programes formatius.

En primer lloc, en moltes universitats, dins el grau de Mestre d'Educació Infantil i/o Primària, s'ofereixen un conjunt d'assignatures que formen la menció d'educació inclusiva i atenció a la diversitat, el que aquesta pretén és proporcionar als futurs mestres estratègies i pràctiques que afavoreixin la inclusió en l'educació. En aquest programa es treballa per capacitar als alumnes per identificar els eixos de desigualtat que afecten l'educació i planificar respostes educatives per reduir-los.

A banda de les universitats, trobem altres formacions específiques, com màsters, programes formatius, etc.

2.4.2 Matèries

A banda de les assignatures optatives que es poden escollir dins els graus universitaris, Sánchez et al., (2021) han realitzat un estudi en el qual analitzen aquelles matèries referents a l'educació inclusiva i l'atenció a la diversitat que els futurs mestres han de cursar de manera obligatòria abans de finalitzar els seus estudis. Aquests afirmen que, en les universitats públiques, es cursen entre zero i tres matèries d'aquest tipus, aquestes són: Dificultats i/o trastorns del desenvolupament i l'aprenentatge, Fonaments/bases psicopedagògics i/o psicològics d'atenció a la diversitat, i Atenció a la diversitat.

Analitzant els noms d'aquestes matèries es mostra una certa falta d'acord entre els conceptes que aprendran els futurs docents en aquestes matèries. En el següent apartat, es farà un breu anàlisi sobre els continguts que s'imparteixen en aquestes.

A més, com podem comprovar en el pla d'estudis de la Universitat de Vic (2022), fora de la menció d'educació inclusiva i atenció a la diversitat, les matèries que cursen de

manera obligatòria tots els futurs docents que fan referència a aquest àmbit són Fonaments i Estratègies d'Atenció a la Diversitat, i Psicologia del Desenvolupament i de l'Educació, dins les quals també trobem continguts d'aquest tipus. Per tant, corroborem les dades donades per Sánchez et al., (2021) referents al fet que es cursen entre zero i tres assignatures sobre inclusió de manera obligatòria.

Les que es cursen dins la menció específica d'aquest àmbit són: Estratègies de planificació i organització de l'aula inclusiva, diversitat i diferència a l'escola; eixos de desigualtat i d'educació, identificació i resposta davant de les dificultats d'aprenentatge, intervenció psicopedagògica en els trastorns del desenvolupament, i la convivència a l'aula i a l'escola; prevenció i resolució de conflictes.

De la mateixa manera, ho podem comprovar també en el pla d'estudis de la Universitat Autònoma de Barcelona, consultat a la web de la mateixa universitat. En la qual, de manera obligatòria, es cursa una matèria específica sobre inclusió: Diferències i inclusió. Per altra banda, n'hi ha una altra, Aprenentatge i desenvolupament, en la qual també es tracten aspectes que fan referència a la diversitat que ens podem trobar dins les aules.

Les matèries que es cursen en aquesta universitat dins la menció d'inclusió són: Necessitats educatives específiques en els processos d'aprenentatge, necessitats educatives específiques de caràcter cognitiu, necessitats educatives específiques afectives, emocionals i de conducta, necessitats educatives específiques sensorials, acollida lingüística a l'escola, i estratègies de mediació.

Per tant, analitzant els plans d'estudis d'aquestes dues universitats diferents podem comprovar les dades proporcionades per Sánchez et al., (2021), on s'afirma que els docents surten poc preparats per atendre a la diversitat que es troba a les aules, ja que a banda de les mencions específiques, es duen a terme poques assignatures de manera obligatòria referents a la inclusió.

2.4.3 Continguts

En aquest mateix estudi, Sánchez et al., (2021) van dur a terme una anàlisi sobre els continguts que s'imparteixen dins de les matèries comentades anteriorment en les universitats.

Per una banda, aquests mostren un clar desequilibri sobre els conceptes impartits. La majoria d'universitats dedica, com a mínim, un tema per treballar el marc conceptual

de referència sobre l'educació inclusiva. En canvi, una minoria d'aquestes ofereix a l'alumnat formació sobre la legislació que regula l'atenció a la diversitat en el sistema educatiu espanyol. És interessant que els estudiants i futurs docents coneguin el marc conceptual d'aquesta, però és igual de rellevant que tinguin consciència del marc legislatiu on s'han d'ajustar per tal de saber com han d'actuar. Sánchez et al., (2021) asseguren que tractant els continguts de manera desequilibrada, els futurs mestres “podrán incorporarse a la profesión sin los conocimientos necesarios para proporcionar una atención educativa adecuada a la diversidad del alumnado, no cubriendo determinados contenidos imprescindibles para el adecuado ejercicio de la profesión” (p. 20).

Per altra banda, aquests estudis mostren quin enfoc donen aquests continguts sobre la formació en educació inclusiva i atenció a la diversitat. Tot i que asseguren que algunes matèries tracten els continguts des de més d'una perspectiva, aquestes no es treballen de manera equilibrada. Trobem que es dona molta importància a l'enfoc psicopedagògic, dominant tots els continguts que s'ofereixen. Seguidament, s'imparteixen continguts també des d'un enfoc curricular, fet rellevant per tal que els futurs docents puguin conèixer el document en el qual s'hauran de basar. En tercer lloc, en menor incidència, trobem un enfoc cap a l'orientació cap a la millora escolar. I, per últim, un enfoc basat en valors. Com veiem, la formació que s'ofereix no té un equilibri pel que fa als enfoc, sinó que s'incideix especialment cap a una orientació psicopedagògica.

Aquest fet té uns afectes pels estudiants i futurs docents, tot i que hauran treballat com donar resposta des d'un enfoc psicopedagògic, la minoria d'aquests estaran preparats per atendre a la diversitat i donar resposta des d'un enfoc curricular, enfocat en la millora escolar o des d'un enfoc basat en valors.

Sánchez et al., (2021) arriben a la conclusió que en les universitats que es cursen de manera obligatòria varis continguts relacionats amb l'educació inclusiva, ofereixen als estudiants més oportunitats de formar-se, tractant diferents continguts i des de diferents enfoc.

Per tant, veiem que, per una banda, la formació del professorat sobre educació inclusiva i atenció a la diversitat és escassa i, per altra banda, els continguts no són equitatius, ja que no es dona a tots els continguts la importància que es mereixen, sinó que es tracten més uns que altres. En la mateixa línia, Cotán i Cantos (2020), d'acord

amb la teoria que exposen altres autors, confirmen l'escassa importància i atenció que es dona a la formació inicial sobre atenció a la diversitat.

2.5 Caracterització de les mestres d'atenció a la diversitat i inclusió

Per fer possible una escola inclusiva on tots els infants puguin aprendre junts i on poder arribar a atendre a tots els alumnes, es requereix la participació de tot l'equip docent. Però és cert que els mestres d'atenció a la diversitat i a la inclusió hi tenen un paper molt rellevant. Tot i que és cosa de tots fer aquesta escola possible, aquests són els professionals que s'han format i saben com fer-ho, per tant, són ells els qui han de guiar i acompanyar a la resta. En aquest apartat, definirem aquesta professió i les seves funcions.

D'acord amb aquesta idea, Soldevila et al., (2017) defineixen la tasca d'aquests mestres de la següent manera: "the role of the support teacher is to ensure the presence, participation and progress of all students in the classroom, without exception" [la funció del professor de suport és garantir la presència, la participació i el progrés de tots els alumnes a l'aula, sense excepció] (p. 3).

Tot i que defineixin aquesta com una tasca que els correspon als mestres d'atenció a la diversitat, aquesta correspon a tots els docents, ja que aquests alumnes sempre han d'estar presents a l'aula, i hi haurà moments en els quals el mestre d'educació especial no podrà ser present amb aquest. Per tant, és molt important que tots els docents n'estiguin molt conscienciats i facin el possible perquè això sigui possible. Així doncs, veiem que aquesta és una tasca conjunta i que requereix coordinació entre tot l'equip docent.

Malgrat tot, Sánchez et al., (2017) exposa que un dels punts febles del sistema educatiu és la coordinació de l'equip docent, ja que sovint se n'observen mancances derivades d'aquesta. En la mateixa línia, Soldevila et al., (2017) afirmen: "support teachers were the principal tool for inclusion of these children" [els professors de suport van ser la principal eina per la inclusió d'aquests nens] (p. 3), remarquant la importància d'aquests professionals. Però, seguidament, puntualitzen: "but depending on how they carried out their role they could create a negative impact" [però depenent com duguin a terme la seva funció, podria crear un impacte negatiu] (p. 3). Per tant, és important la coordinació de l'equip docent per dur a terme de manera correcta aquesta tasca tan rellevant en la societat.

Concretament, Soldevila et al., (2017) defineixen la tasca d'aquests mestres de la següent manera:

From an inclusive perspective, the support teacher changes role and moves from focusing on individual attention aimed at rehabilitation to sharing class time and responsibility with all students in the group along with the class teacher, and to sharing class time and activities between two teachers and improving the overall response to the diversity of the students. [Des d'una perspectiva inclusiva, el mestre de suport, canvia el rol i passa a centrar-se en l'atenció individual orientada a compartir el temps de classe i la responsabilitat amb tots els alumnes del grup juntament amb el professor de la classe, i a compartir el temps de classe i les activitats entre dos professors i millorar la resposta global a la diversitat dels alumnes] (p. 3).

Puntualitzen aquest canvi que s'ha de donar perquè la inclusió sigui real; deixar de treballar amb alumnes de manera individual i fer-ho dins l'aula juntament amb els altres infants. Mencionen també la importància de la col·laboració entre mestres; de la docència compartida, és a dir, dos mestres dins d'una mateixa aula. Oller et al., (2018) en defineixen el seu objectiu: “desenvolupar pràctiques educatives eficaces per a tot l'alumnat d'un mateix grup, generant al mateix temps espais de desenvolupament i aprenentatge professional per als mestres i les mestres implicats” (p. 49).

Soldevila et al., (2017) conclouen un dels seus articles exposant les dues principals funcions dels mestres d'atenció a la diversitat per tal d'assegurar la presència, la participació i el progrés de tots els alumnes: “make inclusive use of resources for support” (p. 6) i “create structures that support inclusion” [fer un ús inclusiu dels recursos de suport i crear estructures que donin suport a la inclusió] (p. 6).

A nivell legal, dins els documents per a l'organització i la gestió de centres i, concretament, en el document d' “Organització del Centre”, elaborat pel Departament d'Ensenyament (2022) s'exposa que “l'atenció educativa inclou l'atenció als alumnes, la coordinació amb el tutor o tutora, l'equip docent i, quan calgui, altres serveix, així com, si escau, les reunions amb les famílies i altres agents educatius” (p. 58). I en defineix les funcions corresponents:

- Donar suport a l'alumnat amb necessitats educatives especials perquè pugui participar en les activitats del centre educatiu, i també aplicar programes de treball preparats pel tutor o tutora o especialistes i participar en l'elaboració i aplicació de tasques específiques relacionades amb l'autonomia personal, l'adquisició d'hàbits d'higiene, les habilitats socials, la mobilitat i els desplaçaments, l'estimulació sensorial, les habilitats de vida, la transició a la vida adulta i preparació per al món

laboral, l'escolaritat compartida en centres ordinaris i centres d'educació especial, etc.

- Participar en el projecte educatiu del centre.
- Conèixer els objectius i continguts dels programes per poder adequar de la millor manera possible la seva tasca de col·laboració amb els mestres tutors i els especialistes.
- Proporcionar als mestres tutors i als especialistes elements d'informació sobre l'actuació de l'alumnat a fi d'adaptar i millorar-ne el procés d'aprenentatge (p. 60).

Així doncs, aquestes són les funcions que han de complir les mestres d'atenció a la diversitat i a la inclusió per tal de fer possible una escola inclusiva que garanteixi l'accés i el desenvolupament de tots els infants. Destacant també que és imprescindible la coordinació de l'equip docent per tal que cada mestre pugui col·laborar en la inclusió executant les tasques que li pertoquen.

2.6 Models d'intervenció

D'acord amb el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya (2022) el mestre d'educació especial "té l'objectiu de, juntament amb altres docents, donar resposta a les necessitats de l'alumnat i reduir les barreres per a l'aprenentatge i per a la participació" (p. 8).

El mestre especialista d'atenció a la diversitat i educació inclusiva té unes funcions dins el centre. Classifiquem els models d'intervenció d'aquest en cinc àmbits:

En primer lloc, actualment i cada vegada més, els mestres d'educació especial actuen dins l'aula per tal que els alumnes amb necessitats educatives especials en puguin formar part i no quedin aïllats del seu grup d'iguals. Per tant, aquesta té una funció molt important de comunicació amb la tutora dels alumnes per tal de poder col·laborar entre elles. Per fer-ho, duen a terme les següents tasques: l'observació dels alumnes a l'aula i la identificació de les necessitats que aquests presenten, l'elaboració d'adaptacions curriculars individualitzades; així com els materials, recursos, etc., la relació amb els serveis pedagògics, i l'avaluació d'aquests alumnes. També ajuden a crear contextos inclusius dins la classe, és a dir, suggereixen metodologies i organitzacions d'aula per dur a terme que facilitin la inclusió de tots els infants dins d'aquesta.

En segon lloc, intervé directament amb els alumnes que presenten necessitats educatives especials. Aquesta intervenció s'ha de dur a terme dins l'aula de l'infant, de la manera més natural possible. En cas que s'hagi d'actuar amb l'alumne fora de l'aula per algun motiu, ha de ser amb un temps limitat i de forma imprescindible.

En tercer lloc, els mestres d'educació especial, igual que la resta, formen part del claustre i, per tant, hi han d'intervenir. La seva participació és rellevant, ja que pot prevenir actuacions que puguin dur a terme altres docents, certes decisions sobre la metodologia, identificar necessitats d'alumnes a temps, etc. A més, aquests poden proposar mesures d'intervenció i posar-se d'acord amb la resta d'equip docent per treballar tots cap a una mateixa direcció.

En quart lloc, ha de relacionar-se i intervenir, juntament amb el tutor dels alumnes, amb els serveis educatius de la zona, és a dir, els centres de recursos pedagògics, els equips d'assessorament i orientació psicopedagògica i els equips d'assessorament en llengua i cohesió social, per tal de prendre mesures i elaborar recursos per garantir el progrés dels infants.

I, en cinquè lloc, pot tenir, juntament amb el tutor de cada infant, relació amb les famílies d'aquests, per tal de prendre mesures i decisions conjuntes, comunicar aspectes sobre aquest, etc.

Per tant, aquests professionals no actuen només amb l'infant, sinó que han d'acomplir totes aquestes funcions per tal de poder treballar de manera adequada i garantir l'èxit educatiu de tots els alumnes.

3 Investigació i anàlisi

En aquest apartat s'exposen les diferents decisions preses referents a la recollida de dades per tal de poder analitzar la realitat d'un centre educatiu i així poder respondre la pregunta d'investigació. Per tant, es citarà aquesta juntament amb els objectius de recerca. Conseqüentment, es desenvoluparà el paradigma, el mètode i els instruments escollits per dur a terme la investigació, tenint en compte els aspectes ètics. I, finalment, el cronograma seguit durant la realització del treball.

Abans de desenvolupar tots aquests aspectes, a continuació es mostra una taula amb totes les abreviacions emprades durant el treball:

Abreviatura	Definició
NEE	Necessitats Educatives Especials
AD	Atenció a la Diversitat
EAP	Equip d'Assessorament i d'Orientació Psicopedagògica
EAIA	Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència
CSMIJ	Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil

3.1 Pregunta de recerca i objectius de recerca

La pregunta d'investigació a partir de la qual s'ha construït aquest Treball Final de Grau és la següent: Com la formació inicial i permanent dels mestres especialistes en inclusió afavoreix la transformació de les pràctiques educatives i les estructures per a que l'escola esdevingui un espai més inclusiu?

Abans d'iniciar la investigació i per tal de donar resposta a aquesta pregunta, es van elaborar uns objectius de recerca assolibles i realistes, tenint en compte les limitacions de temps i recursos. Així doncs, els objectius que s'aborden durant la investigació són:

1. Descriure i analitzar els diferents recursos i estratègies que utilitzen els diversos docents a l'aula.
2. Contrastar els recursos i estratègies que utilitzen els docents que han realitzat formació inicial o permanent sobre inclusió amb aquells que s'han especialitzat en una altra àrea.
3. Identificar i analitzar els elements claus que conformen la necessitat que tots els docents tinguin un mínim de formació en inclusió.

4. Elaborar propostes que permetin incidir en la inclusió, fent que l'escola esdevingui un espai inclusiu.

Com es pot veure, els tres primers objectius incideixen més en la investigació que s'ha de fer dins el centre educatiu per tal de poder donar resposta a la pregunta de recerca i, en canvi, l'últim objectiu pretén elaborar una proposta a partir de les dades obtingudes durant la investigació.

3.2 Paradigma, mètode i instruments

La investigació d'aquest treball està centrada, tal com ho indiquen els objectius, en analitzar els diferents recursos i estratègies que utilitzen els docents a l'aula, contrastant aquelles que són dutes a terme pels docents que tenen algun tipus de formació en educació inclusiva, amb aquelles que són utilitzades pels docents especialitzats en altres matèries. Per tant, aquesta investigació està inclosa dins del paradigma interpretatiu, ja que aquest compleix l'objectiu de conèixer quelcom que ja s'està duent a terme al centre educatiu en profunditat.

La recerca s'ha dut a terme a través d'un estudi de cas, analitzant els fets que passen en una escola concreta. Reforçant-me amb la idea que exposa Stake en el seu llibre *Investigación con estudio de caso* (1999) on afirma que aquest mètode es centra sobretot en l'observació d'un fet en concret, l'anàlisi d'aquest cas que s'ha investigat i la perspectiva dels agents que hi estaven implicats, he considerat que aquest és el mètode que més s'ajusta als meus objectius de recerca, ja que el que es fa durant la investigació és observar el que succeeix a l'aula seguint uns ítems concrets, analitzar-ho i contrastar-ho amb el que expliquen els docents.

Per dur a terme l'estudi de cas i poder recollir les dades necessàries, ho faré a través de diversos instruments. Els instruments que s'utilitzaran són la graella d'observació; a través d'uns ítems escollits anteriorment que ens permetran observar allò que necessitem per complir els objectius del treball. I les enquestes; per tal de conèixer allò que pensen els diversos professionals i poder contrastar punts de vista.

3.3 Cronograma

En aquest subapartat es mostra el cronograma temporal seguit durant la realització del treball per tal de poder complir cada tasca en el moment corresponent.

16 de desembre	Bibliografia marc teòric.
Principis de gener	Marc teòric.
Gener	Disseny dels instruments de recerca.
Febrer i març	Treball de camp.
Setmana Santa	Treball de camp acabat. Fer anàlisi i discussió. Començar a redactar-la.
11 d'abril	Apartat d'anàlisi i discussió acabat.
24 d'abril	Marc metodològic acabat.
Finals d'abril	Repàs general del treball realitzat fins al moment.
4 de maig	Repàs de tot el treball acabat.
12 de maig	Lliurament del Treball Final de Grau.

3.4 Aspectes ètics

En aquest punt s'exposen els aspectes ètics, és a dir, els permisos que s'han hagut de demanar per tal de poder recollir dades, si tots els docents han estat o no susceptibles a ser observats, l'anonimat, etc.

En aquest cas, s'ha seguit el protocol del Comitè d'Ètica de la Recerca de la UVic-UCC en tot moment. A més, he anonimitzat el centre educatiu en el qual he recollit les dades per dur a terme la investigació, de la mateixa manera que els noms dels docents observats per respectar l'anonimat.

4 Fase de recerca

Per dur a terme aquesta recerca, tal com he comentat anteriorment, ho faré a través del paradigma interpretatiu, amb el mètode d'estudi de cas i a partir de diferents instruments de recerca, tenint sempre present la pregunta d'investigació i els objectius. A més, aquest estudi es farà dins un determinat context, exposat a continuació.

La recollida de dades a través d'aquest estudi de cas i en aquest determinat context em permetrà, posteriorment, fer l'anàlisi i discussió de dades i, conseqüentment, arribar a un resultat que ens durà a respondre la pregunta d'investigació inicial.

Per tant, en aquest punt, en primer lloc, es presenta el context que ha sigut objecte de l'estudi de cas. En segon lloc, es realitza l'anàlisi de les dades recollides. I, per acabar, es presenta la discussió de dades, és a dir, el contrast de dades que s'han recollit a través dels diferents instruments, amb allò que defensen els autors exposats en el marc teòric del treball.

4.1 Contextualització

La recollida de dades per dur a terme el Treball Final de Grau es durà a terme a un centre educatiu públic, situat a un petit poble del baix Berguedà, amb poc més de 4.000 habitants. El centre educatiu compta amb 204 alumnes escolaritzats, fet que permet que cada curs tingui només una línia. Tot i ser una escola petita, té molts alumnes amb necessitats educatives especials i, per tal d'intentar atendre a tot l'alumnat disposen de moltes professionals especialitzades en inclusió i atenció a la diversitat. A més, aquestes tenen comunicació amb diferents serveis educatius per tal de rebre suport a l'hora de fer front a la realitat del centre.

La presa d'informació no està centrada en una sola aula, sinó que es du a terme l'observació a diferents aules, en àrees diverses, etc. Afegint que s'observaran totes les especialistes en AD, els docents especialitzats en altres àrees i els professionals dels diferents serveis que vinguin al centre.

Per dur a terme aquesta investigació em centro en els continguts treballats en les diferents àrees durant el grau d'Educació Primària, especialment en aquelles que formen part de la menció d'Educació Inclusiva i Atenció a la Diversitat, i en aquells aspectes que defensen els diferents autors que apareixen en el marc teòric del mateix treball. Observant així si es porta a terme o no d'aquesta manera durant el període d'observació dins el centre escolar.

4.2 Anàlisi de dades

Per tal d'analitzar les dades que em permetran respondre la pregunta de recerca he elaborat tres instruments: una graella d'observació, una enquesta dirigida als mestres especialistes d'AD i una enquesta adreçada als mestres d'altres especialitats, per poder saber el punt de vista dels diferents docents i especialistes del centre educatiu. A continuació, es presenten els instruments de manera detallada i es fa una anàlisi de les dades obtingudes a través d'aquests. Al final d'aquest subapartat es mostra un mapa conceptual amb les dades més rellevants recollides durant l'anàlisi d'aquestes.

4.2.1 Graella d'observació

Per analitzar millor la realitat del centre educatiu he elaborat una graella d'observació basada en el concepte de les "3P" exposat per Ainscow (2007) citat per Ainscow i Messiou (2021), ja que són els tres principis que s'haurien de donar a l'aula per tal de garantir la inclusió: la presència, la participació i el progrés. A partir de l'observació, he completat aquesta graella amb tots els seus ítems durant deu sessions en les quals hi havia una mestra d'AD a l'aula.

Aquest instrument té com a objectiu observar quin és el paper de les mestres d'AD i d'aquesta manera contrastar-ho amb les respostes de les enquestes contestades, tant per aquestes mestres, com per la resta de docents del centre, per així comprovar que el que asseguren fer i el que posen en pràctica a l'aula coincideix.

Així doncs, i tal com he comentat anteriorment, aquesta graella està basada en el concepte explicat per Ainscow (2007) de les "3P", és per això que està dividida en quatre àmbits, el qual compta amb diversos ítems, amb l'objectiu d'observar si es garanteix o no cadascun d'aquests principis a l'aula. S'hi afegeix un apartat d'observacions per anotar fets que ens poden ser útils per dur a terme aquesta investigació.

Seguidament, es presenta la graella d'observació per tal de poder seguir millor l'anàlisi de les dades:

GRAELLA OBSERVACIÓ TFG

Data:

Ítem a observar	Si	No	Observacions
Sobre la presència			
S'atén a l'alumne amb Necessitats Educatives Especials dins l'aula			
Sobre la participació			
El tutor de l'infant amb Necessitats Educatives Especials s'ha coordinat amb la mestra d'Atenció a la Diversitat per determinar la feina que faria durant la sessió			
Quan es fan activitats de manera oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa amb la resta de companys i no l'aïlla realitzant una tasca diferent			
Les activitats estan organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar			
Sobre el progrés			
La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual, a compartir la classe amb el tutor del grup i millorar la resposta global a la diversitat dels alumnes			
Es creen estructures a l'aula que donen suport a la inclusió			
Sobre el model de suport			
Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumnat			
L'atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobretot sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials			
Els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat			
Es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials			

El primer àmbit és sobre la presència, ja que un dels principis perquè es garanteixi la inclusió és que els alumnes amb necessitats educatives especials estiguin presents dins l'aula. Per tant, el que s'observa és que s'atengui a l'alumne amb NEE dins d'aquesta.

Segons el que s'ha vist, en un 90% dels casos s'ha atès als alumnes amb NEE dins l'aula, a més, en gairebé la meitat d'ocasions aquests han estat en el mateix lloc que la resta d'infants, és a dir, a la rotllana, a les taules, etc. És cert que durant algun moment en concret, la mestra d'AD ha hagut de sortir de l'aula amb un alumne amb NEE, ja que cridava molt i no era possible seguir duent a terme la sessió d'aquesta manera per la resta d'infants. En el 10% que els alumnes amb NEE s'han atès fora de l'aula, han anat en una tutoria a fer una fitxa adaptada del que estaven fent la resta d'infants i un joc.

El segon àmbit és sobre la participació, ja que per garantir la inclusió no n'hi ha prou en què aquests infants estiguin presents a l'aula, sinó que també hi han de poder participar juntament amb els altres alumnes. En aquest s'observen tres ítems: en primer lloc, que el tutor de l'infant amb NEE es coordini amb la mestra d'AD per determinar la feina que es farà durant la sessió; en segon lloc, que quan es fan activitats de manera oral a l'aula, la mestra d'AD promogui la participació dels alumnes amb NEE de manera equitativa amb la resta de companys i no els aïlli fent una tasca diferent; i, en tercer lloc, que les activitats que es duen a terme dins l'aula estiguin organitzades de manera que l'infant amb NEE hi pugui participar.

En el 70% dels casos, el mestre que porta a terme la sessió s'ha coordinat amb la mestra d'AD. En algunes ocasions, el mateix docent qui fa la classe ha portat preparat material adaptat pels infants amb NEE per tal que tots tinguessin una tasca per anar avançant, i en altres ocasions és la mestra d'educació especial qui ha preparat el material per aquests infants, a vegades tenint en compte el que faran la resta i així seguir la mateixa línia, i altres vegades, treballant amb materials completament diferents. En altres ocasions, el mestre de l'especialitat que s'imparteix ha preparat la sessió de manera que el paper de la mestra d'AD consisteix a supervisar els alumnes amb NEE i promoure la seva participació. En els casos que aquests dos docents no s'han coordinat, s'han donat dues situacions diferents: que hagin parlat del que es farà just a l'inici de la sessió o durant aquesta, o que el docent no especialista en inclusió hagi preparat per a aquests alumnes la mateixa tasca que per la resta, tot i que ells no la poden assolir. Una altra de les situacions observades ha sigut que la mestra d'AD volia aïllar els alumnes amb NEE fora de l'aula fent una tasca completament diferent, i

ha sigut el tutor qui ha insistit perquè es quedessin a l'aula realitzant una tasca adaptada que ell mateix havia preparat.

Pel que fa al segon ítem observat, només en un 40% dels casos la mestra d'AD ha promogut la participació dels alumnes amb NEE de manera equitativa amb la resta de companys durant les activitats orals. En aquests casos, la mestra els ha animat a participar explicant quelcom i promovent que la resta de companys els escoltessin. En els altres casos en els quals no se n'ha promogut la participació, han realitzat una tasca completament diferent.

Pel que fa al tercer ítem observat, el 50% de les activitats realitzades s'han organitzat de manera que l'infant amb NEE hi pot participar. Durant aquestes, he pogut observar que dins d'una mateixa sessió hi ha activitats en les quals poden participar de manera activa, però n'hi ha que no tenen en compte la seva participació. En els casos en els quals no s'ha donat, aquests infants han realitzat una tasca diferent.

El tercer àmbit fa referència al progrés en els aprenentatges d'aquests infants. En aquest cas s'observa si la mestra d'AD canvia el rol i passa de centrar-se en un alumne de manera individual, a compartir la classe amb el tutor del grup i millorar la resposta global a la diversitat dels alumnes, i si es creen estructures a l'aula que donin suport a la inclusió.

Pel que fa al primer ítem observat, només en un 10% dels casos es du a terme. En la resta, l'especialista en inclusió ha compartit l'aula amb el tutor, però s'ha centrat exclusivament en els infants amb NEE. I pel que fa al segon ítem, en un 30% de les sessions observades s'han creat estructures a l'aula que han donat suport a la inclusió, és a dir, que els infants s'han distribuït de manera beneficiària, han estat inclosos en els grups de treball, no han estat aïllats, etc. Cal destacar que els infants de l'aula tenen bastant integrat que dins d'aquesta hi ha diferències, però que hi han de conviure tots, a més, majoritàriament saben com han d'actuar en cada cas. Cal dir també que hi ha sessions en les quals aquests infants queden aïllats sense realitzar cap tasca. Per exemple, durant les sessions de càlcul mental tots els infants de l'aula fan el màxim de sumes en dos minuts de manera individual, mentre els infants amb NEE no fan cap tasca, s'esperen que aquests acabin. Afegir que en algunes sessions en les quals s'han fet grups de treball, aquests alumnes no han estat inclosos en cap grup i han fet una tasca diferent o s'han quedat aïllats sense realitzar-ne cap.

El quart àmbit observat fa referència al model de suport. En aquest es tenen en compte quatre ítems: quan es treballa dins l'aula, la mestra d'AD atén a tot l'alumnat,

l'atenció d'aquesta mestra recau sobretot sobre els infants amb NEE, els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'AD, i es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb NEE.

En aquest cas, només en un 10% de les sessions observades, la mestra d'AD ha atès a tot l'alumnat. En canvi, en el total d'aquestes sessions l'atenció d'aquesta mestra ha recaigut sobretot sobre els nens amb NEE, en la majoria dels casos recau únicament sobre aquests infants.

Per altra banda, en un 90% dels casos els mestres d'altres especialitats han valorat positivament la feina d'aquests especialistes. En els casos en els quals el paper d'aquest no s'ha valorat de manera positiva és perquè ha volgut aïllar els alumnes amb NEE fora de l'aula, a més, els docents asseguren que els té molt protegits, com en una bombolla.

I, per acabar amb aquest àmbit, només en un 20% de les sessions observades s'ha garantit la presència, la participació i el progrés dels infants amb NEE. En les ocasions en què aquestes "3P" no han sigut possible, el concepte que més s'ha garantit és la presència a l'aula, seguit del progrés en els aprenentatges, evidentment, cada alumne amb NEE sobre els objectius del seu Pla de Suport Individualitzat i amb tasques adaptades que promouen l'assoliment d'aquests. El concepte en el qual menys s'ha incidit és amb la participació.

Per últim, hi havia un apartat on s'havia de descriure, en cas que fos necessari, les mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb NEE a l'aula, i un altre on anotar altres aspectes rellevants a l'hora d'analitzar aquest estudi.

Pel que fa a les mancances que trobem a l'hora d'atendre als alumnes amb NEE dins l'aula n'hi ha vàries. La primera són recursos humans, és a dir, més mestres de suport dins l'aula. Hi ha moltes ocasions en les quals el mestre especialista en inclusió no pot atendre a tots els infants amb NEE simultàniament, ja que tots ells tenen necessitats diferents i, per tant, realitzen tasques molt diferents, així doncs, és encara més difícil poder atendre als altres infants de l'aula que no tenen necessitats educatives especials.

Una altra mancança identificada és la coordinació amb el mestre que du a terme la sessió, ja que moltes vegades parlen entre ells sobre el que es farà durant la sessió just abans de començar-la i, per tant, ja no hi ha temps per preparar material per poder treballar amb aquests infants, és per això que la major part de les vegades s'acaba

fent el mateix: resseguir o apuntar el seu nom i nombres de l'u al tres. També falten materials diferents per poder aprendre amb aquests infants, ja que sempre treballen amb la pissarreta, potser amb varietat de materials estarien més motivats a aprendre.

Una altra mancança identificada en alguna mestra especialista en AD ha sigut la motivació d'aquesta perquè els infants amb NEE es quedin dins l'aula i no treure'ls a fora per fer una activitat de manera aïllada. Per acabar, he identificat mancances també en els mateixos tutors, ja que les activitats que es preparen per al grup classe estan molt allunyades dels objectius del Pla de Suport Individualitzat d'aquests infants i moltes vegades es queden a l'aula sense realitzar cap tasca. Per tant, potser aquests docents podrien preparar alguna activitat per tal que poguessin anar fent i progressant en els seus aprenentatges.

Altres fets que he observat són que molts infants que surten de l'aula per anar a fer tasques diferents en una tutoria amb la mestra d'AD s'ho prenen com un joc i quan ja no necessiten suport intensiu, volen anar igualment amb aquesta mestra "per anar a jugar". A més, molts alumnes amb NEE només volen jugar, tenen poca motivació per aprendre i realitzar tasques. Per altra banda, he observat que les sessions de música estan estructurades de manera que tots ells hi participen i ho fan de manera activa i motivats. I, pel que fa a entitats que no formen part del centre educatiu, com són per exemple els diferents tallers que venen a dur a terme a les aules, són poc inclusius, no tenen en compte que a l'aula hi ha infants amb NEE.

4.2.2 Enquestes dirigides a mestres especialistes en atenció a la diversitat

Per poder conèixer el punt de vista de les especialistes en AD del centre educatiu he elaborat, tal com he comentat anteriorment, una enquesta dirigida exclusivament a aquestes.

A partir d'aquestes enquestes anònimes es pretén avaluar l'estat del desenvolupament de la feina de la mestra d'atenció a la diversitat i especialista en educació inclusiva. L'objectiu que es persegueix és valorar les mancances de formació i concepció en el centre per poder analitzar l'estat de la situació.

Aquestes pretenen avaluar els quatre àmbits en els quals està dividida: la funció específica de la mestra d'educació inclusiva, el paper de la mestra d'AD en el conjunt del centre, la concepció de la inclusió en el centre, i la formació de les mestres especialistes en educació inclusiva.

Així doncs, fent referència al primer àmbit comentat es pretén avaluar la funció de l'especialista en educació especial amb els infants amb NEE, amb tots els infants de l'aula, amb les tutores i especialistes de matèria, i amb les famílies dels infants.

La majoria de les professionals enquestades no estan d'acord que la seva principal funció sigui atendre als alumnes amb NEE de manera individual. Argumenten que la seva funció és vetllar per incloure aquest alumnat dins l'escola i pel seu desenvolupament global i, per tant, si només s'atén individualment, aquest no podrà desenvolupar la relació amb els altres. Totes elles coincideixen que amb la seva feina milloren l'estada d'aquest alumnat dins del centre ordinari. Afirmen que tenen coneixements sobre les necessitats dels alumnes i ajuden al centre a cobrir-les, però remarquen que és imprescindible un treball conjunt amb el tutor, altres especialistes i la família.

Quan ens referim al total de l'alumnat que ens trobem a les aules, les mestres d'AD afirmen que la seva presència al centre millora la qualitat de tots ells. Defineixen la seva tasca com que el sistema inclusiu promou l'atenció educativa a tots els alumnes i es fixa de forma específica en aquells amb NEE, amb els quals es porta a terme una actuació més personalitzada. Afegeixen que la seva presència i la dels infants amb NEE ajuden a la resta d'infants a entendre la diferència i a respectar-la.

Dins d'aquest àmbit d'actuació, totes elles asseguren que quan es treballa dins l'aula intenten donar suport a tot l'alumnat i així poder detectar possibles dificultats. Desenvolupen que seria ideal poder donar un suport més específic a cadascun d'ells per tal de poder descobrir els punts febles i les fortaleces de cada un, ajudant a desenvolupar els primers i potenciant els segons, però la gran quantitat d'infants amb necessitats fa que sigui molt difícil poder donar aquest suport, remarquen que caldrien més professionals a l'aula.

Fent referència a les estructures a l'aula, no estan convençudes que aquestes promoguin la inclusió de tot l'alumnat. Expliquen que molts docents fan l'esforç per fer-ho, però a l'aula hi ha molts nivells diferents i crear estructures que interessin, motivin i respectin tots els nivells cognitius és molt complicat sent un sol mestre a l'aula, ja que no podria arribar a atendre a tots els infants.

Un altre àmbit d'actuació que tenen aquests docents és amb les tutores i especialistes de matèria. Totes elles asseguren que la tasca de garantir la inclusió dins el centre educatiu és feina conjunta de tot l'equip docent i no recau només sobre elles. En primer lloc, confirmen que es treballa de manera conjunta amb la resta d'especialistes

d'AD per prendre decisions, etc. A més, també hi ha un treball conjunt amb l'EAP, l'EAIA, logopedes, CSMIJ... molt important. Estan d'acord que la comunicació és un dels aspectes més rellevants en la relació amb les mestres especialistes en inclusió, també hi afegixen cooperació, implicació, voluntat i interès.

En segon lloc, també treballen conjuntament amb les tutores dels infants amb NEE per tal de fer un traspàs d'informació bidireccional diari sobre l'infant, donar estratègies, etc. També coincideixen que la comunicació és un aspecte rellevant amb els tutors d'aquests alumnes, per tal de coordinar-se per poder treballar de manera coherent i efectiva.

En tercer lloc, remarquen un altre àmbit d'actuació imprescindible: la comunicació amb les famílies dels infants amb NEE. Són els que coneixen millor al seu fill i poden ajudar als docents a gestionar situacions complicades, tanmateix, se'ls ha d'informar de com es treballa a l'escola per garantir que ambdós treballen en la mateixa direcció, seguint criteris comuns per oferir estabilitat i coherència. Aquestes reunions no s'han de fer sempre amb la presència del mestre tutor de l'infant.

A més d'amb la família, consideren que és necessari posar-se en contacte amb altres serveis que l'infant rebi fora del centre a càrrec de la família o d'altres serveis socials, ja que cada un d'aquests posa el focus en un punt concret, i és necessari conèixer tota la informació possible per adaptar-se al màxim a les necessitats de l'infant. Es posen en contacte amb psicòlegs, monitors d'extraescolars, logopedes, treballadores socials, l'EAP, mestres externes, etc.

Sobre el paper d'aquestes especialistes a la diversitat en el conjunt del centre i focalitzant-nos en el seu paper, la majoria coincideixen que és atendre només a aquells alumnes amb NEE i detectar de manera precoç altres dificultats que sorgeixin a l'aula. A més de garantir l'atenció i el progrés en l'aprenentatge d'aquells alumnes que ho requereixin. Les altres que no n'opinen el mateix consideren que s'hauria de poder atendre a tot l'alumnat per tal de detectar i tractar les necessitats que sorgeixin en cadascun d'ells. Com a principals objectius i funcions es marquen vetllar i ajudar en el desenvolupament integral dels infants amb NEE, tant a nivell d'aprenentatges, com emocional, com social, ajudar als tutors en aspectes relacionats a l'AD, coordinar els diferents professionals que intervenen en la inclusió i treballar amb els alumnes que es consideri necessari, que no estiguin diagnosticats amb NEE.

Exposen que, igual que la resta de docents, segueixen un horari fix al llarg de la seva jornada laboral el qual compta amb varies hores per reunir-se amb altres professionals, tutors, etc. A més d'hores per preparar materials, activitats i recursos.

A continuació, i centrant-nos en el model d'intervenció, és a dir, en allò que fan quan estan al centre, veurem com acompleixen les seves tasques. En primer lloc, la majoria esmenten que no s'atencen els alumnes dins la seva aula tal com es remarca en la formació en inclusió. Exposen que és bo que els infants comparteixin espais, activitats, etc. sempre que sigui possible i beneficiós per tots. Però també és important poder treballar determinats aprenentatges de forma individual perquè el treball pot ser més intens i l'infant pot assolir els objectius amb menys temps. El centre, comptant amb diversos professionals, intenta garantir que tots ells estiguin dins l'aula, però cal tenir en compte com hi estan i què hi fan. A més, totes elles consideren que l'estructura de les activitats no permeten que tot l'alumnat pugui participar a la mateixa. Per una banda, expliquen que normalment els infants amb NEE necessiten treballar els continguts fent ús d'activitats adaptades a les seves necessitats i possibilitats. I, per altra banda, expliquen que normalment les activitats que es plantegen exclouen sobretot a aquells alumnes amb dificultats rellevants d'atenció i de comunicació. Afegeixen també que a vegades costa adaptar les activitats a una diversitat tan àmplia.

En segon lloc, asseguren que es pretén el progrés de tots els alumnes de l'aula, tenint en compte el punt de partida de cadascú. I, per tant, garantir la inclusió al centre és un objectiu comú i es col·labora entre tot l'equip docent per aconseguir-ho. Per fer-ho, cal implicació i preparació per part de tots els professionals del centre.

Centrant-nos en la incidència de la feina de la mestra d'AD en l'estructura i l'organització del centre, coincideixen que és missió seva aportar recursos i estratègies dins el conjunt del centre, ja que tenen una formació concreta que els permet conèixer recursos i estratègies per donar resposta a diferents situacions i dificultats d'aprenentatge. Valoren positivament donar idees, fer aportacions i orientacions als claustrals. La majoria opinen que la seva presència dins el centre ajuda a la resta de l'equip docent a aconseguir la inclusió.

Tot i això, totes elles troben mancances dins el sistema educatiu que dificulten garantir la inclusió en els centres educatius ordinaris. Algunes de les mancances que detecten és la falta de material i personal a les aules, les ràtios d'alumnes a l'aula molt àmplies, la manca de formació per a determinats tipus de patologies i la falta de material adaptat als diferents nivells cognitius. En la mateixa línia, la gran part d'aquestes

mestres consideren també que dins el centre educatiu hi ha mancances per garantir aquest objectiu que persegueixen. Ho reforcen explicant que no disposen dels recursos necessaris, tant econòmics com humans, falta fer millores en les organitzacions de les aules i es troben barreres arquitectòniques.

Sobre la concepció de la inclusió en el centre per part d'aquestes especialistes, exposen que hi ha vàries visions de la seva feina dins d'aquest, però consideren que la seva tasca principal és ajudar als tutors a tenir més estratègies per ajudar a atendre la diversitat de l'aula i per entendre com tractar a cada alumne segons les seves necessitats. Tot i això, només una d'elles percep aquest canvi cap a la inclusió com a un canvi d'estructures dins el sistema educatiu més que com a un recurs que s'implementa als centres. Aquesta argumenta que pensa que és un canvi d'enfocament educatiu, un canvi metodològic, de concepte de l'aula com es tenia fins ara; que tots els alumnes feien la mateixa feina de la mateixa manera. En canvi, les altres creuen que hi ha d'haver un canvi profund d'estructura dins el sistema educatiu si es vol pretendre que la inclusió tingui èxit; calen canvis en la metodologia i sobretot en el pensament respecte a l'educació. Pensen que hauria de ser així, però que encara estem lluny d'aconseguir-ho.

Per acabar, l'últim ítem a analitzar tracta sobre la formació de les mestres especialistes en educació inclusiva. El primer àmbit que tractem és les mancances en la formació inicial de les mestres d'AD. La formació que han rebut aquestes són: mestra d'educació primària amb l'especialitat d'educació inclusiva i AD, pedagogia, postgraduats en pedagogia terapèutica i logopedes. És a dir, la majoria, al principi tenien el graduat en mestres d'educació primària amb aquesta especialitat i, a continuació, van fer un altre grau per complementar la seva formació en aquest àmbit. Totes elles asseguren que la formació rebuda no és prou sòlida per aplicar-la i fer front a la diversitat i garantir la inclusió. Consideren que la formació inicial és un punt de partida, però cal formació permanent i experiència per poder enfrontar-se a la realitat de les aules. A més, la majoria d'especialistes mencionen que els continguts que s'imparteixen en la formació no són coherents amb el que després s'ha d'atendre dins un centre, sinó que alguns s'allunyen de la realitat. Expliquen que són molt atractius sobre el paper, però molt frustrants quan és hora d'aplicar-los.

Fent referència al següent àmbit, el qual tracta sobre les mancances en la formació inicial sobre inclusió en els mestres especialitzats en altres àmbits, consideren que, tot i que ho fan bastant bé i la majoria hi posen esforç, amb el tipus d'alumnat que actualment arriba a les aules tothom hauria de tenir formació en AD. Remarquen

també que existeixen uns elements imprescindibles que tots els docents haurien de conèixer per tal de poder treballar en una escola i garantir la inclusió. Exposen que cal reflexionar, fer-se preguntes, buscar respostes, implicació, coneixement de les diferents patologies, empatia amb l'alumne que tens al davant, respecte cap a la diversitat, sentit comú i coneixement sobre formes de comunicació diferents de la verbal.

Afirmen que és necessari un canvi en la manera de treballar per tal de poder fer un pas més cap a la inclusió. Cal que la cultura del centre educatiu canviï i sigui proveït de suports personals, organitzatius, materials, tecnològics, etc. per aconseguir l'aprenentatge i el progrés de tots els alumnes. Contràriament, una altra exposa que cal pensar en el benestar psíquic i emocional dels infants, i si arriba un moment en què el nen pateix en el centre ordinari, ens hem de plantejar la possibilitat de fer el canvi cap a un centre especial.

Per últim, i puntualitzant en els complements de formació contínua necessaris, tots aquests professionals han dut a terme moltes formacions per millorar com a docents d'AD. Expliquen que cada any en fan, com a mínim, dues i cada vegada que en fan s'adonen que els queda molt per aprendre. Les formacions que més han realitzat han sigut sobre comunicació.

Per acabar, la gran majoria pensen que és necessari un canvi en el treball i la formació de la inclusió per tal que tots els docents es puguin formar contínuament i poder millorar-la. Expliquen que cal animar a la resta de companys de feina d'altres especialitats que es formin en inclusió, ja que ajuda a fer la feina millor i a entendre més bé a les persones que tens al davant, també et dona eines i estratègies que et permeten resoldre situacions del dia a dia a les aules. Acaben confirmant que tots els docents haurien d'estar formats en inclusió, perquè la realitat de les aules així ho demostra.

4.2.3 Enquestes dirigides a mestres no especialistes en atenció a la diversitat

Per poder conèixer el punt de vista dels docents no especialistes en AD del centre educatiu he elaborat una enquesta diferent de l'anterior, però que de la mateixa manera que l'altra està dividida en quatre àmbits que pretén elaborar: la funció específica de la mestra d'educació inclusiva, el paper de la mestra d'AD en el conjunt del centre, la concepció de la inclusió en el centre, i la formació dels mestres en educació inclusiva.

A partir d'aquestes enquestes anònimes es pretén avaluar l'estat del desenvolupament de la inclusió en el centre educatiu per part de l'equip docent i la influència que la mestra especialista en inclusió hi té. De la mateixa manera que l'altra, l'objectiu que persegueix és valorar les mancances de formació i concepció en el centre educatiu per poder analitzar l'estat de la situació.

Pel que fa al primer àmbit que es tracta, sobre la funció específica de la mestra d'educació inclusiva i com aquesta afecta a les aules i als infants, la majoria d'ells asseguren que, tot i que parlen des de dificultats motrius, intel·lectuals, etc., l'aula no està organitzada de tal manera que es promogui la inclusió de tot l'alumnat. Expliquen que s'intenta, però no sempre saben com fer-ho, ja que el que plantegen està pensat per al nivell que presenten la majoria d'alumnes de l'aula i, a aquells alumnes que presenten NEE, se'ls adapten les tasques. Tot i això, el 60% de l'equip docent enquestat considera que la tasca de garantir la inclusió dins el centre educatiu és feina conjunta de tot l'equip docent i no recau únicament sobre la mestra d'AD. De manera que la resta d'equip no s'hi veu tan implicat i ho veuen com a una tasca que han de resoldre les especialistes en aquest àmbit. Expliquen que ells tenen molts alumnes a l'aula i que la mestra especialista ja es fa càrrec d'aquells alumnes que no poden seguir. Altres docents del centre comenten que falta implicació per part de molts companys de feina.

Fent referència al paper de la mestra d'educació inclusiva en el conjunt del centre, el total dels docents enquestats consideren que el seu paper és atendre a aquells alumnes amb NEE i detectar de manera precoç altres dificultats que sorgeixin a l'aula. A més, reforcen que s'han notat moltes millores al centre des que hi ha més especialistes degudament formats, ja que ajuden a prendre decisions més encertades i específiques per a cada alumne en concret, es fan reunions per exposar-les per tal que tot l'equip docent actuï de la mateixa manera, i aporten estratègies i recursos. Tot i això, les mestres especialistes adverteixen que això no vol dir que la resta de docents s'hagin d'esforçar per aplicar-les a l'aula, ja que és feina de tots.

Tot i això, quan es parla de les "3P" (Ainscow, 2007), no tots els docents tenen igual de clar que es compleixin. Pel que fa a la presència; que es garanteixi que tots els infants estiguin a l'aula, gairebé la meitat de l'equip asseguren que no sempre és possible i que, algunes vegades que sí que ho seria, la mestra d'AD se'ls emporta a treballar a fora de l'aula. Pel que fa a la participació; que l'estructura de les activitats permeti que tot l'alumnat pugui participar en la mateixa activitat, es posen d'acord que la major part de les vegades no és possible i, per tant, els alumnes amb NEE es

queden fora d'aquestes activitats. I, pel que fa al progrés, la gran majoria de docents asseguren que es pretén el progrés de tots els infants de l'aula, cadascú amb els objectius que té marcats al Pla de Suport Individualitzat.

Seguidament, centrant-nos en les mancances que es troben els docents per tal de garantir la inclusió a les aules, tots ells afirmen que dins el sistema educatiu n'hi troben; exposen que falten recursos personals, materials i formació per a tot el professorat. A més, la majoria d'aquests també troben mancances dins el centre educatiu per tal que aquest canvi sigui possible. Tot i que asseguren que actualment estan ben dotats de personal especialitzat en el tema, els preocupa que cada vegada hi ha més alumnat amb NEE per atendre.

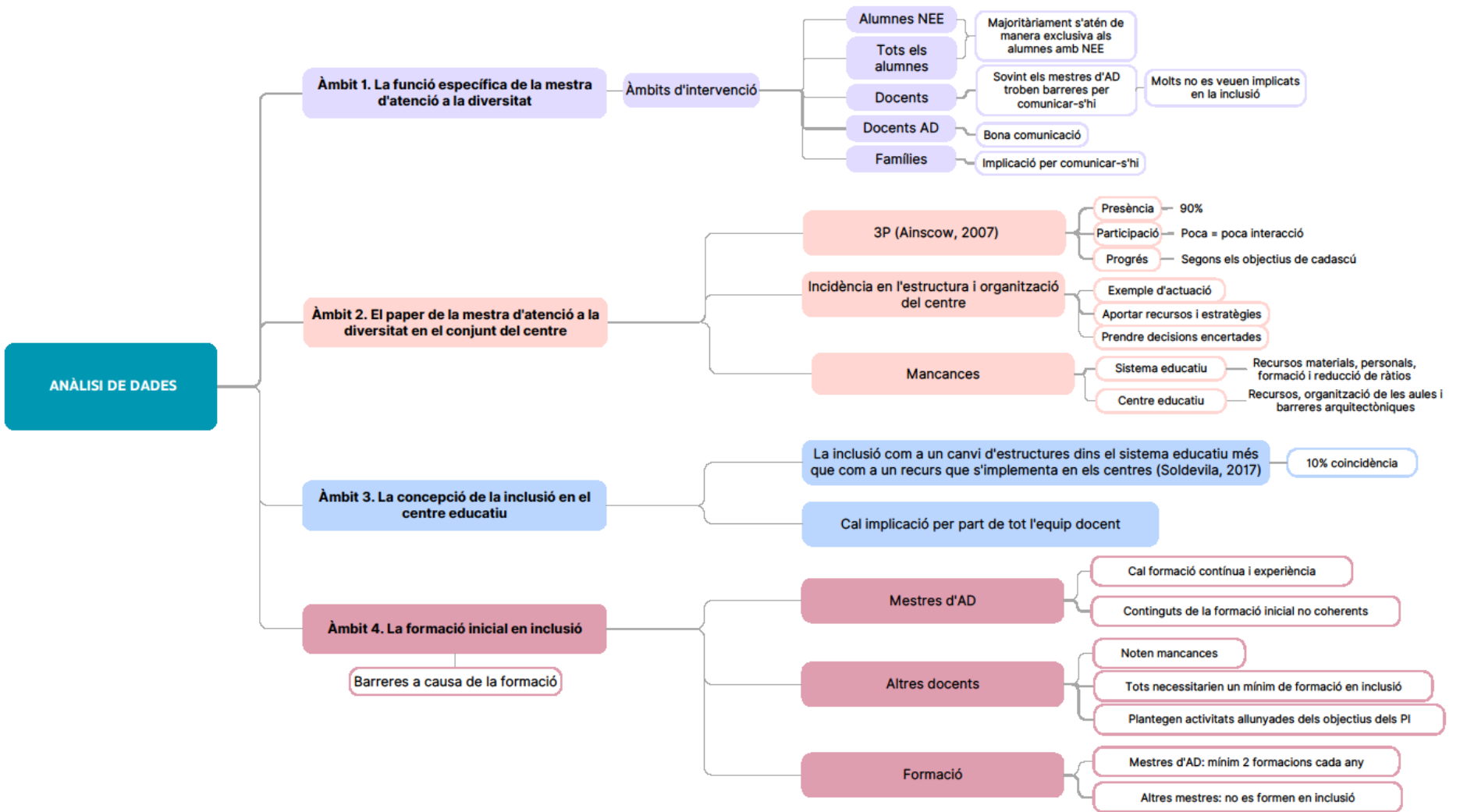
Si posem el focus sobre la concepció de la inclusió que hi ha en el centre, tot l'equip docent enquestat coincideix que és missió de la mestra d'AD oferir estratègies i recursos en el conjunt del centre educatiu per garantir la inclusió, i que la seva presència dins el centre ajuda a la resta de docents a aconseguir-la, tot i que alguns afegeixen que això no vol dir que la resta de professorat no hi hagi de participar aplicant aquests recursos a l'aula.

Deixant de banda el beneficiós paper d'aquestes professionals, no tots els mestres el veuen de la mateixa manera. La majoria entenen que el paper d'aquestes especialistes és atendre a les dificultats dels infants amb NEE. Però n'hi ha una minoria que argumenten que, a més, també han de vetllar per la resta d'infants de l'aula i mirar si sorgeix alguna dificultat, comentant amb el tutor aspectes que poden ser convenients per millorar.

Per tancar aquest àmbit, gran part del professorat no percep aquest canvi cap a la inclusió com a un canvi d'estructures dins el sistema educatiu, sinó que ho veuen més com a un recurs que s'implementa als centres. Només dos d'ells perceben així aquest canvi, tot i que asseguren que encara queden molts canvis per fer dins el sistema educatiu perquè això sigui possible.

Per acabar amb les enquestes dels mestres no especialitzats en aquest àmbit, tots ells estan d'acord que a partir de la formació rebuda com a mestres, detecten mancances a l'hora de dur a terme la inclusió. Tot i això, cap d'ells du a terme formacions per tal de millorar en aquest àmbit. Ho defensen explicant que han de fer tantes formacions que venen donades pel departament, que no tenen temps ni ganes de formar-se en allò que els agrada o necessiten.

Per tancar l'apartat de l'anàlisi de dades i poder veure-les representades de manera més clara, s'insereix un mapa conceptual amb les idees més rellevants extretes d'aquest, a través de les dades obtingudes mitjançant els tres instruments utilitzats: la graella d'observació, l'enquesta dirigida als especialistes en inclusió i l'enquesta dirigida als mestres no especialistes en AD.

4.3 Discussió de dades

Per poder fer una anàlisi de les dades obtingudes a partir dels instruments de recerca i així poder tractar els punts més emergents, en aquest apartat es relacionaran els resultats obtinguts de les enquestes dirigides als mestres d'AD, als mestres d'altres especialitats i els obtinguts a partir de la graella d'observació. A més, aquests es relacionaran amb aportacions que han fet diversos autors, els quals formen part del marc teòric, sobre el tema. Per fer-ho, s'analitzaran quatre àmbits de manera diferenciada: la funció específica de la mestra d'AD, el paper de la mestra d'AD en el conjunt del centre, la concepció de la inclusió en el centre educatiu i la formació inicial en inclusió.

4.3.1 La funció específica de la mestra d'atenció a la diversitat

Segons el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya (2022) les mestres d'AD han d'intervenir en cinc àmbits: amb els alumnes amb NEE, amb la resta d'alumnes, amb els tutors i especialistes de matèria, i amb les famílies dels infants. En el cas de la funció específica de les especialistes en inclusió, tant aquestes professionals com la minoria d'especialistes en altres matèries veuen que la tasca es centra a intentar garantir l'educació inclusiva a tots els infants, d'aquesta manera es poden preveure dificultats i treballar-ho juntament amb la tutora per millorar-les, però centrar-se especialment en els alumnes amb NEE. Les especialistes asseguren que l'objectiu és donar suport a tot l'alumnat, però el gran nombre d'infants que ho requereix ho dificulta.

Durant el període de temps observat, en el 90% d'ocasions s'atén exclusivament a aquests alumnes. Segons Soldevila (2017) la funció de la mestra d'educació especial és "garantir la presència, la participació i el progrés de tots els alumnes a l'aula, sense excepció" (p. 3). És a dir, s'ha d'atendre a tots els alumnes i no només a aquells que tenen algun tipus de diagnòstic, que és el que es fa majoritàriament.

A part d'atendre als infants, un altre àmbit d'intervenció que han de cobrir és la coordinació amb la resta d'equip docent, tant amb les altres especialistes d'AD com amb els mestres tutors i d'altres matèries. Les primeres asseguren que garantir la inclusió és una tasca conjunta de tot l'equip docent i, per tant, és imprescindible un treball conjunt amb tot el claustre. En canvi, el 60% de la plantilla de mestres del centre educatiu no s'hi veuen implicats, expliquen que ells ja tenen molts alumnes per atendre i, en conseqüència, és funció de les mestres especialistes en inclusió atendre

a aquells infants amb NEE. Així doncs, podem veure que no tots els mestres es senten implicats en aquest tema i sovint la coordinació per tractar-lo pot ser complicada.

He pogut observar que en molt poques sessions els mestres de matèria i els especialistes es coordinaven prèviament a la sessió. En les ocasions que sí que es coordinaven, la mestra d'AD portava material adaptat pels infants que ho requerien i d'aquesta manera podien treballar d'acord amb les seves capacitats i en la mateixa línia que la resta d'infants de l'aula, és a dir, tractant el mateix tema. En les altres ocasions, les dues mestres ho parlaven just abans de començar la sessió o durant aquesta, de manera que ja no hi havia temps de preparar material adaptat per treballar de manera correcta amb aquests alumnes. En algunes matèries en les quals no hi havia gens de comunicació entre la mestra d'aquesta i la d'educació especial, la primera portava preparat pels infants amb NEE la mateixa tasca que per la resta, tot i que s'allunyés dels seus objectius i no poguessin progressar en el seu aprenentatge a través de la realització d'aquesta.

Segons el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya (2022) el mestre d'AD "té l'objectiu de, juntament amb altres docents, donar resposta a les necessitats de l'alumnat i reduir les barreres per a l'aprenentatge i per a la participació" (p. 8). Per tant, remarquen que aquesta és una tasca conjunta i no només dels professionals en inclusió.

A diferència de la comunicació amb la resta de docents, he pogut observar que la coordinació entre especialistes d'educació especial és molt freqüent i fluida, de manera que es poden organitzar i treballar totes en la mateixa línia, perseguint els mateixos objectius, fet que acaba afavorint a aquells infants amb necessitats educatives.

Per tancar aquest primer àmbit, una altra zona d'intervenció que és imprescindible és la comunicació amb les famílies. Tots coincideixen amb la importància d'aquesta, a més d'amb els altres serveis que l'infant rebi fora del centre. Segons les observacions que he pogut fer durant el període de pràctiques, aquestes trobades entre mestres i famílies són freqüents, sobretot amb aquells infants que més ho necessiten. Així també com les reunions entre aquestes i altres serveis educatius que venen al centre, com l'EAP, la representant del CEEPSIR, etc. D'aquesta manera ho exposa el Departament d'Educació (2017), per tal que es puguin prendre mesures conjuntes i garantir entre tots el desenvolupament de l'infant.

Per tant, podem veure que la funció específica que duen a terme les mestres d'atenció a la diversitat dins el centre educatiu no coincideix amb les descripcions dels autors

que tracten aquest mateix tema. És a dir, en lloc d'atendre a tots els infants de l'aula, es centren només en aquells que tenen necessitats educatives. Per tal que aquest canvi sigui possible i es pugui garantir la inclusió de tot l'alumnat dins el centre falten recursos humans, més professionals dins l'aula. A més, cal més implicació per part dels mestres d'altres especialitats, ja que aquesta no és una tasca per les mestres d'educació especial, sinó que és una tasca conjunta de tot l'equip docent. Si això canvia, serà més fàcil poder-se coordinar i preparar materials més adequats per cada infant en concret. No obstant, la coordinació amb les famílies és correcta i la gran majoria hi estan implicades, de manera que garantir el màxim èxit educatiu de l'infant esdevé un treball conjunt i es treballa en la mateixa línia per aconseguir uns mateixos objectius.

4.3.2 El paper de la mestra d'atenció a la diversitat en el conjunt del centre

El segon àmbit a analitzar és el paper de les especialistes en AD en el conjunt del centre. En aquest es tracta el paper que té, els models d'intervenció i la seva incidència en l'estructura i l'organització del centre.

Tot l'equip docent coincideix que el paper d'aquesta mestra és atendre només als alumnes amb NEE i detectar de manera precoç dificultats en altres. Fet que, d'acord amb el Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica (2022), no és la seva única funció, sinó que "han d'orientar la seva feina cap a l'èxit educatiu de tot l'alumnat" (p. 19), garantint el desenvolupament de tots els infants i vetllant per tots ells.

D'acord amb el Departament d'Educació (2022) els mestres especialistes han d'actuar dins l'aula dels infants i de la manera més natural possible. A més, Ainscow (2007) citat per Ainscow i Messiou (2021) introdueix el concepte de les "3P" que, tal com està desenvolupat anteriorment, són els tres principis que s'han de garantir per promoure el desenvolupament dels infants: la presència, la participació i el progrés. És a dir, no és només necessari que l'alumne estigui a l'aula, sinó que s'ha de poder comunicar amb el seu grup d'iguals i ha de poder progressar en els seus aprenentatges.

Pel que fa al primer principi que exposa Ainscow (2007), la presència, les especialistes en AD afirmen que no s'han d'atendre als infants amb NEE de manera individual, sinó que s'han d'incloure dins l'aula per tal que puguin desenvolupar la relació amb els altres. A més, aquestes asseguren que la seva presència i la dels infants amb necessitats educatives ajuden als altres alumnes a entendre la diferència i a respectar-la. Per tant, la presència d'aquests dins l'aula no és només quelcom beneficiari per

ells, sinó que ho és pel total de l'alumnat. Però elles mateixes també afirmen que en molts casos aquests no s'atenen dins la seva aula. Alguns mestres d'altres especialitats asseguren que alguns cops que seria possible fer-ho, les especialistes se'ls emporten a fora.

Segons els resultats extrets de la graella d'observació en el 90% dels casos s'ha començat atenent als alumnes dins l'aula i en la majoria d'ocasions, durant la sessió, s'ha hagut de marxar a fora de l'aula per tal que la resta d'alumnes poguessin continuar amb la classe de manera sostenible, ja que alguns dels alumnes amb NEE cridaven, escopien, picaven, tibaven cabells, etc. Només en el 10% dels casos observats s'han tret aquests alumnes directament fora de l'aula. Un altre fet que ha succeït diverses vegades és que l'especialista en inclusió vulgui excloure de l'aula a l'infant amb necessitats educatives per fer alguna activitat completament diferent i sigui el mateix tutor o mestre de matèria qui no li permet i li fa fer una activitat dins l'aula que ell mateix ha adaptat. Per últim, també s'ha pogut observar que hi havia tasques que podien fer igual tots els infants i, tot i això, alguns alumnes les fan diferents.

He pogut veure que atendre als alumnes fora de l'aula pot portar conseqüències negatives en un futur pròxim. A l'aula hi havia alumnes que prèviament havien necessitat suport intensiu, però actualment ja no i, per tant, feien el mateix que la resta de companys. Tot i això, quan venia la mestra d'educació especial volien anar amb ella fora de l'aula per "anar a jugar". És a dir, anar a treballar amb aquesta especialista fora de l'aula ho veien com un joc i no com quelcom per aprendre. Aquest fet es pot relacionar amb el que exposava Soldevila (2017) sobre que la tasca de les especialistes ha de ser quelcom amb un impacte positiu, però depenent de com es faci aquesta tasca, pot comportar un impacte negatiu.

També és cert que perquè tots els alumnes puguin estar dins l'aula amb un sentit, és a dir, no estar-hi per estar-hi, s'han de crear unes estructures d'aula que promoguin la inclusió, i les especialistes en AD asseguren que les que hi ha no la promouen. La resta de docents expliquen que ho intenten, però moltes vegades no saben com fer-ho, ja que majoritàriament plantegen activitats pel nivell mitjà que hi ha a l'aula i a la resta d'alumnes se'ls hi adapten les tasques. El que diuen té coherència amb el que s'ha pogut observar, ja que només en un 30% dels casos els alumnes han estat distribuïts de manera beneficiària per tots, inclosos en els grups de treball i no aïllats de la resta d'infants. Quan això no és així, els infants que presenten dificultats queden totalment aïllats fent activitats diferents o, quan no hi ha una mestra especialista en

inclusió a l'aula, aïllats sense fer cap altra tasca, fet que demostra que no es té gens en compte la presència d'aquests dins la classe.

Pel que fa a la participació, Pujolàs (2010) exposa que l'educació inclusiva ha de contribuir a adquirir habilitats tècniques; com parlar, i socials; com comunicar-se, respectar-se, etc. necessàries per viure. Per tant, la participació d'aquests infants dins l'aula i la interacció amb els altres companys ajuden al seu desenvolupament social. Tot i això, les mestres especialistes asseguren que les estructures de les activitats d'aula normalment exclouen els infants que requereixen més suport. Evidentment, aquest fet s'ha pogut comprovar a través de l'observació. Durant algunes activitats que es fan de manera oral a l'aula i estan estructurades de manera que tot l'alumnat hi podria participar de manera activa, s'ha pogut analitzar que la mestra d'educació especial promovia la participació dels alumnes amb NEE i animava a la resta que els escoltessin. En altres, no s'havien tingut en compte a aquests infants a l'hora de planificar-les, de manera que aquests no hi participaven i feien una tasca de manera aïllada i diferent de la de la resta d'infants.

Pel que fa al progrés, tots els docents asseguren que es pretén el de tot l'alumnat, cadascú segons els seus objectius. He pogut observar que hi ha molts alumnes amb necessitats educatives amb poca motivació per aprendre i dur a terme tasques.

A partir de l'anàlisi de les respostes de les enquestes dels docents i de la graella d'observació sabem que només en un 20% dels casos es garanteixen les "3P". En les altres ocasions, el principi que es garanteix més és la presència, seguidament el progrés i, per últim, la participació.

Destacar també que les sessions de música estaven estructurades de manera que hi podien participar tots els infants de manera activa, a més, tots ells es mostraven molt motivats. Durant aquestes es garantia la presència, el progrés i la participació de tots els infants. Era de les úniques hores a la setmana que tots els infants podien fer les mateixes tasques de manera conjunta. Per tant, aquest exemple ens permet veure que és possible estructurar sessions de manera que es puguin garantir les "3P" per tots els infants, tot i que fer-ho suposi més esforç per part del docent. Tot i això, aquest assegura que l'esforç dedicat a la preparació i a la realització de la sessió val la pena veient tots els infants fent la mateixa tasca de manera conjunta i disfrutant tant de les dinàmiques.

Per altra banda, i segons el que he pogut observar durant aquest període, considero que els tallers externs que es venen a fer a l'escola, és a dir, sobre reciclatge,

emocions, etc. són poc inclusius. La majoria d'aquests no tenen en compte que a l'aula hi ha infants amb diferents nivells.

D'acord amb Oller et al. (2018), les especialistes en educació especial tenen una gran incidència en l'estructura i l'organització del centre. Ho reforcen en què aquestes tenen més d'un àmbit d'actuació i alhora que desenvolupen tasques educatives eficaces pel total de l'alumnat, han de servir d'exemple perquè la resta de docents puguin aprendre com han d'actuar en aquest àmbit. Elles exposen que gran part de la seva tasca recau en aportar recursos i estratègies al centre, i així poder ajudar als altres docents a millorar en inclusió, ja que tenen els coneixements per fer-ho. Els altres mestres asseguren que aquestes prenen decisions més encertades per cada alumne en concret, fet positiu pels infants.

Tot i que en el Currículum d'Educació Primària (2022) i en el Decret 175/2022 (2022) es parli del sistema educatiu inclusiu, de tots els objectius que es persegueixen i de les mesures i suports que s'han de tenir en compte perquè aquest canvi sigui possible, tota la plantilla docent està d'acord que hi ha mancances dins d'aquest per tal que la inclusió pugui ser un fet real dins el sistema educatiu. Manifesten que falten recursos personals, materials, formació per a tot el professorat, formació per determinades patologies i reduir les ràtios.

De la mateixa manera també coincideixen que hi ha mancances en el centre educatiu. Les mestres especialistes apunten que no disposen dels recursos necessaris, les aules no estan ben organitzades i es troben amb barreres arquitectòniques. Afegeixen que tot i que hi ha bastants professionals al centre, cada vegada hi ha més alumnes per atendre. En canvi, l'equip directiu assegura que actualment estan molt ben dotats de personal i això els permet atendre a tots els infants.

Mitjançant l'anàlisi de l'observació, s'ha pogut veure que això no és tal com indiquen els membres de la direcció. Si no que hi ha un seguit de mancances a l'hora d'atendre els infants dins l'aula. En primer lloc, hi ha una manca de recursos humans; es necessiten més professionals a les aules. I, en segon lloc, hi ha una manca de materials; els infants amb NEE sempre treballen amb els mateixos materials, fet que els resulta avorrit i poc motivant.

Per concloure aquest àmbit, hem vist que un dels papers principals de la mestra d'AD és garantir la presència, la participació i el progrés de tots els infants. En primer lloc, cal un canvi de mirada sobre el paper que té aquesta en el centre educatiu, tant per part seva com per part de la resta de l'equip docent, d'aquesta manera podria passar

d'atendre només a aquells alumnes amb algun diagnòstic, a millorar la resposta global de tots els alumnes. Pel que fa als alumnes amb NEE, que són els que atén principalment i tenint present que sempre haurien d'estar dins la seva aula, moltes vegades no ho estan i sovint estan fent feines adaptades en una aula externa a la seva que podrien realitzar perfectament en aquesta. Tot i això, no només s'ha de garantir la presència dins la seva aula, sinó que aquesta també ha de tenir un sentit. És a dir, no serveix de res que l'alumne estigui present dins l'aula si s'hi ha d'estar sense fer cap tasca, ja que d'aquesta manera no hi ha progrés. Considero que per garantir la presència de tots els infants dins l'aula i que aquesta tingui sentit hi ha d'haver molta implicació per part de l'equip docent, tenir en compte a tots els infants i, sobretot, la mestra d'educació especial és la primera que ha de lluitar perquè aquest fet sigui possible i no ser ella la qui els aïlla dels seus companys.

Una vegada aquests són presents dins l'aula s'ha de promoure la seva participació, ja que els permetrà adquirir habilitats socials. En cas que es trobin fora de l'aula o dins d'aquesta, però no interactuïn amb el seu grup d'iguals, no podran dur a terme el desenvolupament d'aquestes habilitats. I, evidentment, també s'ha de promoure el progrés de cada alumne segons els objectius que es tenen marcats per ell.

Per tant, el principi que més es garanteix és la presència, seguidament el progrés i per últim la participació. Tot i això, no és útil que estiguin presents a l'aula, progressin de manera individual, però no tinguin interacció amb el seu grup d'iguals. Per tal de poder garantir les "3P" s'han de crear estructures d'aula que incloguin al total de l'alumnat. Perquè això sigui possible cal formació, implicació i preparació per part de tota la plantilla docent. A més, també cal innovació sobre els materials amb els quals treballen aquests infants, per tal que siguin variats i promoguin la seva motivació per l'aprenentatge. També és necessari que la direcció del centre accepti les mancances que hi ha en aquest per poder fer canvis i, d'aquesta manera, millorar la resposta global del centre educatiu.

4.3.3 La concepció de la inclusió en el centre educatiu

El tercer àmbit a analitzar és la concepció de la inclusió en el centre. Tot i que la tenen bastant present i hi treballen diàriament, només dos docents perceben aquest canvi cap a la inclusió com a un canvi d'estructures dins el sistema educatiu més que com a un recurs que s'implementa als centres. La resta ho veuen com a un recurs per atendre a aquells infants amb NEE per tal que els altres puguin seguir les classes amb normalitat. De fet, això es verifica amb el dia a dia del centre, on només en un 10%

dels casos la mestra d'educació especial ha compartit aula amb la tutora atenent a tots els infants. Soldevila (2017) desenvolupa aquest canvi cap a la inclusió a partir de què el mestre d'atenció a la diversitat canvia de rol, deixant d'atendre de manera individual a alumnes concrets i passa a compartir classe amb l'altre mestre, millorant així la resposta de tots els alumnes.

Tot i que no perceben aquest canvi de la mateixa manera que Soldevila (2017), tots ells afirmen que la tasca dels especialistes millora l'estada dels infants amb necessitats educatives al centre, però aquests remarquen que és imprescindible un treball conjunt per aconseguir-ho. Afegeixen que falten molts canvis tant en la metodologia com en el pensament respecte a l'educació perquè es pugui donar una inclusió total, però que actualment encara estem molt lluny d'assolir-ho.

Sobre la concepció que tenen els mestres d'altres especialitats sobre els professionals en inclusió, en un 90% dels casos els primers valoren positivament la feina dels segons. En els casos que no es valora positivament és perquè o bé s'aïllen els alumnes de l'aula o bé es tenen tan sobreprotegits que no es permet el desenvolupament de la seva autonomia.

Per tancar l'apartat sobre la concepció de la inclusió m'agradaria exposar el comentari que va fer un mestre quan li vaig demanar què en pensava d'aquest canvi que s'estava fent sobre la inclusió, al qual ell em va contestar: "Està bé la inclusió, però la resta també han de poder treballar. Les famílies també volen que els seus fills avancin i els nens estan farts d'aguantar sempre als mateixos". En aquest cas es pot veure que no tothom veu la inclusió de la mateixa manera i que encara falta un canvi de pensament sobre aquesta per acostar-nos-hi. A més, tampoc veu que la diversitat a les aules sigui un fet positiu per tothom i no només pels infants amb diversitat funcional. Evidentment, el docent que té aquesta opinió no s'esforça en el seu dia a dia per incloure a tothom dins les aules.

De manera genèrica, cal un canvi de pensament per part de tots els professionals del centre per tal de poder veure aquest canvi d'estructures que exposa Soldevila (2017) i poder actuar de manera coherent amb aquest. Cal també més implicació per part de tots els mestres en lluitar per la inclusió i actuar consegüentment per tal que aquesta sigui possible.

4.3.4 La formació inicial en inclusió

El quart i últim àmbit a analitzar és la formació inicial en inclusió. A partir de l'anàlisi realitzada fins ara hem vist que els mestres es troben barreres a l'hora de garantir la inclusió, i aquestes poden venir donades per la formació que han rebut. Per tant, el primer que abordarem serà les mancances en la formació inicial de les mestres especialistes en inclusió, seguidament les mancances en la formació inicial dels docents d'altres especialitats i, per últim, els complements en la formació contínua necessaris.

Pel que fa a les primeres argumenten que la formació inicial que han rebut és només un punt de partida, però és necessària la formació permanent i aprendre de l'experiència per poder actuar de manera correcta a les aules. Afegeixen que els continguts que s'imparteixen durant la formació no són coherents amb el que després s'ha de fer a les aules i, per tant, haurien de ser més realistes i no allunyar-se de les necessitats que hi ha dins d'aquestes. Reforçant aquesta idea Cotán i Cantos (2020) afirma que es dona poca importància a la formació inicial sobre atenció a la diversitat i, en conseqüència, aquesta és escassa i poc equitativa.

Per altra banda, he notat una certa falta de motivació per part d'algunes especialistes en inclusió a l'hora d'atendre els alumnes dins la seva aula, fet que no comprenc, ja que elles haurien de ser les primeres a voler-los atendre dins d'aquestes. A més, la majoria d'aquestes lluiten diàriament perquè això sigui possible.

Els mestres d'altres especialitats noten mancances en la seva formació inicial per dur a terme la inclusió, però no saben detectar quines. En la mateixa línia, Sánchez et al. (2021), esmenten que els docents especialistes en altres matèries no surten preparats per atendre a la diversitat que hi ha a les aules, ja que hi ha poques assignatures que tractin sobre el tema que s'hagin de cursar de manera obligatòria. Les mestres especialistes enumeren que els falta fer-se preguntes, reflexionar, buscar respostes, implicació, coneixement sobre diferents patologies i sobre formes de comunicació, i empatia amb els alumnes amb NEE. A més, defensen que tots els docents haurien de tenir un mínim de formació en inclusió. Exposen que hi ha uns elements imprescindibles que tothom qui treballa a una escola hauria de conèixer per tal de poder garantir l'atenció a la diversitat. A través de l'observació he pogut comprovar les mancances que sorgeixen a l'hora d'atendre infants dins l'aula. Les activitats que preparen els docents solen estar molt allunyades dels objectius del Pla de Suport

Individualitzat dels infants amb diversitat funcional i sovint aquests es queden a classe, però sense fer cap tasca.

Veient l'escassa formació rebuda sobre inclusió durant la formació inicial, la formació contínua és quelcom necessari per atendre la realitat de les aules. Així ho defensa també Imbernón (2007), reflexionant sobre que de la mateixa manera que la societat avança, els mestres també ho han de fer, formant-se contínuament per poder donar resposta a aquesta societat canviant i a les noves necessitats que sorgeixen. Totes les mestres d'AD confirmen que n'han dut a terme. En canvi, la resta de docents no han fet cap formació per aprendre aspectes sobre la inclusió, a més, mencionen que no tenen ni temps ni ganes de formar-se. Les especialistes asseguren que és necessari un canvi en la formació de la inclusió per tal que tots els docents es puguin formar contínuament i millorar en aquest aspecte. També animen a la resta de professorat a formar-se en atenció a la diversitat, ja que la realitat de les aules així ho demostra.

Concloent, s'ha pogut comprovar que és necessari un canvi en la formació inicial, tant dels mestres especialistes en inclusió com dels especialistes en altres matèries. Aquests últims haurien de tenir uns coneixements bàsics sobre l'atenció a la diversitat per saber com atendre als infants que ho necessiten, ja que les especialistes consideren que no estan gens formats per atendre a la realitat de les aules. Si aquests tinguessin uns coneixements mínims, podrien adaptar activitats pels alumnes amb NEE per tal que aquests poguessin continuar avançant i progressar en els seus aprenentatges quan no hi ha cap mestra d'AD a l'aula. Ells mateixos es detecten mancances a l'hora d'actuar en aquest àmbit, però asseguren que no tenen temps ni ganes de formar-se, fet on es pot veure la falta d'implicació.

Pel que fa a les especialistes en inclusió, totes elles es formen contínuament i veuen la necessitat de fer-ho. Tot i això, m'ha sobtat el comentari d'una mestra d'educació especial, que considera que per molta formació que es faci, un centre ordinari no pot acollir a tothom. Aquestes precisament han de ser les primeres a defensar l'accés als centres ordinaris per a tots els infants sense excepcions i, posteriorment, lluitar per tal que aquests puguin aprendre el màxim dins les aules.

4.4 Interpretació dels resultats

En aquest subapartat s'exposen els resultats de recerca, a partir de les dades extretes durant l'anàlisi dels instruments i les dades obtingudes a través de la comparació entre aquests en la discussió.

En els dos apartats anteriors, l'anàlisi i la discussió de la informació recollida s'ha fet a través de quatre àmbits diferents. Per tant, en aquest punt es donaran els resultats en relació amb tots ells, que són: la funció específica de la mestra d'atenció a la diversitat, el paper de la mestra d'atenció a la diversitat en el conjunt del centre, la concepció de la inclusió en el centre educatiu i la formació inicial en inclusió. A més, tal com s'indica en els objectius de recerca, es faran algunes propostes que permetin incidir en la inclusió, fent que l'escola esdevingui un espai inclusiu.

Com s'ha comentat anteriorment, la funció de les mestres d'AD no recau només sobre els infants amb NEE, sinó que han d'intervenir en més àmbits. Pel que fa a la seva intervenció amb els infants, tenen clar que el seu objectiu és donar suport a tots ells, però a la pràctica asseguren que és gairebé impossible degut a la quantitat d'alumnes amb necessitats específiques a atendre, és per això que majoritàriament s'atenen a aquells alumnes amb algun tipus de diagnòstic.

Un altre àmbit d'intervenció és amb l'equip docent. Entre les especialistes en inclusió hi ha bona comunicació, de manera que poden treballar juntes per aconseguir uns mateixos objectius. En canvi, amb els docents especialitzats en altres matèries hi ha més barreres de comunicació. Les mestres d'educació especial insisteixen que s'ha de fer un treball conjunt per tal de garantir la inclusió, però la majoria dels docents d'altres especialitats no s'hi veuen implicats. Aquest fet porta conseqüències en la coordinació d'aquests mestres i, per tant, també en l'atenció dels infants amb NEE, ja que si el mestre de matèria no es vol coordinar amb la mestra d'AD, no es poden preparar els recursos necessaris per al progrés d'aquests.

L'altre àmbit d'intervenció és amb les famílies; la comunicació amb aquestes és bona. A banda que la família hi posi més o menys interès, per part dels mestres especialistes hi ha implicació per treballar de manera conjunta amb aquestes.

Deixant de banda els àmbits d'actuació de la mestra d'AD, que tots els docents solen respectar, hi ha més confusió en el paper d'aquesta. Gran part de l'equip docent no té clara quina és exactament la seva funció. A més, entre elles tampoc s'acaben de posar d'acord en aquesta. Soldevila (2017) proposa un canvi cap a la inclusió com a un canvi d'estructures dins el sistema educatiu més que com a un recurs que s'implementa als centres per atendre als alumnes amb NEE, és a dir, proposa que el mestre especialista en inclusió canviï de rol i passi d'atendre a alumnes en concret a compartir classe amb l'altre mestre, millorant així la resposta de tots els infants.

Cal un canvi sobre la concepció de la inclusió i sobre la tasca de les mestres especialistes en aquesta per tal de poder realitzar un canvi i millorar la resposta global del centre.

Com s'ha desenvolupat al llarg del treball, Ainscow (2007) va introduir el concepte de les "3P": presència, participació i progrés. A través de les dades obtingudes, seguidament es dona resposta a cadascun d'aquests conceptes i, finalment, de manera general.

Pel que fa a la presència, les mestres especialistes en AD afirmen que no s'han d'atendre als infants amb NEE de manera individual, sinó que s'han d'incloure dins l'aula per tal que puguin desenvolupar les habilitats de relació amb els altres, a més, asseguren que la presència d'aquests infants i dels mestres especialistes ajuden a tots els alumnes a entendre la diferència i respectar-la. De la mateixa manera que ha passat abans, aquestes tenen la teoria clara, però a la pràctica no s'aplica. És a dir, quan s'atenen els infants amb necessitats dins l'aula, majoritàriament es fa de manera individual. Sovint s'ha de fer d'aquesta manera perquè les estructures d'aula no promouen la inclusió. Per donar resposta a aquest problema, els mestres no haurien de programar les activitats tenint en compte el nivell mitjà de la classe, sinó que haurien de plantejar tasques tenint en compte la presència de tots els infants, per fer-ho, podrien basar-se en el Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA).

Cal remarcar que les mestres especialistes en inclusió han de ser les primeres a potenciar la presència dels infants amb NEE a l'aula i sempre que aquest tingui l'oportunitat de realitzar la mateixa activitat que la resta, fer-la i no fer-li dur a terme una tasca completament diferent.

Pel que fa a la participació, tot i que la mestra d'AD promou la participació dels infants amb necessitats d'aprenentatge i anima a la resta de companys que els escoltin, cal que tots els docents vetllin per les estructures de les activitats, de manera que hi puguin participar tots i ningú no en quedi exclòs.

Pel que fa al progrés, s'assegura que s'intenta garantir el progrés de tots els alumnes, i per a aquells infants amb NEE, segons els objectius marcats del Pla de Suport Individualitzat. Es corrobora que les mestres d'AD lluiten pel progrés de tots els infants, tot i això, hi ha poca motivació per part dels alumnes amb necessitats educatives per aprendre.

Per concloure el concepte d'Ainscow (2007), només en el 20% dels casos analitzats s'han garantit les "3P". En la resta de casos, el que s'ha garantit més és la presència, seguit del progrés i, finalment, la participació. Recalcar que per tal de garantir un correcte desenvolupament dels infants s'han de garantir les tres i, que una sense les altres no té sentit. És a dir, no té sentit que un alumne pugui estar present a l'aula, però no pugui fer cap tasca, de manera que ni progressa ni participa en la sessió. Afirmar que és possible crear estructures d'aula i d'activitats que garanteixin les "3P" de tots els alumnes durant totes les sessions de la matèria, ja que durant aquest període s'ha pogut observar.

A través de les dades analitzades hem pogut comprovar que les mestres especialistes en inclusió tenen gran incidència en l'estructura i l'organització del centre. Aquestes són un exemple per tal que la resta de docents puguin aprendre com actuar per garantir la inclusió, aporten recursos i estratègies, prenen decisions més encertades per cada cas en concret i, per tant, milloren l'estada dels infants en el centre.

Tot i això, cal un canvi des de dalt, del sistema educatiu, per tal que aquestes puguin treballar de la manera que exposava Soldevila (2017) i no només com a suport del mestre d'aula. Mentre aquest canvi no es fa, cal que l'equip directiu escolti a aquestes docents, accepti les mancances que aquestes detecten i faci reformes per millorar la tasca d'aquestes i la resposta global cap als alumnes. A més d'implicació per part de tots els docents.

A banda de les mancances que es troben en el centre, els mestres es troben barreres a l'hora de garantir la inclusió, i aquestes són causades per la formació rebuda. S'ha comprovat que cal formació permanent i aprendre de l'experiència per millorar la resposta a la diversitat. S'exposa que els continguts impartits durant la formació són escassos i poc equitatius; no són coherents amb el que s'ha d'atendre a les aules i s'allunyen de la realitat.

És per aquest motiu que totes les mestres especialistes en inclusió duen a terme formacions de manera anual, mentre que la resta de docents, tot i detectar mancances i plantejar activitats que s'allunyen dels objectius dels infants amb NEE, no veuen la necessitat de continuar-se formant en aquest àmbit. Podem veure que hi ha una gran falta d'implicació per part d'aquests docents en voler aprendre i atendre la inclusió.

Per concloure aquest apartat, afirmar que la presència de les mestres especialistes en inclusió millora l'estada dels infants amb NEE al centre, però aquesta no és present

durant totes les hores de la jornada escolar a l'aula. Per tant, és important que la resta de docents també s'hi impliquin i es formin per tal de saber donar resposta quan aquesta no hi és.

Finalment, m'agradaria presentar algunes propostes per incidir en la inclusió i fer, entre tots, de l'escola un espai inclusiu. En primer lloc, s'ha de donar importància a la inclusió i a l'atenció a la diversitat. Per fer-ho, es podria conscienciar als altres mestres de la importància sobre aquests dos aspectes, de manera que aquests valoressin la tasca de les especialistes en AD i les escoltessin, aquestes han d'agafar veu. Una bona iniciativa seria dedicar un claustre, o fer una reunió extraordinària, amb la presència de tot l'equip docent, en el qual les especialistes en inclusió exposessin aquells aspectes més rellevants. És a dir, argumentessin la importància de l'atenció a la diversitat, de la coordinació entre mestres, expliquessin actuacions que s'han de dur a terme, etc. Ja que la resta de docents no es volen formar fora del centre, una bona opció per tal que tots ells tinguessin un mínim de coneixements en inclusió seria fer-ho dins d'aquest.

I, en segon lloc, fet que trobo imprescindible, és que tot l'equip docent adquireixi un mínim de coneixement en inclusió, ja que el dia a dia a les aules demostra la importància d'aquesta. Per tant, considero que tots els mestres haurien de dur a terme algun tipus de formació sobre aquest àmbit.

5 Conclusions

Per concloure el treball, recordem la pregunta de recerca per tal de donar-li resposta. La pregunta plantejada a l'inici era: Com la formació inicial i permanent dels mestres especialistes en inclusió afavoreix la transformació de les pràctiques educatives i les estructures per a que l'escola esdevingui un espai més inclusiu?

Després de la presa de dades, informació de diversos autors, comparar actuacions dels mestres especialistes en AD i dels docents especialitzats en un altre àmbit, etc. podem donar resposta a la pregunta inicial.

Tot i que encara queda molta feina a fer per tal de garantir la inclusió total a les escoles, a més de millores en determinades formacions per poder atendre la realitat de les aules, els mestres especialistes en inclusió actuen dins el centre educatiu com a exemple per la resta de docents en aquest àmbit, és a dir, sobre com actuar davant la diversitat i intentar garantir la inclusió per a tots els infants. Aquests aporten recursos, eines, estratègies, diferents maneres de treballar i d'atendre als alumnes, etc.

A través de la seva tasca afavoreixen l'estada al centre dels infants amb necessitats educatives especials, ja que promouen la seva participació, el seu progrés... sobretot quan l'estructura de l'aula i de les activitats no els té en compte. A més, la resta de docents asseguren que prenen decisions més encertades per a cada cas en concret, ja que tenen els coneixements necessaris per fer-ho.

Tot i això, les teories sobre la inclusió, exposades en el marc teòric, defensen que un dels principis de la inclusió és atendre a tots els infants dins la mateixa aula de la manera més natural possible, en canvi, tal com s'ha pogut observar a través de la graella d'observació i exposat a l'apartat d'anàlisi i discussió del treball, en algunes ocasions es treuen determinats alumnes de l'aula. Per tant, es deixa de complir un dels principis de l'escola inclusiva i, conseqüentment, tampoc es compleix el discurs de les "3P" presentat per Ainscow (2007), exposat en l'apartat de la conceptualització de la inclusió dins el marc teòric.

De la mateixa manera que en la majoria d'ocasions tampoc es compleix la participació i el progrés de tots els infants, ja que, tal com hem pogut analitzar en les enquestes contestades pels mestres i comprovar en les graelles d'observació, gran part de les activitats plantejades no són d'aprenentatge i les estructures d'aula no vetllen per la inclusió de tots els infants.

Aquests fets exposats tenen conseqüències per les mestres d'atenció a la diversitat. Les docents que entren en un centre educatiu a fer aquesta feina, majoritàriament, no tenen l'oportunitat de fer les tasques que farien si la situació depengués només d'elles per dos motius: per una banda, la poca força que tenen elles en el centre educatiu, és a dir, no reben el suport de la resta d'equip docent per exercir tasques diferents a les que es fan per garantir la inclusió. I, per altra banda i tal com s'ha pogut comprovar en l'anàlisi de les enquestes, la falta de comprensió per part de la resta de docents, és a dir, hi ha una manca de coneixement sobre la funció de la mestra d'atenció a la diversitat dins del centre educatiu. És per aquest motiu que la majoria de les sessions estan organitzades de manera que exclouen els infants amb necessitats educatives especials, ja que els mestres de matèria tenen el concepte que la mestra d'atenció a la diversitat anirà a l'aula per atendre a aquests infants que, segons pensen, han de fer una tasca diferent, adaptada a les seves capacitats.

Per tant, és necessari que tot l'equip docent entengui la funció de les mestres especialistes en inclusió i atenció a la diversitat i les deixin actuar, juntament amb elles, fent activitats d'aprenentatge, creant estructures d'aula que acullin a tots els infants, etc. per millorar la resposta global del centre educatiu.

Seguidament, torno a exposar els objectius de recerca juntament amb el seu grau de consecució, és a dir, si han estat assolits o no durant el treball i de quina manera.

- a. Objectiu 1. Descriure i analitzar els diferents recursos i estratègies que utilitzen els diversos docents a l'aula: Assolit. Al llarg del treball he descrit, i posteriorment, analitzat els diferents recursos i estratègies que utilitzen els diversos docents a l'aula a través de la recollida de dades mitjançant els diferents instruments. Per descriure i analitzar aquells que utilitzen els mestres especialistes en AD ho he fet a través de les enquestes dirigides exclusivament a aquests. Per saber quins usen els mestres d'altres especialitats, ho he fet amb les enquestes dirigides a mestres no especialistes en AD. A més, per comprovar-ho i treure'n més informació, he utilitzat la graella d'observació.
- b. Objectiu 2. Contrastar els recursos i estratègies que utilitzen els docents que han realitzat formació inicial o permanent sobre inclusió amb aquells que s'han especialitzat en una altra àrea: Assolit. Per fer-ho, he comparat les dades obtingudes a través dels dos tipus d'enquestes elaborades. També he comparat les actuacions dels mestres especialistes en AD i els especialistes en una altra matèria a través de les dades recollides a la graella d'observació.

- c. Objectiu 3. Identificar i analitzar els elements claus que conformen la necessitat que tots els docents tinguin un mínim de formació en inclusió: Assolit. En les enquestes elaborades demanava les mancances que es trobaven els docents per garantir la inclusió, a més, a la graella d'observació també anotava aquelles que veia durant la realització de les sessions.
- d. Objectiu 4. Elaborar propostes que permetin incidir en la inclusió, fent que l'escola esdevingui un espai inclusiu: Assolit. Al final del punt 3.4 *Resultats* es presenta alguna proposta extreta a partir dels resultats de la discussió de dades per tal d'incidir en la inclusió.

Considero que els objectius que em vaig marcar abans de començar el treball eren pocs i realistes, és per aquest motiu els he pogut assolir tots. A més, a l'hora d'escollir els instruments i d'elaborar-los també vaig tenir en compte aquests objectius, per tal de poder extreure'n les dades necessàries i fer els processos que m'havia marcat.

Afortunadament, no m'he trobat amb gaires limitacions a l'hora de fer el treball. Penso que la temporització, tot i ser un treball llarg, no ha de ser una limitació si organitzes bé el temps. És important a l'inici de curs marcar un cronograma amb totes les tasques a realitzar respecte al treball i seguir-lo sense posposar-ne cap. Per aconseguir-ho, considero que és rellevant la implicació, tant per part de l'alumne com del tutor, i marcar tutories cada dues o tres setmanes per programar les tasques a fer i revisar les fetes. A més, també és important fer les tasques en l'ordre indicat, ja que totes les parts es complementen.

Pel que fa a l'accés a dades, és el primer treball de la carrera que hem de buscar tanta informació i tants autors, a més, en unes determinades fonts per tal que siguin fiables. Des de les primeres sessions de TFG ens van donar recursos i eines, com *Web of Science* o *Scopus*, per tal de fer aquesta tasca, fet que l'ha facilitat. Valoro també positivament les sessions intensives que vam fer, útils per agafar les idees principals sobre el treball, sobre l'estructura d'aquest, la recollida de dades, d'informació, etc.

Possiblement, amb el que m'he trobat més limitacions a l'hora de realitzar el treball ha sigut amb les enquestes. Pel que fa als mestres especialistes en AD no vaig tenir cap problema en què me les responguessin. En canvi, amb els mestres especialistes en altres matèries em va costar més que me les retornessin contestades.

La recerca duta a terme està relacionada amb el grau que estic cursant, Educació Primària amb la menció d'Educació Inclusiva i Atenció a la Diversitat, ja que el que

s'ha fet en aquesta és investigar sobre com els mestres especialistes en inclusió, amb la formació que han rebut, poden ajudar a fer de l'escola un espai inclusiu, que és el que en un futur proper hauré de fer jo. A més, he corroborat que les mancances que m'han sorgit durant el grau o les que he pensat que em sorgirien un cop a les aules són les mateixes que es troben els mestres durant el seu dia a dia, i he mirat què es podia fer per canviar-ho.

En la mateixa línia, he contrastat el que aprenem i treballem durant la formació inicial a la universitat amb el que passa als centres educatius, trobant així el que s'hauria de tenir més en compte a l'hora de fer les formacions i a l'hora d'actuar amb els infants.

Si tornés a fer aquesta recerca, una de les coses que tornaria a tenir en compte seria respectar el cronograma, acomplint totes les tasques marcades amb temps. Quelcom que milloraria seria definir bé el que vull investigar i començar a informar-me des de molt abans, és a dir, llegir articles, llibres, etc. per tal de poder tenir totes les dades que es necessiten pel marc teòric abans de la primera trobada amb el tutor i no haver-ho de fer a partir de llavors, quan el temps ja és més just.

Per altra banda, si hagués de continuar aquesta recerca, posaria en pràctica tot allò que he après durant el treball. És a dir, durant aquesta investigació he detectat mancances, dubtes, maneres de treballar, etc. i ho he pogut comparar amb les teories de diferents autors, el que marca la legislació, etc., analitzant el que coincidia, el que s'havia de millorar, el que s'ha de reformar... Per tant, per tal de continuar amb la recerca i posar tots aquests aspectes analitzats en pràctica el que faria seria ubicar-me al centre educatiu on he realitzat l'estudi, o en un altre diferent analitzant abans la seva metodologia de treball, i transformar el rol de les docents en inclusió i atenció a la diversitat.

Per fer-ho, el rol que els donaria seria el que hem anat veient que insistien els autors i els documents educatius al llarg del treball: deixar de centrar-se en alumnes en concret i passar a compartir aula amb l'altre mestre millorant així la resposta global de tots els infants. D'aquesta manera hi hauria un canvi d'estructura dins el centre educatiu i la mestra d'AD deixaria de ser un recurs que s'implementa al centre per atendre als alumnes amb NEE.

Una vegada aplicada aquesta metodologia i ja en funcionament, en faria l'anàlisi per veure si realment funciona, és a dir, si millora la resposta educativa de tot l'alumnat, si es garanteix la presència, la participació i el progrés de tots els alumnes sense

excepció, etc. D'aquesta manera podríem veure si és útil i efectiva tal com apunten les diverses fonts i aplicar-la a més centres educatius, millorant així l'estada a les escoles de tots els infants.

Considero que com a futura mestra, aquesta recerca m'ha aportat moltes coses positives. En primer lloc, he pogut veure que tot i les barreres que em trobi a l'escola, puc treballar per tal que sigui un espai més inclusiu. Durant la presa de dades mitjançant les enquestes, vaig poder parlar molt amb les mestres d'atenció a la diversitat, afegint-hi el treball d'observació que feia dia a dia a les aules, fet que m'ha permès aprendre diferents maneres d'atendre als infants, de treballar, de preparar recursos i materials, etc. que em serà útil quan exerceixi de mestra. A més, també he pogut adonar-me dels aspectes en què hauré d'incidir més quan treballi a una aula.

Per acabar, a través de tota la investigació duta a terme m'he adonat d'aquells aspectes que manquen en la formació inicial o que la realitat de les aules demostra que cal incidir-hi més i que, per tant, són aspectes en els quals m'hauré de formar posteriorment.

6 Referències bibliogràfiques

Ainscow, M. i Messiou, K. (2021). Inclusive Inquiry: An innovative Approach for Promoting Inclusion in Schools. *Revista latinoamericana de educación inclusiva*, 15 (2), 23-37. https://www.scielo.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0718-73782021000200023&lng=en&tlng=en#B1

Boletín Oficial del Estado. (1985). *Real Decreto 334/1985, de 6 de marzo, de ordenación de la Educación Especial*. <https://www.boe.es/buscar/pdf/1985/BOE-A-1985-4305-consolidado.pdf>

Boletín Oficial del Estado. (1994). *Real Decreto 696/1995, de 28 de abril, de ordenación de la educación de los alumnos con necesidades educativas especiales*. <https://www.boe.es/eli/es/rd/1995/04/28/696>

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). Índex per a la inclusió. *Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva*. <https://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index%20Catalan.pdf>

Committee, D. (1948). *Declaració universal dels drets humans*. Generalitat de Catalunya.

Cotán, A. i Cantos, M. (2020). Análisis de la formación docente en relación a las necesidades educativas del alumnado en las aulas. *Polyphonía. Revista de Educación Inclusiva*, 4 (1), 97-116. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7532245>

Departament d'Educació. (2017). Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Departament d'Educació. (2022). Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Fernández, J. i Hernández, A. (2013). Liderazgo directivo e inclusión educativa: Estudio de casos. *Perfiles educativos*, 35 (142), 27-41. http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0185-26982013000400003&lng=es&tlng=es.

Flaqué, M. (2022). *Diversitat i diferència a l'escola. Eixos de desigualtat i d'educació*. [Apunts acadèmics]. UVic-UCCMoodle.

Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. (2022). *Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Organització del centre. Curs 2022-2023*. https://documents.espai.educacio.gencat.cat/IPCNormativa/DOIGC/DOIGC_Organitzacio.pdf

Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. (2022). *Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Personal d'administració i serveis i professionals d'atenció educativa*. https://documents.espai.educacio.gencat.cat/IPCNormativa/DOIGC/ORG_PAS.pdf

Imbernón, F. (2007). *10 ideas clave. La formación permanente del profesorado. Nuevas ideas para formar en la innovación y el cambio*. Editorial Graó.

Muntaner, J., Rosselló, M. i De la Iglesia, B. (2016). Buenas prácticas en educación inclusiva. *Educativo Siglo XXI*, 34 (1 març), 31-50. <http://dx.doi.org/10.6018/j/252521>

Murillo, L., Ramos, D., García, I. i Sotelo, M. (2020). Inclusive educational strategies and their relationship with the self-employment of teachers in training. *Actualidades Investigativas en Educación*, 20 (1), 168-195. <https://www-webofscience-com.biblioremot.uvic.cat/wos/alldb/full-record/SCIELO:S1409-47032020000100168>

Naciones Unidas. (2022). *Educación de calidad: por qué es importante. Objetivos de desarrollo sostenible*. [PDF]. https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/wp-content/uploads/sites/3/2016/10/4_Spanish_Why_it_Matters.pdf

Naranjo, M. (2022). *Identificació i resposta davant de les dificultats d'aprenentatge*. [Apunts acadèmics]. UVic-UCCMoodle.

Oller, M., Navas, C. i Carrera, J. (2018). Docència compartida a l'aula: reptes i possibilitats. *Guix* 448, 49-54. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6578808>

Ortega, S. i Ortiz, J. (2015). *Prácticas inclusivas en el aula desde las percepciones de los estudiantes del séptimo año de educación general básica*. (Tesi doctoral, Universidad de Cuenca). <http://dspace.ucuenca.edu.ec/bitstream/123456789/21617/1/Tesis.pdf>

Pedragosa, O. (2022). *Estratègies de planificació i organització de l'aula inclusiva*. [Apunts acadèmics]. UVic-UCCMoodle.

Pujolàs, P. (2004). *Aprender juntos alumnos diferentes. Los equipos de aprendizaje cooperativo en el aula*. Editorial Octaedro.

Pujolàs, P. (2006). Aulas inclusivas y aprendizaje cooperativo. *Universitat de Vic*. https://altascapacidades.es/portalEducacion/contenidos/articulos/inclusion/Pere_Pujol%C3%A1s.pdf

Riera, G. (2010). *Cooperar per aprendre/Aprender a cooperar. (Programa CA/AC). Avaluació d'un programa didàctic per ensenyar a aprendre de manera cooperativa*. [Tesi doctoral]. Repositori Institucional de la UVic. http://repositori.uvic.cat/bitstream/handle/10854/1801/tesdoc_a2010_riera_gemma_cooperar.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Sánchez, J., Alba, C. i Zubillaga, A. (2021). La formación para la educación inclusiva en los títulos de maestro en educación primaria de las universidades españolas. *Revista de Educación*, 393 (1), 321-352. <https://recyt.fecyt.es/index.php/Redu/article/view/89856/65623>

Servei d'Ordenació Curricular d'Educació Infantil i Primària (2017). *Currículum educació primària*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.

Soldevila, J., Naranjo, M. i Muntaner, J. (2017). Inclusive practices: the role of the support teacher. *Aula abierta*, 46 (2), 49-55. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6060632>

Stainback, S. (2001). L'educació inclusiva: definició, context i motius. *Suports: revista catalana d'educació especial i atenció a la diversitat*, 18-25.

Stake, R. (1998). *Investigación con estudio de caso*. (2a edició). Editorial Morata.

Subdirecció General de Cooperació Territorial e Innovació Educativa. (2023). *Educación Inclusiva*. <https://www.educacionyfp.gob.es/mc/sgctie/educacion-inclusiva.html>

Universitat Autònoma de Barcelona. (2023). *Grau en Educació Primària*. <https://www.uab.cat/web/estudiar/llicitat-de-graus/pla-d-estudis/pla-d-estudis-i-horaris/educacio-primaria-1345467811493.html?param1=1229413437355>

Universitat de Vic. Universitat Central de Catalunya. (2023). *Grau en Mestre d'Educació Primària*. <https://www.uvic.cat/grau/mestre-deducacio-primaria>

Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya. (2023). *Comissió d'atenció a la diversitat*.
<https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/projectes-educatius-inclusius/comissio-datencio-a-la-diversitat/>

GRAELLA OBSERVACIÓ TFG

Data: 28 / 2 / 23

	Item a observar	SI	No	Observacions
	Sobre la presència			
9	S'atén a l'alumne amb Necessitats Educatives Especials dins l'aula	X		En tot moment i al moment que la resta.
	Sobre la participació			
7	El tutor de l'infant amb Necessitats Educatives Especials s'ha coordinat amb la mestra d'Atenció a la Diversitat per determinar la feina que faria durant la sessió	X		Tots els tenen una tasca per amor realitzar.
4	Quan es fan activitats de manera oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa amb la resta de companys i no l'aïlla realitzant una tasca diferent	X		L'ajuda a que participi i per que la resta de companys promou restat.
5	Les activitats estan organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar	X		
	Sobre el progrés			
1	La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual, a compartir la classe amb el tutor del grup i millorar la resposta global a la diversitat dels alumnes		X	Comparteix l'aula amb l'altre tutor, però es centra exclusivament en els infants NEE.
3	Es creen estructures a l'aula que donen suport a la inclusió	X		Els infants tenen bastant integrats que a la classe hi són tots i com actuar
1	Sobre el model de suport		X	
1	Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumnat			Univament.
10	L'atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobretot sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials	X		
9	Els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat	X		
2	Es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials	X		

7 Annexos

Annex 1. Graella d'observació

Mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb necessitats educatives especials a l'aula:

3 infants NEE amb molta dependència de la mestra d'AD i només ella per atendre-los. Depèn les tasques que es donin per a l'aula, aquests infants n'han de realitzar de completament autònoms, depenent dels objectius del seu PI.

Altres aspectes a comentar:

HA vingut l'inspector (opos) a valorar la mestra d'AD, per això també s'ho tenia més preparat (tasques, tuning...),
La planificació.

Data: 1 - 3 - 23

Tem a observar	Si	No	Observacions
2.2 Sobre la presència	X		I an el mateix lloc que la resta.
2.2 Sobre la participació	X		
1.3 Tutor de l'Atenció a l'Alumne amb Necessitats Educatives Especials	X		Facen un taller.
1.3 Atenció a l'Alumne amb Necessitats Educatives Especials	X		
1.3 Quan es fan activitats de millora oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa		X	La resta de companys i no l'afecta realitzant una tasca diferent
2.2 Les activitats estan organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar		X	
2.2 Sobre el treball			
1.1 La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual a compartir a classe amb el tutor del grup i millorar la posada global a la diversitat dels alumnes		X	Atén especialment a l'alumne NEE per tot que es pugui realitzar i actuar amb calma.
1.2 Es creen espais dures a l'aula que donen suport a la inclusió	X		Estan tots junts.
1.2 Sobre el mètode de suport			
1.2 Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumne		X	
1.2 Atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobretot sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials	X		Únicament.
1.2 Els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat	X		
1.2 Es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials		X	La presència sí, però

Mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb necessitats educatives especials a l'aula:

El taller aut a terme no tenia gaire en compte la inclusió de tots els infants.
 L'Alumne NEE ha pogut ser-hi present, però no participava -ni actualment. La
 mestra AD estava amb ella.

Altres aspectes a comentar:

Taller sobre les emocions dins el grup classe (aut a terme per agents externs al centre).

Tem a observar	Si	No	Observacions
Sobre la presència			
S'atén a l'alumne amb Necessitats Educatives Especials dins l'aula	X		Al mateix loc que la resta
Sobre la participació			
El tutor de l'infant amb Necessitats Educatives Especials s'ha coordinat amb la mestra d'Atenció a la Diversitat per determinar la feina que farà durant la sessió	X		
Quan es fan activitats de manera oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa amb la resta de companys i no l'afecta realitzant una tasca diferent		X	L' alumne NEE realitza una tasca diferent.
Les activitats s'han organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar		X	Realitza una altra tasca.
Sobre el procés			
La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual a comparar a classe amb el tutor del grup i millorar la rta costa global a la diversitat dels alumnes		X	
Es creen estructures a l'aula que donen suport a la inclusió		X	Cada setmana es fa un minut de grup (ne inclou tots alumnes NEE).
Sobre el model de suport			
Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumnat		X	
L'atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials	X		Únicament.
Els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat	X		
Es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials		X	Només presència.

Mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb necessitats educatives especials a l'aula:

Les activitats del grup classe estan molt allunyades dels objectius del PI de l'alumne amb NEE.

Altres aspectes a comentar:

Ahora d'assemblea i càlcul mental.
 Hi ha un moment on els alumnes realitzen el màxim de sumes en 2 minuts, i els 3 infants NEE es queden sense res a fer.

A l'hora d'assemblea es fan grups de 3 per realitzar una activitat i 2 alumnes NEE en queden exclosos i, per tant, no realitzen l'activitat, i l'altre a mitja activitat decideix anar a jugar i se li permet.

Data: 1-8-23

Item a observar	Si	No	Observacions
Sobre la presència			
S'atén a l'alumne amb Necessitats Educatives Especials dins l'aula	X		Igual que la resta.
Sobre la participació			
El tutor de l'infant amb Necessitats Educatives Especials s'ha coordinat amb la mestra d'Atenció a la Diversitat per determinar la feina que farà durant la sessió		X	El tutor ha preparat la sessió de música i la mestra ho acompanya i promou la seva participació.
Quan es fan activitats de matèria oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa amb la resta de companys i no l'ajuda realitzant un tasca diferent		X	
Les activitats estan organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar		X	
Sobre el professorat			
La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual a compartir la classe amb el tutor del grup i millorar la resposta global a la diversitat dels alumnes		X	
Es creen estructures a l'aula que donen suport a la inclusió		X	
Sobre el material de suport			
Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumnat		X	
L'atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobre tot sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials		X	
Els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat		X	
Es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials		X	

Ainoa Morales Amorós
 C/DE LA UNIVERSITAT, 11
 08121 VIC, BARCELONA
 937 89 11 22

(4)

Mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb necessitats educatives especials a l'aula:

Tipus de mancances	Com	Què	Comentaris
Altres aspectes a comentar:			
Hora de música.			estem al dia de treballar amb el grup de música i hem anat a fer una sortida al parc de Canals de l'Estany de Sant Joan de Vilatorrada.
Tots els hi participen de manera activa i motivats.			hem anat a fer una sortida al parc de Canals de l'Estany de Sant Joan de Vilatorrada i hem anat a fer una sortida al parc de Canals de l'Estany de Sant Joan de Vilatorrada.

Item a observar	Sí	No	Observacions
Sobre la presència			
S'atén a l'alumne amb Necessitats Educatives Especials dins l'aula	X		
Sobre la participació			
El tutor de l'infant amb Necessitats Educatives Especials s'ha coordinat amb la mestra d'Atenció a la Diversitat per celebrar la feina que farà durant la sessió		X	
Quan es fan activitats de manera oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa amb la resta de companys i no l'ha realitzant una tasca diferent	X		
Les activitats estan organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar	X		(tot i que no tots)
Sobre el progrés			
La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual a compartir a classe amb el tutor del grup i millorar la resposta global a la diversitat dels alumnes		X	
Els creen estructures a l'aula que donen suport a la inclusió		X	
Sobre el model de suport			
Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumnat		X	
L'atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobre el sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials	X		
Els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat	X		
Els garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials		X	

Surten a fer un pa a una teoria.

Mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb necessitats educatives especials a l'aula:

Masses infants n'ee amb una sola mestra AO, Hi ha presència, però no progrés, perquè es treballa en anglès i aquests alumnes ja es troben barreres per treballar en català.

Altres aspectes a comentar:

Hora d'anglès.
 A l'alumne n'ee, tot i que ell va repetint en anglès i no pot aprendre, la mestra AO li va trobant al català.

	Si	No	Observacions
Fem a observar			
Sobre la presència			
S'atén a l'alumne amb Necessitats Educatives Especials dins l'aula	X		
Sobre la participació			
Ei tutor de l'infant amb Necessitats Educatives Especials s'ha coordinat amb la mestra d'Atenció a la Diversitat per determinar la feina que farà durant la sessió		X	Per així no preparar el mota que per la resta.
Quan es fan activitats de manera oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa amb la resta de companys i no l'alta realitzant un a tasca diferent		X	Recuirta una tasca diferent.
Les activitats estan organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar		X	
Sobre el progrés			
La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual, a compartir a classe amb el tutor del grup i millorar la resta global a la diversitat dels alumnes		X	
Es creen estructures a l'aula que donen suport a la inclusió		X	
Sobre el rol de suport			
Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumnat		X	
L'atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobretot sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials		X	
Els mestres d'altres especialtats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat		X	
Es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials		X	

Mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb necessitats educatives especials a l'aula:

Coordinació amb la mestra de l'aula.
Material que pugui treballar aquest infant.

Altres aspectes a comentar:

hora de treball en xarxa.

☒	Material que pugui treballar aquest infant.	
☒	Coordinació amb la mestra de l'aula.	
☐	Altres aspectes a comentar:	
☐	hora de treball en xarxa.	

GRABEL·LA OBSERVACIÓ TFG

Data: 6 - 3 - 23

Item a observar	Sí	No	Observacions
Sobre la presència			
S'atén a l'alumne amb Necessitats Educatives Especials dins l'aula	X		
Sobre la participació			
El tutor de l'infant amb Necessitats Educatives Especials s'ha coordinat amb la mestra d'Atenció a la Diversitat per determinar la feina que farà durant la sessió	X		La du a l'vídeu de la sessió
Quan es fan activitats de manera oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa amb la resta de companys i no l'afecta realitzant una tasca diferent		X	
Les activitats estan organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar		X	
Sobre el progrés			
La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual, a compartir la classe amb el tutor del grup i millorar la resposta global a la diversitat dels alumnes		X	
Es creen estructures a l'aula que donen suport a la inclusió		X	
Sobre el model de suport			
Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumnat		X	
L'atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobretot sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials	X		
Els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat	X		
Es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials	X		Presència sí Participació no Progrés sí Objectius no

Mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb necessitats educatives especials a l'aula:

Manca d'alguna material diferent al de sempre (pissarreta...)

Altres aspectes a comentar:				
<i>Hora de mamenctures.</i>				

GRAELLA OBSERVACIÓ TFG

Data: 7 - 3 - 23

	Sí	No	Observacions
Fiem a observar			
Sobre la presència			
S'atén a l'alumne amb Necessitats Educatives Especials dins l'aula	X		
Sobre la participació			
El tutor de l'infant amb Necessitats Educatives Especials s'ha coordinat amb la mestra d'Atenció a la Diversitat per delimitar la feina que farà durant la sessió	X		
Quan es fan activitats de manera oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa amb la resta de companys i no l'aïlla realitzant una tasca diferent		X	fa una tasca diferent
Les activitats estan organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar		X	
Sobre el progrés			
La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual, a compartir a classe amb el tutor del grup i millorar la resposta global a la diversitat dels alumnes		X	
Es creen estructures a l'aula que donen suport a la inclusió		X	Es queda a l'aula
Sobre el model de suport			
Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumnat		X	
L'atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobretot sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials	X		
Els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat	X		
Es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials		X	

Mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb necessitats educatives especials a l'aula:

Tipus de mancances	SI	NO	Observacions
Alguns aspectes a comentar:	☒	☐	
Fan jocs de pauques en equips. Enlloc de formar part d'algun equip, es queden aïllats, resultant rosques diferents.	☒	☐	

Tipus de mancances	SI	NO	Observacions
Alguns aspectes a comentar:	☒	☐	
Fan jocs de pauques en equips. Enlloc de formar part d'algun equip, es queden aïllats, resultant rosques diferents.	☒	☐	

	Si	No	Observacions
Fem a observar			
Sobre la presència			
S'atén a l'alumne amb Necessitats Educatives Especials dins l'aula	X		
Sobre la participació			
El tutor de l'infant amb Necessitats Educatives Especials s'ha coordinat amb la mestra d'Atenció a la Diversitat per delimitar la feina que farà durant la sessió	X		
Quan es fan activitats de manera oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa amb la resta de companys i no l'ajuda realitzant una tasca diferent		X	El mestre d'AD de vegades "colla" fent una tasca completament diferent, i és el tutor qui insisteix que es quedi a l'aula fent una tasca adaptada que li va preparant.
Les activitats estan organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar	X		
Sobre el progrés			
La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual, a compartir a classe amb el tutor del grup i millorar la resposta global a la diversitat dels alumnes		X	
Es creen estructures a l'aula que donen suport a la inclusió		X	
Sobre el model de suport			
Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumnat		X	
L'atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobretot sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials	X		
Els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat		X	Perquè els valen per de l'aula i els de massa prohibits com en una bombolla.
Es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials		X	Progrés també, perquè fan les seves tasques adaptades.
			Participació amb els altres no.

Mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb necessitats educatives especials a l'aula:

Ganes que aquests infants estiguin dins l'aula.

Altres aspectes a comentar:

Els infants que havia tingut prèviament, però ara ja no necessiten suport, volien anar igualment amb aquesta mestra a jugar.

GRAELLA OBSERVACIÓ TFG

Data: 8 - 3 - 23

	Si	No	Observacions
Fem a observar			
Sobre la presència			
S'atén a l'alumne amb Necessitats Educatives Especials dins l'aula	X		
Sobre la participació			
El tutor de l'infant amb Necessitats Educatives Especials s'ha coordinat amb la mestra d'Atenció a la Diversitat per delimitar la feina que farà durant la sessió	X		Però en algun moment donat s'ha de sortir de l'aula perquè l'alumne vee interfereix durant.
Quan es fan activitats de manera oral a l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat promou la participació de l'alumne amb Necessitats Educatives Especials de manera equitativa amb la resta de companys i no l'aïlla realitzant una tasca diferent	X		
Les activitats estan organitzades de manera que l'infant amb Necessitats Educatives Especials hi pot participar	X		Però no tots els infants veen.
Sobre el progrés			
La mestra d'Atenció a la Diversitat canvia el rol, i passa de centrar-se en un alumne de manera individual, a compartir a classe amb el tutor del grup i millorar la resposta global a la diversitat dels alumnes		X	
Es creen estructures a l'aula que donen suport a la inclusió		X	
Sobre el model de suport			
Quan es treballa dins l'aula, la mestra d'Atenció a la Diversitat atén a tot l'alumnat		X	
L'atenció de la mestra d'Atenció a la Diversitat recau sobretot sobre els nens amb Necessitats Educatives Especials	X		
Els mestres d'altres especialitats valoren positivament la feina de la mestra d'Atenció a la Diversitat	X		
Es garanteix la presència, la participació i el progrés dels infants amb Necessitats Educatives Especials		X	

(10)

Mancances identificades a l'hora d'atendre a un infant amb necessitats educatives especials a l'aula:

Com atendre o tots els infants NEE simultàniament, encara menys atendre'ls a tots.

Altres aspectes a comentar:

Si una alumna NEE es posa a plorar, escriure, etc. la mestra ha de sortir amb ella de l'aula perquè els altres puguin seguir per classes.

Comentari d'un mestre: Està bé la inclusió, però la resta també han de poder treballar, les famílies també volen que els seus fills avanci i els nens estan farts d'aguantar sempre als mateixos.

Annex 2. Enquesta dirigida a mestres especialistes en atenció a la diversitat

UVIC
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

Ainoa Morales Ambrós
Treball Final de Grau

ENQUESTA DIRIGIDA A MESTRES ESPECIALISTES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

A partir d'aquesta enquesta es pretén avaluar l'estat del desenvolupament de la feina de la mestra d'atenció a la diversitat i especialista en educació inclusiva per dur a terme el Treball de Final de Grau. L'objectiu que es persegueix és valorar les mancances de formació i concepció en els centres per poder analitzar l'estat de la situació.

Aquesta enquesta és anònima.

Sobre la funció específica de la mestra d'Educació Inclusiva

Amb els infants amb Necessitats Educatives Especials:

1. La principal funció que recau sobre la mestra d'atenció a la diversitat és atendre als alumnes amb Necessitats Educatives Especials de manera individual.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta aquesta funció:

Aquesta és una de les múltiples funcions, però depèn de cada aula, alumne... serà diferent.

2. La mestra d'educació especial millora l'estada en un centre ordinari d'un alumne amb Necessitats Educatives Especials.

Molt d'acord Poc d'acord

Justifica de quina manera:

És una persona amb formació per atendre millor les necessitats d'aquest alumnat i pot fer de suport a la resta de mestres.

Amb tots els infants de l'aula:

3. La feina de la mestra d'atenció a la diversitat millora la qualitat educativa de tots els infants.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Els infants són diversos en diferents aspectes, no cal tenir només present NESE o NEE per tenir present la diversitat. Dixi doncs, tenir formació en atenció a la diversitat afavoreix a tothom.

4. Quan es treballa dins d'una aula, es dona suport a tot l'alumnat i així es poden detectar possibles dificultats. *No sé si et refereixes només a la MEE.*

Molt d'acord Poc d'acord

Justifica de quina manera:

L'afirmació és certa sempre, tothom necessita suport a diferents nivells i treballant amb tothom és com es poden detectar les necessitats de cadascú.

5. A l'aula, es creen estructures que promouen la inclusió de tot l'alumnat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera:

Depèn de l'escola, del/la mestre... però sovint costa molt pensar en activitats on tothom pugui aprendre des del seu punt de partida.

Amb les tutores i especialistes de matèria:

6. La tasca de garantir la inclusió dins el centre educatiu és feina conjunta de tot l'equip docent i no recau només sobre la mestra d'atenció a la diversitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Els alumnes són de l'escola i el treball ha de ser en equip i coordinat.

7. Es treballa de manera conjunta amb la resta d'especialistes d'atenció a la diversitat per prendre decisions, etc.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es treballa. És a dir, com es porta a terme l'organització, les decisions, etc.:

Fem reunió setmanal l'equip d'atenció a la diversitat i 3 cops al mes amb la psicopedagoga de l'EAP. Comentem els casos, enfocaments, possibles maneres d'abordar dificultats, recursos...

8. Es treballa conjuntament amb les tutores dels infants amb Necessitats Educatives Especials.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera. És a dir, com s'organitzen les feines a fer, decisions conjuntes, etc.

Sovint són reunions informals en el moment d'entrar o sortir de l'aula, però també programem reunions en horari d'exclusiva per organitzar el treball, fer i revisar PSI, consultar estratègies que funcionen...

9. La comunicació és un dels aspectes més rellevants en la relació amb les mestres d'atenció a la diversitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta altres aspectes que consideris rellevants en la relació amb les altres mestres especialistes:

La cooperació, obertura de mirades per poder fer enfocaments des de diferents vessants...

10. La comunicació és un dels aspectes més rellevants en la relació amb les mestres tutores.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta altres aspectes que consideris rellevants en la relació amb les mestres tutores:

Ens hem de coordinar per poder treballar de manera coherent i efectiva, i per fer un fluxit traçat d'informació

Amb les famílies dels infants:

11. És imprescindible treballar conjuntament amb les famílies dels infants amb Necessitats Educatives Especials.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es fa:

Necessiten molt que seguim criteris comuns per oferir estabilitat i coherència

12. La comunicació amb aquestes famílies es fa conjuntament amb els tutors de l'infant.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera:

En reunions conjuntes.

[Empty box for student information]

13. A banda d'amb la família, la mestra d'atenció a la diversitat es posa en contacte amb altres serveis que l'infant rep fora del centre a càrrec de la família.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Amb l'ESP, logopedes o mestres externs, psicòlegs... Amb diferents professionals que interveuen per qüestionari d'informació.

Sobre el paper de la mestra d'atenció a la diversitat en el conjunt del centre

Paper de la mestra:

14. El paper de la mestra d'atenció a la diversitat és atendre només a aquells alumnes amb Necessitats Educatives Especials i detectar de manera precoç altres dificultats que sorgeixin a l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Defineix el paper de la mestra d'atenció a la diversitat. Ho defenses? Com consideres que ho haurien de fer?

Depèn de les necessitats de l'escola i dels recursos humans la NEE incidirà on més sigui necessari. Però si hem dit que tots som diversos, no hauríem d'excloure ningú.

15. La principal funció de la mestra d'atenció a la diversitat, dins el centre, és garantir l'atenció i el progrés en l'aprenentatge d'aquells alumnes que ho requereixen. → En sentit ampli

Molt d'acord Poc d'acord

sí, però no entenc bé la pregunta.

Defineix les principals funcions i objectius a assolir de la mestra d'atenció a la diversitat dins el centre:

- Apujar a tutors/es en l'atenció a la diversitat.
- Coordinar els diferents professionals que interveuen en atenció a la diversitat.
- Treballar amb els alumnes que es consideri necessari.
etc.

16. Les mestres d'atenció a la diversitat, igual que la resta de docents, segueixen un horari fix al llarg de la seva jornada laboral.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es distribueix l'horari d'aquestes mestres dins el centre. És a dir, com s'organitza, a quines aules, tasques a realitzar, etc.:

Hi ha un espai de treball personal que es pot dedicar a coordinació amb tutors/es, una franja de coordinació amb l'EAP i a l'escola Gironella, una franja per reunir-nos els especialistes d'atenció a la diversitat amb un membre de l'equip directiu.

17. Tal com es remarca en la formació en inclusió, els alumnes s'atenen dins la seva aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Consideres que això sempre és possible? En el cas que durant algunes estones es treballi amb els alumnes fora l'aula, per quin motiu? Què es treballa i de quina manera?

En certes ocasions convé treballar individualment o en petit grup per adreçar-se millor a les necessitats de l'alumnat i per afavorir l'atenció en un espai amb menys estímuls distractoris.

18. Garantir la inclusió al centre és un objectiu comú i, per tant, es col·labora entre tot l'equip docent per aconseguir-ho.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es treballa. Generalment, és una tasca que recau en les mestres d'atenció a la diversitat?

Recau en tot el claustre perquè tot hom hi participa d'una manera o una altra.

19. L'escola garanteix que tots els infants estiguin a l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

En la majoria d'activitats sí, tot i que ja heu explicat que en moments puntuals pot considerar-se més positiu un treball individual o en petit grup.

20. L'estructura de les activitats permeten que tot l'alumnat pugui participar a la mateixa activitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Moltes vegades costa adaptar les activitats a una diversitat tan àmplia.

21. Es pretén el progrés de tots els alumnes de l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Adaptant activitats amb recursos humans i materials de suport...

Incidència de la feina de la mestra d'atenció a la diversitat en l'estructura i l'organització del centre:

22. Dins el sistema educatiu hi ha mancances que dificulten garantir la inclusió. *No cobreix la pregunta.*

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Encara falten en general molts recursos, sobretot personals.

23. Dins el centre educatiu hi ha mancances que dificulten garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

S'hi posa molt bona voluntat i diferents recursos disponibles, tan materials com humans.

24. És missió de la mestra d'atenció a la diversitat aportar recursos i estratègies dins el conjunt del centre.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i afegeix altres aspectes que aquesta aporta:

Des del meu punt de vista sí perquè pot ajudar a la resta de docents a trobar estratègies per atendre als alumnes que presentin certes dificultats.

25. La presència de les mestres d'atenció a la diversitat dins el centre ajuda a la resta de l'equip docent a aconseguir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Es la nostra intenció, però haurien de ser els altres mestres qui contestin aquesta pregunta.

Sobre la concepció de la inclusió en el centre

Per part de les especialistes en inclusió:

26. Hi ha diverses visions dels mestres d'atenció a la diversitat.

~~No entenc la pregunta.~~

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta com veus el paper de la mestra especialista en inclusió:

Ajudar als tutors/es a tenir més estratègies per

ajudar a atendre la diversitat de l'aula ;
per entendre com tractar a cada alumne segons les
seves necessitats.

27. Perceps aquest canvi cap a la inclusió com a un canvi d'estructures dins el sistema educatiu més que com a un recurs que s'implementa als centres. ~~No entenc la proposta~~

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Hauria de ser així però encara estem lluny
d'aconseguir-ho.

Sobre la formació de les mestres especialistes en educació inclusiva

Mancances en la formació inicial de les mestres d'educació inclusiva:

28. Quina formació inicial has rebut per esdevenir mestra d'educació inclusiva?

Professorat d'EGB amb especialitat d'educació especial
(any 1990) i posteriorment psicopedagogia (any 1997)

29. La formació rebuda és prou sòlida per aplicar-la i fer front a la diversitat i garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

És un inici. S'apren amb l'experiència i la
formació continuada principalment.

30. En la formació dels mestres d'atenció a la diversitat hi ha una mancança d'elements per, posteriorment, poder enfrontar-se a la realitat de les aules.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta les mancances que consideres que hi ha:

En totes les formacions inicials hi ha mancances.

La realitat i pràctica difereixen les veu mostrant

31. Els continguts que s'imparteixen en la formació són coherents amb el que després s'ha d'atendre dins un centre.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Ta molts anys que veig estudiar, no sé com són els continguts actualment.

Mancances en la formació inicial sobre inclusió en els mestres:

32. Es detecten mancances en els docents no especialistes en inclusió, a causa de la formació rebuda, a l'hora de dur-la a terme.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i esmenta aquestes mancances:

No conec com és la formació actualment.

33. Existeixen uns elements imprescindibles que tots els docents haurien de conèixer per tal de poder treballar en una escola i garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Esmenta quins són aquests elements:

Segurament, però no em correspon a mi determinar-les.
Crec que tothom hauria d'estar format en atenció a la diversitat perquè la diversitat està a tot arreu.

34. És necessari un canvi en la manera de treballar per tal de poder fer un pas més cap a la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i, en cas afirmatiu, argumenta com hauria de ser aquest canvi:

Estem en canvi, però s'ha d'entendre l'aula com un conjunt d'individualitats diverses, amb experiències, interessos i ritmes d'aprenentatge i treball diversos. Caldria preparar activitats des d'aquest plantejament

Complements de formació continua necessaris:

35. A part de la formació inicial, has dut a terme alguna altra formació per millorar com a docent d'atenció a la diversitat? Quina?

Et puc assegurar que en 32 anys no en he fet.

36. És necessari un canvi en el treball i la formació de la inclusió per tal que tots els docents es puguin formar continuament i poder millorar-la.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i, en cas afirmatiu, argumenta com hauria de ser aquest canvi:

Tots els docents haurien d'estar formats en inclusió des del meu punt de vista, la realitat de les aules així ho demostra.

Altres aspectes a comentar que consideris rellevants/a tenir en compte a l'hora de realitzar aquest estudi:

ENQUESTA DIRIGIDA A MESTRES ESPECIALISTES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

A partir d'aquesta enquesta es pretén avaluar l'estat del desenvolupament de la feina de la mestra d'atenció a la diversitat i especialista en educació inclusiva per dur a terme el Treball de Final de Grau. L'objectiu que es persegueix és valorar les mancances de formació i concepció en els centres per poder analitzar l'estat de la situació.

Aquesta enquesta és anònima.

Sobre la funció específica de la mestra d'Educació Inclusiva

Amb els infants amb Necessitats Educatives Especials:

1. La principal funció que recau sobre la mestra d'atenció a la diversitat és atendre als alumnes amb Necessitats Educatives Especials de manera individual.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta aquesta funció:

EN EL MEU CAS, ÉS AIXÍ. ÉS ATENDRE ALS ALUMNES AMB NEE DE MANERA INDIVIDUAL DINS L'AULA AMB LA RESTA DE COMPANYYS O EN CAS DE NO SER POSSIBLE FORA D'AQUESTA.

2. La mestra d'educació especial millora l'estada en un centre ordinari d'un alumne amb Necessitats Educatives Especials.

Molt d'acord Poc d'acord

Justifica de quina manera:

VULL CREURE QUE SÍ. PERÒ CAL QUE SIGUI UN TREBALL CONJUNT AMB EL/LA TUTOR, ALTRES ESPECIALISTES QUE INTERVENEN, LA FAMÍLIA...

Amb tots els infants de l'aula:

3. La feina de la mestra d'atenció a la diversitat millora la qualitat educativa de tots els infants.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

EL MEU PUNT DE VISTA ÉS QUE
EL SISTEMA INCLUSIU PROMOU L'INCLUSIÓ EDUCATIVA
A TOT ELS ALUMNOS I ÉS FIXA DE FORMA ESPECIAL
EN AQUEL·L·S ALUMNOS AMB NEE. EN AQUEST CAS
ÉS POCA A TERME UNA ACTUACIÓ ESPECIAL.
CAP DURANT QUEDA FORA DEL "GRUP".

4. Quan es treballa dins d'una aula, es dona suport a tot l'alumnat i així es poden detectar possibles dificultats.

Molt d'acord Poc d'acord

Justifica de quina manera:

EN EL MEU CAS TINC LES FUNCIONS MOLT
CONCRETES, PERÒ ÉS CERT QUE EL FET D'ESTAR
DINS L'AU·LA EL PERMET VEURE EL RITME, EL
TALLONÀ DE CADA INFANT I COM A CONSEQÜÈNCIA
DETECTEN DIFÍCULTATS.

5. A l'aula, es creen estructures que promouen la inclusió de tot l'alumnat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera:

Amb les tutores i especialistes de matèria:

6. La tasca de garantir la inclusió dins el centre educatiu és feina conjunta de tot l'equip docent i no recau només sobre la mestra d'atenció a la diversitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

HA DE SER AIXÍ, SI O SI.

7. Es treballa de manera conjunta amb la resta d'especialistes d'atenció a la diversitat per prendre decisions, etc.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es treballa. És a dir, com es porta a terme l'organització, les decisions, etc.:

JO ÉS EL PRIMER CURS ENQUAN QUE ESTIC AMB INFANT AMB NEE PERÒ HE ENTÈS QUE M'HA UN TREBALL CONJUNT AMB L'EAP, L'EAIA, LOGOPEDES, CMIJ)... MOLT IMPORTANT LA COMUNICACIÓ ENTRE TOTS CELS.

8. Es treballa conjuntament amb les tutores dels infants amb Necessitats Educatives Especials.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera. És a dir, com s'organitzen les feines a fer, decisions conjuntes, etc.

EU AQUEST CASO EL TRASPÀI D'INFORMACIÓ PIU, CREC QUE ÉS IMPORTANTÍSSIM. UN INTERCANVI BIDIRECCIONAL. TOTIANY QUE INTERVÉ AMB AQUEST INFANT HA D'ESTAR AL CAS DE QUALSEVOL NOVETAT PER PETITA QUE SIGUI.

9. La comunicació és un dels aspectes més rellevants en la relació amb les mestres d'atenció a la diversitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta altres aspectes que consideris rellevants en la relació amb les altres mestres especialistes:

SABER TREBALLAR EN EQUIP
COOPERACIÓ
IMPLICACIÓ / VOLUNTAT / INTERÈS.

10. La comunicació és un dels aspectes més rellevants en la relació amb les mestres tutores.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta altres aspectes que consideris rellevants en la relació amb les mestres tutores:

Amb les famílies dels infants:

11. És imprescindible treballar conjuntament amb les famílies dels infants amb Necessitats Educatives Especials.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es fa:

SI ÉS IMPORTANTÍSSIM. SÓU EU QUE COEXIEN +
EL SEU FIL I ET PODEU AJUDAR A GESTIONAR
SITUACIONS COMPLICADES; TANMATEIX, SE'U HA
D'INFORMAR DE COM ES TREBALLA A L'ESCOLA PER
GARANTIR QUE AMBDU TREBALLEM EN UNA MATEIXA LÍNIA/
DIRECCIÓ

12. La comunicació amb aquestes famílies es fa conjuntament amb els tutors de l'infant.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera:

DESIGNAR COM LES FEM A L'ESCOLA PP JO NO

PARTICIPO D'AQUESTES. CREC QUE SI EN ALGUNA
REUNIO NO HI HA LA TUTORA I NOMEJ HI HA LA
MESTRA AT. DIV. NO PASSA RES SI ENTRE ELLES HI HA
UN BON TRAPAJ D'INFORMACIO

13. A banda d'amb la família, la mestra d'atenció a la diversitat és posa en contacte amb altres serveis que l'infant rep fora del centre a càrrec de la família.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

SI, ÉS IMPORTANTÍSSIM. CADA SERVEI POJA
EL FOCUS EN UN PUNT CONCRET. LLAVORS ÉS
NECESSARI CONÈIXER TOTA LA INFO POSSIBLE DE TOT
SERVEI, PERSONA QUE TINGUI CONTACTE AMB L'ALUMNE
PERL ADAPTAR-NOU AL MÀXIM A LES SEVES NECESSITATS.

Sobre el paper de la mestra d'atenció a la diversitat en el conjunt del centre

Paper de la mestra:

14. El paper de la mestra d'atenció a la diversitat és atendre només a aquells alumnes amb Necessitats Educatives Especials i detectar de manera precoç altres dificultats que sorgeixin a l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Defineix el paper de la mestra d'atenció a la diversitat. Ho defenses? Com consideres que ho haurien de fer?

PENSO QUE S'HA DE CENTRAR AMB ELS ALUMNES AMB
NEE PERÒ SI DETECTA QUALSIBOL SITUACIO QUE
SORTEIX EN UN ALTRE MEN/A DE L'AUCLA FER UN
TREBALL CONJUNT AMB EL TUTOR/A PERL AJUDAR-LOS.

15. La principal funció de la mestra d'atenció a la diversitat, dins el centre, és garantir l'atenció i el progrés en l'aprenentatge d'aquells alumnes que ho requereixen.

Molt d'acord Poc d'acord D'ACORD.

Defineix les principals funcions i objectius a assolir de la mestra d'atenció a la diversitat dins el centre:

ELS OBJECTIUS ES MARQUEN PARTINT DE LA REALTAT
DELS ALUMNES, DE LES SEVES POSSIBILITATS. AQUESTS
OBJECTIUS DEVEN AVALUAR VALIANT, JA QUE HI HA
ALUMNES QUE FAN REGRESSIONS
SON OBJECTIUS FLEXIBLES.

RESUM: LA PERSONALITZACIO DE L'APRENTATGE PP
CADA ALUMNE PUGUI DESVOLUPAR AL MÀXIM LES SEVES

16. Les mestres d'atenció a la diversitat, igual que la resta de docents, segueixen un horari fix al llarg de la seva jornada laboral.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es distribueix l'horari d'aquestes mestres dins el centre. És a dir, com s'organitza, a quines aules, tasques a realitzar, etc.:

EN EL NOSTRE CAS, I SI NO HO TINC MAL ENTÈS,
LA MESTRA TÉ UN HORARI ESTABLET ON M'HI HA
UNES HORES A L'AULA EN CONTACTE DIRECTE AMB ELS
ALUMNES AMB NEE I ALTRES HORES DESTINADES ASSISTIR
A REUNIONS D'ESPECIALTATS, COORDINACIÓ DE L'EQUIP, PREPARACIÓ
D'ACTIVITATS, MATERIAL, ...
Model d'intervenció:

17. Tal com es remarca en la formació en inclusió, els alumnes s'atencen dins la seva aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Consideres que això sempre és possible? En el cas que durant algunes estones es treballi amb els alumnes fora l'aula, per quin motiu? Què es treballa i de quina manera?

PENSO QUE ÉS BO QUE ELS ALUMNES COMPARTIXIN ESPAI,
ACTIVITAT ... SEMPRE QUE SIGUI POSSIBLE / BENEFICÓS I
ENRIQUIDOR PER TOT ELS. PERÒ HI HA MOMENTS QUE CAL
SORTIR FORA AMB AQUEL·L ALUMNE QUE TENEN NEE JA
SIGUI PER ACCIÓ: PP CRIDA, PICA AÇÍ AÇÚ ... PP CAL UN
TREBALL MÉS INDIVIDUALITAT ... JO CREC QUE TOT ÉS BO SI HI HA UN BON
OBJECTIU
D'ANSCERA.

18. Garantir la inclusió al centre és un objectiu comú i, per tant, es col·labora entre tot l'equip docent per aconseguir-ho.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es treballa. Generalment, és una tasca que recau en les mestres d'atenció a la diversitat?

SI, CAL UNA IMPLICACIÓ, PREPARACIÓ ... PER PART DE TOT L'EQUIP.
PENSO QUE NO. ÉS UNA TASCA QUE RECAU SOBRE TOT ELS MESTRES.
EL TREBALL EN EQUIP EN LES AULES ON HI HA NEE ÉS
IMPORTANTÍSSIM. CAL QUE TOT HOM APORTI TOT EL SEU CONEIXEMENT
PER GARANTIR L'ATENCIÓ A TOT I CADASCUN D'ELS NOSTRES DE
L'AULA.
LA MESTRA D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT POT ADAPTAR TASQUES,
ORIENTAR EN METODOLOGIES ... PERÒ ÉS UNA TÈCNICA DE TOT.

19. L'escola garanteix que tots els infants estiguin a l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord **PERÒ NO HO SÉ!**

Argumenta la resposta:

L'ESCOLA INTENTA D'ADAPTAR OELS RRHH I RRMM
PER TAL QUE ELS INFANTS ESTIGUIN A L'AULA
COM MÉS TEMPS POSSIBLE, PERÒ NO SEMPRE ES
RONA. EN OCASIONS CAL QUE ELS INFANTS AMB NEE
SOMIN D'ACORD PER GARANTIR QUE LA DINÀMICA SEGUENXI.

20. L'estructura de les activitats permeten que tot l'alumnat pugui participar a la mateixa activitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

NO. TOT DEPEN DE LA NEE QUE ~~EN~~ NOVIN ENS NEE/EN
EN QÜESTIÓ, PERÒ NORMALMENT AQUESTS INFANTS
NECESSITEN TROBALLAR EL CONTINGUT TENEN ÚS D'ACTIVITATS
ADAPTATS A LES SEVES NECESSITATS I POSSIBILITATS

21. Es pretén el progrés de tots els alumnes de l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

JÓ PENSO QUE L'OBJECTIU ES AQUEST, QUE TOT MEN/A
PROGRESSI TENINT EN COMPTE EL SEU PUNT DE
PARTIDA. EL PROGRÉS ÉS INDIVIDUAL, NO D'AULA.
CAPADU PROGRESSA AL SEU RITME I ARRIBA MÉS O MENYS LLUM,
PERÒ TOT PROGRÉS ÉS BO.

Incidència de la feina de la mestra d'atenció a la diversitat en l'estructura i l'organització del centre:

22. Dins el sistema educatiu hi ha mancances que dificulten garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

PENSO QUE FALTA MATERIAL I FALTA PERSONAL
DOCENT A LES AULES PER PODRE ACONSEGUIR EL
QUE INCLOU LA PARAULA INCLUSIÓ.

23. Dins el centre educatiu hi ha mancances que dificulten garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord D'ACORD.

Argumenta la resposta:

HI HA QUI PENSA, I SEGURAMENT EN ALGUN CENTRE O + D'UN CENTRE
ÉS AIXÍ, EL SISTEMA EDUCATIU INCLUÏV ÉS INSUFICIENT
PP, ENTRE ALTRE COSES ES CENTRES NO DISPOSEN DECS
RECURSOS NECESSARIS, TANT ECONÒMICA, HUMANA...

24. És missió de la mestra d'atenció a la diversitat aportar recursos i estratègies dins el conjunt del centre.

Molt d'acord Poc d'acord D'ACORD.

Argumenta la resposta i afegeix altres aspectes que aquesta aport:

CREC QUE LA MESTRA D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT TÉ
UNA FORMACIÓ CONCRETA QUE LI PERMET CONÈXER
RECURSOS I ESTRATÈGIES PER DONAR RESPOSTA A DIFERENTS
SITUACIONS D'APRENENTATGE... ÉS BO QUE DONI
IDEES / FERRAMENTES / ORIENTACIONS ALS CÀRREGS.

25. La presència de les mestres d'atenció a la diversitat dins el centre ajuda a la resta de l'equip docent a aconseguir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

PENSO QUE NO RECAU SOBRE UNA MESTRA EL FET
QUE L'EQUIP ACONSEGUÏ LA INCLUSIÓ. ÉS UNA
RESPONSABILITAT / VOLUNTAT DE CADASCÚ DECS
MESTRES QUE CONTRIBUEIXEN L'EQUIP. ÉS UNA FORMA
D'ENTENDERE L'APRENENTATGE, EL ROLLE INDIVIDUAL...

Sobre la concepció de la inclusió en el centre

Per part de les especialistes en inclusió:

26. Hi ha diverses visions dels mestres d'atenció a la diversitat.

Molt d'acord Poc d'acord NO HO SÉ.

Argumenta com veus el paper de la mestra especialista en inclusió:

SEGUR QUE SÍ. NO M'HA MAI UNA ÚNICA VISIÓ REPETE RES.

27. Perceps aquest canvi cap a la inclusió com a un canvi d'estructures dins el sistema educatiu més que com a un recurs que s'implementa als centres.

Molt d'acord Poc d'acord D'ACORD.

Argumenta la resposta:

PENSO QUE ÉS UN CANVI D'ENTOC EDUCATIU,
UN CANVI METODOLÒGIC, UN CANVI DE CONCEPTE
DE L'AVUAT COM ES TENIA ANTA (TOT FENT LA
MATEIXA FEINA, DE LA MATEIXA MATEIXA - -)

Sobre la formació de les mestres especialistes en educació inclusiva

Mancances en la formació inicial de les mestres d'educació inclusiva:

28. Quina formació inicial has rebut per esdevenir mestra d'educació inclusiva?

JO NO SÓC MESTRA, JO SÓC PEDAGOGA.

29. La formació rebuda és prou sòlida per aplicar-la i fer front a la diversitat i garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

EN EL MEU CAS NO. LA FORMACIÓ INICIAL ÉS
UN RINT DE PARTIDA PERÒ CAL FORMACIÓ
PERMANENT, INTERCANVI D'OPINIÓ AMB MESTRES
I PROFESSIONAL D'ALTRES CENTRES, L'EXPERIÈNCIA
QUE UN MATEIX VA ADQUIRINT AMB EL TEMPS...

30. En la formació dels mestres d'atenció a la diversitat hi ha una mancança d'elements per, posteriorment, poder enfrontar-se a la realitat de les aules.

Molt d'acord Poc d'acord NO HO JÉ

Argumenta les mancances que consideres que hi ha:

NO DONEL, NO TINC LA FORMACIÓ DE MESTRA.

31. Els continguts que s'imparteixen en la formació són coherents amb el que després s'ha d'atendre dins un centre.

Molt d'acord Poc d'acord **HO DESCONEC.**

Argumenta la resposta:

HE ESTUDIAT PEDAGOGIA - NO SÉ SI LA FORMACIÓ
S'ADAPTA A LA REALTAT QUE UN ETROBA
DEPRÉS A LES AULES

Mancances en la formació inicial sobre inclusió en els mestres:

32. Es detecten mancances en els docents no especialistes en inclusió, a causa de la formació rebuda, a l'hora de dur-la a terme.

Molt d'acord Poc d'acord **(NO HO SÉ.)**

Argumenta la resposta i esmenta aquestes mancances:

TA POC QUE ESTIC EN AQUESTA BRANCA EDUCATIVA,
EN ES ÚLTIMS ANYS ESTUVA EN UNA ETAPA
EDUCATIVA EN FUNCIÓ I RESPONSABILITAT MOLT
DIFERENTS. ELS COMPANYYS ACTUALS CREC QUE HO FAN
MOLT BÉ.

33. Existeixen uns elements imprescindibles que tots els docents haurien de conèixer per tal de poder treballar en una escola i garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord **(NO HO SÉ MASSA)**

Esmenta quins són aquests elements:

JO PENSO QUE CADA ESCOLA ÉS SINGULAR. CREC
QUE NO HI HA UNA ELEMENT, NI UNA PART A JEBIR.
SINÓ QUE CAL REFLEXIONAR, FER-SE PREGUNTES, BUSCAR
RESPOSTES, IMPLICACIÓ DE TOTS (MESTRES - FAMÍLIA)

34. És necessari un canvi en la manera de treballar per tal de poder fer un pas més cap a la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i, en cas afirmatiu, argumenta com hauria de ser aquest canvi:

PER PODER ATENDRE LA DIVERSITAT I ACONSEGUIR INCLUSIÓ CAL QUE LA CULTURA DE CENTRE CANVI I QUE AQUEST SIGUI PROUET DE SUPORTS PERSONALS, ORGANITZATIUS, MATERIALS, TECNOLÒGICS ADEQUATS PER ACONSEGUIR L'APRENENTGE I EL PROGRÉS DE TOTS ELS ALUMNES.

Complements de formació continua necessaris:

35. A part de la formació inicial, has dut a terme alguna altra formació per millorar com a docent d'atenció a la diversitat? Quina?

—

36. És necessari un canvi en el treball i la formació de la inclusió per tal que tots els docents es puguin formar contínuament i poder millorar-la.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i, en cas afirmatiu, argumenta com hauria de ser aquest canvi:

CREC QUE ELS MESTRES E FORMEN PERMANENTMENT PER DONAR RESPOSTA A LA REALTAT ACTUAL DE LES AULES. CREC QUE É LA GENERALITAT QUI HA DE POSAR MÉS DE LA SEVA PART PER DETALL A ELS CENTRES DE TOTS ELS RECURSOS NECESSARIS PER ATENDRE A LA DIVERSITAT.

Altres aspectes a comentar que consideris rellevants/a tenir en compte a l'hora de realitzar aquest estudi:

ENQUESTA DIRIGIDA A MESTRES ESPECIALISTES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

A partir d'aquesta enquesta es pretén avaluar l'estat del desenvolupament de la feina de la mestra d'atenció a la diversitat i especialista en educació inclusiva per dur a terme el Treball de Final de Grau. L'objectiu que es persegueix és valorar les mancances de formació i concepció en els centres per poder analitzar l'estat de la situació.

Aquesta enquesta és anònima.

1.1 Sobre la funció específica de la mestra d'Educació Inclusiva

1.1 Amb els infants amb Necessitats Educatives Especials:

1. La principal funció que recau sobre la mestra d'atenció a la diversitat és atendre als alumnes amb Necessitats Educatives Especials de manera individual.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta aquesta funció:

Crec que la funció de la mestra d'educació inclusiva és vetllar per, com diu la paraula, incloure l'alumnat amb necessitats educatives especials dins l'escola i vetllar pel desenvolupament global de l'alumne, tan a nivell cognitiu, com de relació, com educació, ... (*)

2. La mestra d'educació especial millora l'estada en un centre ordinari d'un alumne amb Necessitats Educatives Especials.

Molt d'acord Poc d'acord

Justifica de quina manera:

La mestra d'educació especial si que millora l'estada d'un alumne amb necessitats educatives especials dins un centre ordinari perquè té coneixements sobre les necessitats d'aquests alumnes i ajuda al centre a cobrir-les.

1(*) Per tant crec que si no és se l'atén individualment, el nen no podria desenvolupar la relació amb els altres. La mestra ha d'ajudar-lo a establir aquesta relació amb els seus companys i això cal que ho faci de forma natural estant el màxim de temps possible dins l'aula amb ell/ella. Amb això també dic que no se'li pot haver de determinar continguts.

Amb tots els infants de l'aula:

3. La feina de la mestra d'atenció a la diversitat millora la qualitat educativa de tots els infants.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Si, perquè els ajuda a entendre la diferència i respectar-la.

4. Quan es treballa dins d'una aula, es dona suport a tot l'alumnat i així es poden detectar possibles dificultats.

Molt d'acord Poc d'acord

Justifica de quina manera:

L'ideal seria poder donar suport a tot l'alumnat per a descobrir els punts febles i les fortaleses de cada infant, ajudant a desenvolupar els punts febles i potenciant les seves fortaleses o punts forts, però la gran quantitat de nens/nenes amb necessitats fa que sigui ¹ *

5. A l'aula, es creen estructures que promouen la inclusió de tot l'alumnat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera:

Crec que, en general, tothom fa molt esforç, però és molt difícil incloure a tot l'alumnat en totes les activitats. Cal pensar que en un grup hi ha nens amb altres capacitats, nens

amb nivell ^{poder} cognitiu mig, nens amb dificultats i nens amb necessitats educatives especials importants. Crear estructures que interessen, motivin i respectin tots els nivells ² *

¹ * molt difícil poder donar suport a tots. Caldria més professionals a cada aula.

² * cognitius seria genial, però penso que és molt complicat arribar a tothom.
que un sol

1.3 Amb les tutores i especialistes de matèria:

6. La tasca de garantir la inclusió dins el centre educatiu és feina conjunta de tot l'equip docent i no recau només sobre la mestra d'atenció a la diversitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Ha de ser una tasca compartida en cal que hi intervinguin tots els diferents professionals que donen la ciutadania.

7. Es treballa de manera conjunta amb la resta d'especialistes d'atenció a la diversitat per prendre decisions, etc.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es treballa. És a dir, com es porta a terme l'organització, les decisions, etc.:

Jo no treballo en una escola ordinària, però amb els nens que hi donen des de carta de serveis, realitzem reunions trimestrals on es prenen decisions educatives i d'organització i on hi participem un equip multidisciplinari de professionals. Considero que són reunions útils i productives.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera. És a dir, com s'organitzen les feines a fer, decisions conjuntes, etc.

La tutora és qui té l'alumnat al grup i qui el coneix millor. La tutora n'explica les característiques, allò que sap fer i allò que li costa i la resta de professionals aporten idees per ajudar a la tutora en el desenvolupament de l'infant. Aquestes idees són les que s'apliquen en les activitats i en la vida del nen/a a l'aula.

9. La comunicació és un dels aspectes més rellevants en la relació amb les mestres d'atenció a la diversitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta altres aspectes que consideris rellevants en la relació amb les altres mestres especialistes:

Si l'alumne és un nen/a amb alguna dificultat, penso que la comunicació és imprescindible entre tots els professionals que l'atenen.

10. La comunicació és un dels aspectes més rellevants en la relació amb les mestres tutores.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta altres aspectes que consideris rellevants en la relació amb les mestres tutores:

Com + afectat a nivell cognitiu estigui l'alumne més comunicació ha d'haver-hi entre tots els professionals de l'escola. També és imprescindible la comunicació amb la família.

Amb les famílies dels infants:

11. És imprescindible treballar conjuntament amb les famílies dels infants amb Necessitats Educatives Especials.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es fa:

Totalment d'acord. És imprescindible i totalment necessari. Sense la implicació de la família el treball i l'atenció quedaria coixa. Ex: Si l'infant necessita d'un SAAC (Sistema Augmentatiu i/o Alternatiu de Comunicació) cal que la família el conegui i l'utilitzi.

12. La comunicació amb aquestes famílies es fa conjuntament amb els tutors de l'infant.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera:

amb reunions pactades o sempre que la família ho sol·licita. Enviant vídeos o fotos a través de whatsapp, etc.

* família el conegui i l'utilitzi.

[Empty box for student information]

13. A banda d'amb la família, la mestra d'atenció a la diversitat es posa en contacte amb altres serveis que l'infant rep fora del centre a càrrec de la família.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Si, amb la psicòloga,
amb el professor de música, per exemple
amb la bibliotecària
amb la treballadora social
etc. La mestra d'atenció a la diversitat ha de

2 i d'entendre entre els professionals que interverem amb l'alumnat.
2.1 **Sobre el paper de la mestra d'atenció a la diversitat en el conjunt del centre**

2.1 **Paper de la mestra:**

14. El paper de la mestra d'atenció a la diversitat és atendre només a aquells alumnes amb Necessitats Educatives Especials i detectar de manera precoç altres dificultats que sorgeixin a l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Defineix el paper de la mestra d'atenció a la diversitat. Ho defenses? Com consideres que ho haurien de fer?

Jo no sé exactament quines funcions li pertanyen a la mestra d'atenció a la diversitat dins l'escola ordinària, però crec que atenció, treballant i detecció si que les hauria de contemplar. Ara bé, si sou realista, a vegades resulta complicat perquè

15. La principal funció de la mestra d'atenció a la diversitat, dins el centre, és garantir l'atenció i el progrés en l'aprenentatge d'aquells alumnes que ho requereixen.

Molt d'acord Poc d'acord

Defineix les principals funcions i objectius a assolir de la mestra d'atenció a la diversitat dins el centre:

Crec que la principal funció de la mestra d'atenció a la diversitat seria vetllar i ajudar en el desenvolupament integral de la persona amb necessitats educatives especials, tant a nivell d'aprenentatges, com emocional (sentir-se bé amb si mateix) com social (sentir-se bé dins el grup).

* cada vegada hi ha més nens amb dificultats a les escoles ordinàries.

16. Les mestres d'atenció a la diversitat, igual que la resta de docents, segueixen un horari fix al llarg de la seva jornada laboral.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es distribueix l'horari d'aquestes mestres dins el centre. És a dir, com s'organitza, a quines aules, tasques a realitzar, etc.:

Això no ho puc respondre perquè no estic dins l'escola ordinària, però jo crec que haurien de tenir sessions individuals amb l'alumne, sessions en petit grup i sessions dins el grup classe. Tot en funció de l'objectiu que et vagis en cada moment.

2.2 Model d'intervenció:

també els calen sessions d'atenció *

17. Tal com es remarca en la formació en inclusió, els alumnes s'atenen dins la seva aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Consideres que això sempre és possible? En el cas que durant algunes estones es treballi amb els alumnes fora l'aula, per quin motiu? Què es treballa i de quina manera?

Creo que això no sempre és possible i tampoc considero que sempre s'hagi de fer així. Estic d'acord en que cal estar el màxim d'hores possible dins el grup classe, però també és important poder treballar determinats aspectes de forma individual perquè el treball pot ser + útil i pot

18. Garantir la inclusió al centre és un objectiu comú i, per tant, es col·labora entre tot l'equip docent per aconseguir-ho.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera es treballa. Generalment, és una tasca que recau en les mestres d'atenció a la diversitat?

Creo que les mestres d'atenció a la diversitat han de ser l'encarregades, però penso que recau en tot l'equip docent.

* indirecta on no atenen l'alumne directament, sinó que es dediquen a preparar-li material.

* ampliar els objectius amb menys temps. Això també ajudarà a l'alumne a adquirir autoestima i a integrar-se millor en el grup classe.

19. L'escola garanteix que tots els infants estiguin a l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Crec que tots els infants estan i poden estar a l'aula, l'altre qüestió és com hi estan i què hi fan. Amb això no culpo en cap moment les mestres perquè potetes fan tot allò que poden i més, però sí que culpo el sistema.

20. L'estructura de les activitats permeten que tot l'alumnat pugui participar a la mateixa activitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Depèn quines, però en general, l'estructura de les activitats moltes vegades exclouen aquells alumnes amb dificultats importants d'atenció i de comunicació i cognitives.

21. Es pretén el progrés de tots els alumnes de l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Sí, crec que tothom que intervé en l'educació d'un infant vol que progressi i que sigui millorament i els mestres lluiten per aconseguir-ho.

23 Incidència de la feina de la mestra d'atenció a la diversitat en l'estructura i l'organització del centre:

22. Dins el sistema educatiu hi ha mancances que dificulten garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Sí, hi ha mancances segues:
1- la ràtio d'alumnes a l'aula.
2- la manca de formació per a determinats tipus de patologies.
3- la falta de material adaptat als \neq nivells.

23. Dins el centre educatiu hi ha mancances que dificulten garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Si, podrien ser les necessitats que abans
i hi podria afegir:
4- des organització de les aules.
5- des llavors arquitectonics.
6- Etc.

24. És missió de la mestra d'atenció a la diversitat aportar recursos i estratègies dins el conjunt del centre.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i afegeix altres aspectes que aquesta aporti:

Es una de les seves missions. Ella és
especialista i ee sap o té + recursos
i formació que la resta de l'aula.

25. La presència de les mestres d'atenció a la diversitat dins el centre ajuda a la resta de l'equip docent a aconseguir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Jo penso que si. A veus ho els ajuda
a desorganitzar-se perquè poden compartir
i demanar ajuda de com tractar i
ajudar a avançar a l'alumne/a.

3 Sobre la concepció de la inclusió en el centre

3.1 Per part de les especialistes en inclusió:

26. Hi ha diverses visions dels mestres d'atenció a la diversitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta com veus el paper de la mestra especialista en inclusió:

Sipero que hi deuen haver ≠ visions ee

funció de la formació, de l'experiència, etc.

27. Perceps aquest canvi cap a la inclusió com a un canvi d'estructures dins el sistema educatiu més que com a un recurs que s'implementa als centres.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Penso que ha d'haver-hi un canvi profund d'estructura dins el sistema educatiu si no ve podem pretendre que la inclusió tingui èxit. Cal canvi de metodologia i sobretot canvi de permanent respecte a l'educació.

4 Sobre la formació de les mestres especialistes en educació inclusiva

4.1 Mancances en la formació inicial de les mestres d'educació inclusiva:

28. Quina formació inicial has rebut per esdevenir mestra d'educació inclusiva?

Jo sóc mestra d'educació primària postgraduada en pedagogia terapèutica i després postgraduada en logopèdia. La meua formació universitària era en psicologia. M'he hagut de buscar la vida i ara veig sovint cada any gent amb especifics.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Ta molts anys que vaig estudiar. En aquells moments no. Ara no ho sé.

30. En la formació dels mestres d'atenció a la diversitat hi ha una mancança d'elements per, posteriorment, poder enfrontar-se a la realitat de les aules.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta les mancances que consideres que hi ha:

Crec que sí que hi ha una mancança d'elements per a poder enfrontar-se a la realitat. Penso que molts professors de la universitat són molt teòrics però mai s'han estat fent classes amb els alumnes i això és mala. En la meua època

era molt diferent l'explicació dels professors que havien exercit dels que no.

31. Els continguts que s'imparteixen en la formació són coherents amb el que després s'ha d'atendre dins un centre.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Alguns sí i alguns no.
Alguns s'allunyen de la realitat. Són molt uxorats i atractius sobre paper però molt puerils quan els vols aplicar.

3.2 Mancances en la formació inicial sobre inclusió en els mestres:

32. Es detecten mancances en els docents no especialistes en inclusió, a causa de la formació rebuda, a l'hora de dur-la a terme.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i esmenta aquestes mancances:

Penso que sí.
Amb el tipus d'alumnat que actualment arriba a les aules de tots les escoles, crec que tot-hav hauria de tenir formació en atenció a la diversitat.

33. Existeixen uns elements imprescindibles que tots els docents haurien de conèixer per tal de poder treballar en una escola i garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Esmenta quins són aquests elements:

- Coneixement dels ≠ patologies.
- Empatia amb el alumne que està al davant
- Respects cap a la diversitat.
- Sentit comú.
- Formes de comunicació ≠ de la verbal.

34. És necessari un canvi en la manera de treballar per tal de poder fer un pas més cap a la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i, en cas afirmatiu, argumenta com hauria de ser aquest canvi:

Si i també cal pensar en el benestar pràctic i emocional de l'infant. I si arriba un moment que ~~el~~^{el nen/a} potria al centre ordinari poder pensar en la possibilitat d'un centre especialitzat. Cal pensar sempre en la criança.

4.3 Complements de formació continua necessaris:

35. A part de la formació inicial, has dut a terme alguna altra formació per millorar com a docent d'atenció a la diversitat? Quina?

- Cada any (fa 28 any) que he fet faig 1 o 2 cursos de formació. Cada vegada que faig un curs m'adono que em falta molt x aprendre.
- He fet molta formació en comunicació, principalment.

36. És necessari un canvi en el treball i la formació de la inclusió per tal que tots els docents es puguin formar contínuament i poder millorar-la.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i, en cas afirmatiu, argumenta com hauria de ser aquest canvi:

- Cal ajudar i acompanyar a la gent perquè es puguin fer formació + ajuda a fer la feina millor i a entendre més bé a la persona que tens al davant. Et dono eines i estratègies i et desangorixa en el teu dia a dia.

Altres aspectes a comentar que consideris rellevants/a tenir en compte a l'hora de realitzar aquest estudi:

Annex 3. Enquesta dirigida a mestres no especialistes en atenció a la diversitat

ENQUESTA DIRIGIDA A MESTRES NO ESPECIALISTES EN ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

A partir d'aquesta enquesta es pretén avaluar l'estat del desenvolupament de la feina de la mestra d'atenció a la diversitat i especialista en educació inclusiva per dur a terme el Treball de Final de Grau. L'objectiu que es persegueix és valorar les mancances de formació i concepció en els centres per poder analitzar l'estat de la situació.

Aquesta enquesta és anònima.

Sobre la funció específica de la mestra d'atenció a la diversitat:

1. A l'aula, està organitzada per promoure la inclusió de tot l'alumnat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Parlem des de dificultats motrius, intel·lectuals,...

2. La tasca de garantir la inclusió dins el centre educatiu és feina conjunta de tot l'equip docent i no recau únicament sobre la mestra d'atenció a la diversitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

És una feina conjunta de tot l'equip de mestres.

Sobre el paper de la mestra d'educació inclusiva en el conjunt del centre:

3. El paper de la mestra d'atenció a la diversitat és atendre a aquells alumnes amb Necessitats Educatives Especials i detectar de manera precoç altres dificultats que sorgeixin a l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Defineix el paper de la mestra d'atenció a la diversitat. Ho defenses? Com consideres que ho haurien de fer?

Aquí a l'escola hem notat molta millora és que hi ha més especialistes degudament formats. Ajuden a prendre decisions més encertades i específiques per cada alumne concret i es fan reunions per tot l'equip docent actiu de la mateixa manera.

4. L'escola garanteix que tots els infants estiguin a l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera:

Ho garanteix però no sempre és possible en tot moment.

5. L'estructura de les activitats permeten que tot l'alumnat pugui participar a la mateixa activitat.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera:

Cal atendre i pensar també amb l'alumnat d'altres capacitats!

6. Es pretén el progrés de tots els alumnes de l'aula.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta de quina manera:

7. Dins el sistema educatiu hi ha mancances que dificulten garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Esmenta els tres recursos que consideris més importants a l'hora de garantir la inclusió:

Falta gent i formació.

8. Dins el centre educatiu hi ha mancances que dificulten garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Actualment estem ben dotats de personal, però cada vegada hi ha més alumnat amb dificultats per atendre.

Sobre la concepció de la inclusió que hi ha en el centre:

9. És missió de la mestra d'atenció a la diversitat oferir estratègies i recursos en el conjunt del centre educatiu per garantir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i afegeix altres aspectes que aquesta aporti:

Això no vol dir que la resta de mestres no hagin de participar-hi...

10. La presència de les mestres d'atenció a la diversitat dins el centre ajuda a la resta de l'equip docent a aconseguir la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta aquesta funció:

11. El paper de la mestra d'atenció a la diversitat és atendre a les dificultats dels infants amb Necessitats Educatives Especials.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

12. Perceps aquest canvi cap a la inclusió com a un canvi d'estructures dins el sistema educatiu més que com a un recurs que s'implementa als centres.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Sobre la formació inicial en inclusió:

13. A partir de la formació rebuda com a mestre, detectes mancances a l'hora de dur a terme la inclusió.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta i, en cas afirmatiu, esmenta les principals mancances:

14. A banda de les especialistes en inclusió, la resta de l'equip docent du a terme formacions per tal de millorar en aquest àmbit.

Molt d'acord Poc d'acord

Argumenta la resposta:

Estem tant tips de formació que ve donada pel departament que no tenim temps ni ganes per formació en altè que t'agrada o necessites.

